

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการบูรณาการพัฒนาการผลิต
สินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน กรณียางพารา

ภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์
เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ และการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ และแนวทางการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล (FSC/ PEFC) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ เกษตรกรสวนยางที่ขึ้นทะเบียนกับการยางแห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรชาวสวนยางตัวกลางในการรับซื้อยางพารา ผู้ประกอบการแปรรูปยางพาราขั้นต้น ผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง ภาครัฐบาลและสถานศึกษา จำนวน ได้กำหนดพื้นที่การศึกษาคือ จังหวัดสงขลา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดระยอง จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดบึงกาฬ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม (Focus Group) หลังจากนั้นผู้ศึกษาวิจัยได้จัดกลุ่มข้อความประโยคหรือเนื้อหาที่มีความหมายเดียวกัน หรือลักษณะเดียวกัน (Grouping Content) แล้วจึงดำเนินการพรรณนาความต่อไป

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ด้านการเพิ่มการใช้ยางพาราภายในประเทศ ภาคเกษตรกรสวนยางโดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรใช้ยางในผลิตภัณฑ์ที่ใกล้ตัว เช่น รองเท้ายาง หมอนยางพารา ที่นอนยางพารา เป็นต้น ภาคตัวกลางในการรับซื้อยางพารา เห็นว่าควรส่งเสริมจุดเด่นของยางธรรมชาติ เช่น สี คุณภาพ ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ภาคผู้ประกอบการแปรรูปยางขั้นต้น เห็นว่าควรใช้ยางพาราเป็นส่วนผสมในโครงการของรัฐให้มากขึ้น ภาคผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง เห็นว่าควรมีผลิตภัณฑ์ยางพาราที่หลากหลาย และสร้างจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จัก

ด้านการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการทำสวนยางอย่างยั่งยืน และมีทัศนคติในเชิงบวกต่อการทำสวนยางอย่างยั่งยืน โดยส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองมีความพร้อมในการปรับตัวสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงพร้อมดำเนินการตามหลักเกณฑ์มาตรฐานการจัดการสวนยางดังกล่าว โดยบางหลักเกณฑ์ในข้อกำหนดมาตรฐานเป็นสิ่งที่เกษตรกรได้ดำเนินการไปแล้วบางส่วน เช่น การทำแนวป้องกันไฟป่า เป็นต้น และมีความเห็นว่าการเข้ารับการรับรองมาตรฐานสากลจะส่งผลที่ดีต่อราคาน้ำยางและไม้ยางพาราให้สูงขึ้น เกษตรกรคาดหวังว่า จะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการตรวจรับรองมาตรฐานฯ มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมมาตรฐานฯ มากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า มีเกษตรกรบางกลุ่มที่ยังไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะเข้าร่วมมาตรฐานจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนหรือไม่ เนื่องจากยังไม่เห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ หากเข้าร่วมสู่มาตรฐานดังกล่าวอย่างชัดเจน เช่น ความแตกต่างทางด้านราคาระหว่างยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานและยางที่ไม่ได้การรับรองมาตรฐาน เป็นต้น เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมด้านเงินลงทุนในการพัฒนาสวนยางให้เข้าตามเกณฑ์มาตรฐานและการเข้ารับการตรวจรับรองมาตรฐาน และยังคงขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล รวมถึงการจัดเตรียมเอกสารเพื่อให้พร้อมต่อการเข้ารับการรับรองตามมาตรฐานฯ

Abstract

The research study “Guidelines for promoting the increase in the use of rubber in the country and promoting sustainable rubber plantation management in accordance with international standards”. A purpose is to study ways to increase the use of rubber in the country and guidelines for sustainable rubber plantation management in accordance with international standards (FSC / PEFC). The population used in this study was rubber plantation farmers who are registered with the Rubber Authority of Thailand. The sample size is 120 rubber farmers who live and work in 4 Province. The research study found that,

The increase in use of rubber within the country. The rubber plantation farmers sector. Most of them have opinion that rubber should be used in nearby products, such as rubber shoes, latex pillows, latex mattresses, etc. It is of the opinion that natural rubber's strengths should be promoted such as color, quality, and environmental friendliness. The upstream rubber processing enterprises have opinion that rubber should be used as a mixture of government projects. The rubber product processors' opinion that there should be a wide variety of rubber products and create distinctive points to be perceived.

The sustainable rubber plantation management in accordance with international standards. Most of the rubber plantation farmers are aware of sustainable rubber plantation standards. They have a positive attitude towards sustainable rubber plantation. Most of them see that they are ready to adapt to changing situations, including ready to implement the rubber plantation management standards. They do some of the criteria in the standard requirements are already done. Some partially implemented by farmers, such as forest fire prevention lines. Their obtaining an international standard certification will have a positive effect on the price of latex and rubber wood to rise. Most of farmers expect will continue to receive support from the government. The cost factor of standard certification had the greatest impact on the decision to join the standards. But there are some farmers who have not yet been able to decide whether or not to join the sustainable rubber plantation management standard. This is because there is no clear benefit of participating in the standard, such as the difference in price between certified rubber and non-certified rubber. Most rubber farmers not only lack of readiness for investment in rubber plantation development to meet the standard and to receive standard certification but also still lack of knowledge of sustainable rubber plantation management, according to international standards and including preparing documents to be ready to receive the standard certification.

คำนำ

โครงการบูรณาการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน กรณียางพารา เป็นโครงการที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้เข้าร่วมโครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการตามแนวทางการรักษากลุ่มกำลังคนคุณภาพ ผ่านกลไกการปฏิบัติงานในโครงการเชิงยุทธศาสตร์หรือโครงการสำคัญระดับประเทศ ที่จัดตั้งขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ข้าราชการกลุ่มกำลังคนมีคุณภาพได้สร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์ในระดับประเทศ และได้มีการสั่งสมประสบการณ์ ทักษะ และองค์ความรู้ที่หลากหลาย และในปี 2562 มีข้าราชการจาก 5 หน่วยงาน ประกอบด้วย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงการคลัง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสำนักนายกรัฐมนตรี เข้าร่วมปฏิบัติงาน ณ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ภายใต้โจทย์ “โครงการบูรณาการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน : กรณียางพารา” กำหนดระยะเวลาโครงการ 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562 – 31 กันยายน 2563 โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ และศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล Forest Stewardship Council (FSC) และ Programme for the Endorsement of Forest Certification Scheme (PEFC)

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวางนโยบายและแนวทางในการเสริมสร้างให้เกิดความยั่งยืนของอุตสาหกรรมยางพาราทั้งระบบ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ คณะผู้ศึกษาขอขอบคุณสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงาน ก.พ. การยางแห่งประเทศไทย คณะวนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน สำหรับความอนุเคราะห์และความร่วมมืออย่างดียิ่งมาในโอกาสนี้ และท่านอาจารย์ ดร. สุเทพ จันทร์เขียว คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นที่ปรึกษาโครงการดังกล่าว รวมถึงขอขอบคุณคณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัยและประเมินผล และบุคลากรสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือแนะนำทางด้านวิชาการและด้านการปรับปรุงเอกสารเนื้อหาการศึกษาของโครงการฉบับนี้ จนทำให้การดำเนินการสำเร็จไปได้ด้วยดี

คณะนักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กันยายน 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ข)
Abstract	(ค)
คำนำ	(ง)
สารบัญ	(จ)
สารบัญตาราง	(ช)
สารบัญภาพ	(ฌ)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.4 นิยามศัพท์	4
1.5 วิธีการศึกษา	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร แนวคิด และทฤษฎี	7
2.1 การตรวจเอกสาร	7
2.2 แนวคิดและทฤษฎี	9
บทที่ 3 ข้อมูลทั่วไป	15
3.1 สถานการณ์ยางพารา	15
3.2 มาตรการกีดกันทางการค้าว่าด้วยการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน	25
3.3 การรับรองจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล	28
3.4 กระบวนการในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน	30
3.5 นโยบายส่งเสริมการใช้ยางภายในประเทศ	32
3.6 ผลการดำเนินงานการส่งเสริมการใช้ยางพาราในประเทศ	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	39
4.1 ผลการศึกษาจากการเก็บข้อมูลในพื้นที่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	39
4.2 การวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันของอุตสาหกรรมยางพาราไทย	45
4.3 การวิเคราะห์ SWOT Analysis	49
4.4 การวิเคราะห์ TOWS Matrix	51
4.5 แนวทางการส่งเสริมการใช้ยางในประเทศและการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ตามมาตรฐานสากล	55
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	58
5.1 สรุปผลการศึกษา	58
5.2 ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	70

(ช)

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1.1	เนื้อที่ยืนต้นยางพาราของไทย ปี 2562	4
ตารางที่ 2.1	ตัวอย่างการวิเคราะห์โดยใช้ TOWS Matrix	12
ตารางที่ 3.1	การผลิตยางพาราโลก ปี 2558 – 2562	15
ตารางที่ 3.2	ผลผลิต ปริมาณการใช้ยางพารา และการส่งออกของโลก ปี 2558 – 2562	16
ตารางที่ 3.3	พื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ยางพาราของไทย ปี 2558 - 2562	16
ตารางที่ 3.4	ความต้องการใช้ยางพาราของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2558 – 2562	18
ตารางที่ 3.5	ความต้องการใช้ยางพาราของไทย แบ่งตามประเภท ปี 2558 – 2562	18
ตารางที่ 3.6	การใช้ยางพาราในไทย แบ่งตามประเภทของอุตสาหกรรมยางพารา ปี 2558 – 2562	19
ตารางที่ 3.7	การส่งออกยางพาราโลก ปี 2558 – 2562	20
ตารางที่ 3.8	การส่งออกยางพาราของไทย แบ่งตามประเภทปี 2558 – 2562	21
ตารางที่ 3.9	ประเทศคู่ค้ายางพาราที่สำคัญของไทยปี 2558 – 2562	22
ตารางที่ 3.10	ราคายางพาราในตลาดสิงคโปร์ และตลาดโตเกียว ปี 2558 – 2562	22
ตารางที่ 3.11	ราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้ และราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพาราสงขลา ปี 2558 – 2562	23
ตารางที่ 3.12	ประเด็นยุทธศาสตร์ยางพารา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)	36
ตารางที่ 4.1	ตารางเปรียบเทียบระบบมาตรฐาน FSC และ PEFC	40
ตารางที่ 4.2	การเปรียบเทียบประเด็นมาตรฐาน FSC และ PEFC	41
ตารางที่ 4.3	การวิเคราะห์ SWOT Analysis โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราไทย	50
ตารางที่ 4.4	การวิเคราะห์ TOWS Matrix	51

(๗)

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	SWOT/TOWS Matrix	11
ภาพที่ 2.2	แบบจำลองเพชร (Diamond Model)	14
ภาพที่ 3.1	ต้นทุนการผลิตยางพาราแผ่นดิบของเกษตรกร	17
ภาพที่ 3.2	ราคาน้ำมันดิบ Brent ราคาน้ำมันดิบ WTI และราคาน้ำมันดิบดูไบ	24
ภาพที่ 3.3	อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ	25
ภาพที่ 3.4	กระบวนการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน	30
ภาพที่ 4.1	แบบจำลอง Diamond Model	45

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการศึกษา

ยางพาราเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของไทย โดยในปี 2562 มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราสูงถึง 1.51 ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 19.14 ของจำนวนครัวเรือนเกษตรทั้งหมด 7.89 ล้านครัวเรือน มีเนื้อที่ยืนต้นยางพารารวมทั้งประเทศ 22.53 ล้านไร่ เนื้อที่กรีดยางได้ 20.46 ล้านไร่ ผลผลิตยางพารารวม 4.83 ล้านตัน สำหรับการส่งออกยางพาราของไทยในปี 2562 พบว่า ยางพาราเป็นสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าการส่งออกสูงที่สุด โดยมีมูลค่าการส่งออกสูงถึง 190,633 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทั้งหมด 1,315,714 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 14.49 ของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทั้งหมด (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2563)

เมื่อพิจารณาถึงความต้องการใช้ยางพารา พบว่า ในปี 2562 มีการใช้ยางพาราภายในประเทศจำนวน 0.7 ล้านตัน และมีการส่งออก จำนวน 3.6 ล้านตัน จะเห็นได้ว่า การผลิตยางพาราของไทยพึ่งพาการส่งออกเป็นหลัก โดยมีการส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนมากที่สุด คิดเป็นมูลค่าการส่งออก 106,404 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 55.82 ของมูลค่าการส่งออกยางพารารวมทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบว่ากรณีที่สาธารณรัฐประชาชนจีนเข้าไปลงทุนขยายเนื้อที่ปลูกยางพาราในกลุ่มประเทศ CLMV (ราชอาณาจักรกัมพูชา (Cambodia), สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Laos), สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Myanmar), สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Vietnam) : CLMV) ในช่วงปี 2549 - 2555 ทำให้ปัจจุบันสาธารณรัฐประชาชนจีนมีผลผลิตยางพาราเพิ่มขึ้นอย่างมาก (ชัยวัช โขเวเจริญสุข, 2562) เมื่อพิจารณาด้านราคายางพารา พบว่า ราคายางแผ่นดิบชั้น 3 ที่เกษตรกรขายได้ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา (ปี 2553 - 2562) มีทิศทางลดลง จาก 102.76 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2553 เหลือ 40.96 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2562 นอกจากนี้ ราคายางพาราของไทยยังได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านราคาซื้อขายในตลาดล่วงหน้าด้วย (Future Market) โดยในทางปฏิบัติ พบว่า สัญญาที่มีการส่งมอบยางพาราจริงมีจำนวนน้อยกว่าสัญญาข้อตกลงที่ได้ทำทั้งหมด (สถาบันวิจัยยาง, 2561) สะท้อนให้เห็นว่า ตลาดซื้อขายยางพาราส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนที่ต้องการเก็งกำไร มากกว่านักลงทุนที่ต้องการซื้อขายยางพาราอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดความผันผวนของราคาในตลาดยางพารา

นอกจากจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ความผันผวนของราคายางพาราแล้ว ท่ามกลางกระแสอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโลกในปัจจุบัน ทำให้ไทยต้องเผชิญหน้ากับข้อกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers : NTBs) ที่ประเทศผู้ซื้อยางพาราและไม้ยางพาราได้นำมาใช้ โดยเริ่มมีนโยบายและเงื่อนไขในการรับซื้อด้วยการกำหนดให้ประเทศผู้ผลิตต้องได้รับการรับรองมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนในระดับสากล เช่น Forest Stewardship Council (FSC) หรือ Programme for the Endorsement of Forest Certification Scheme (PEFC) เป็นต้น โดยมีหลักการของการจัดการสวนยางพาราที่มุ่งเน้นถึงด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม รวมถึงผลตอบแทนที่ดีต่อภาคเศรษฐกิจและสังคมในด้านของการช่วยเหลือชุมชนท้องถิ่นให้ได้รับประโยชน์จากป่าไม้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ทั้ง 2 มาตรฐานดังกล่าว เป็นการสร้างมาตรฐานเพื่อใช้ในการตรวจสอบประเมินและให้การรับรองไม้ยางพารา น้ำยางพารา และผลิตภัณฑ์ที่มาจากไม้ยางพารา ผ่านการประทับตราสัญลักษณ์บนเนื้อไม้หรือผลิตภัณฑ์จากไม้ยางพาราที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน เพื่อเป็นการรับประกันว่าไม้ยางพารา น้ำยางพารา และผลิตภัณฑ์ที่มาจากไม้ยางพารานั้น มาจากสวนยางพาราที่มีการจัดการอย่างถูกต้อง

ตามหลักการที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ตลอดจนมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนผ่านกลไกทางการตลาด เป็นข้อกำหนดในการจูงใจให้ประเทศผู้ผลิตปรับปรุงแนวทางดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการของการพัฒนาแบบยั่งยืนอย่างสมัครใจ โดยมาตรฐานการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนของ FSC มีตลาดต่างประเทศที่ให้การยอมรับ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น กลุ่มสหภาพยุโรป สาธารณรัฐเกาหลี เป็นต้น (คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2561) และมาตรฐานการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนของ PEFC ตลาดต่างประเทศที่ให้การยอมรับ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น (สำนักงานการรับรองไม้เศรษฐกิจไทย, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2563) สำหรับประเทศไทย ตลาดที่ให้การยอมรับในมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนเหล่านี้ เป็นตลาดส่งออกยางพาราที่สำคัญของประเทศ ซึ่งหากผลิตภัณฑ์จากไม้ยางพาราและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยางพาราของประเทศไทยไม่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานดังกล่าว ย่อมมีความเสี่ยงจากการที่ผู้บริโภคหรือผู้รับซื้อจะไม่รับซื้อผลิตภัณฑ์จากไม้ยางพารา และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยางพาราจากผู้ผลิตประเทศไทย ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการผลิต เพื่อเข้าสู่การรับรองตามมาตรฐานดังกล่าวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและแนวโน้มการค้าในปัจจุบัน รวมถึงเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในตลาดโลก ทั้งนี้ จากข้อมูลเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานของ FSC ของไทย ในปี 2561 พบว่า เนื้อที่ยืนต้นยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน FSC เท่ากับ 0.27 ล้านไร่ (German International Cooperation to support sustainable Development in Thailand and ASEAN, 2018) หรือร้อยละ 1.19 ของเนื้อที่ยืนต้นยางพาราทั้งประเทศ 22.63 ล้านไร่ ในปี 2561 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562) ในส่วนของการรับรองมาตรฐานของ PEFC ในปี 2562 พบว่า เนื้อที่ยืนต้นยางพาราที่ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการขอรับรองมาตรฐาน PEFC มีจำนวน 0.015 ล้านไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562) หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ยืนต้นยางพาราทั้งประเทศ ในปี 2562 แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้ผลิตยางพาราและไม้ยางพาราที่สำคัญของโลก ยังไม่มีการนำมาตรฐานการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนมาใช้มากเท่าที่ควร

จากสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยางพาราที่ไทยกำลังประสบ และมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอนาคต ด้วยเหตุนี้ ภาครัฐจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรชาวสวนยาง ด้วยการใช้นโยบายต่าง ๆ ในการเยียวยา ขณะเดียวกันก็ได้เล็งเห็นว่ามาตรการดังกล่าว อาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดขึ้นได้ และเพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกิดประสิทธิผล ภาครัฐจึงได้วางกรอบนโยบายยุทธศาสตร์ยางพารา ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560 - 2579 เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างการใช้และการส่งออก ด้วยการเพิ่มปริมาณการใช้ยางพาราภายในประเทศ โดยในปี 2562 มีสัดส่วนการใช้ยางพาราในประเทศเพียงร้อยละ 13.8 ของผลผลิตรวมทั้งประเทศ เท่านั้น และมุ่งเน้นการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาง รวมถึงการกำหนดแนวทาง และเป้าหมายทิศทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องการเพิ่มจำนวนพื้นที่สวนยางพาราที่ผ่านการรับรองมาตรฐานในระดับสากล และการเพิ่มปริมาณการใช้ยางพาราในประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อที่จะลดผลกระทบจากสถานการณ์ราคายางพาราตกต่ำ และวางรากฐานให้อุตสาหกรรมยางพาราของไทยเติบโตได้ในอนาคต (การยางแห่งประเทศไทย, 2560)^{1/1}

^{1/1} คณะรัฐมนตรี วันที่ 4 ธันวาคม 2562 มีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ไทยกำลังเผชิญในปัจจุบันของภาครัฐ รวมถึงเพื่อพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราของประเทศให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่มาตรฐานการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในระดับสากล คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาถึงแนวทางการส่งเสริมการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ และการส่งเสริมการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ
- 1.2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ และการส่งเสริมการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล โดยมีพื้นที่ศึกษา ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา และระยะเวลาในการศึกษา ดังนี้

1.3.1 พื้นที่ศึกษา เป็นทำการศึกษาใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย โดยคัดเลือกจังหวัดที่มีเนื้อที่ปลูกยางพารามากที่สุดในแต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภาคใต้ (จังหวัดสุราษฎร์ธานี คิดเป็นร้อยละ 17.56 ของเนื้อที่ปลูกยางภาคใต้) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดบึงกาฬ คิดเป็นร้อยละ 16.15 ของเนื้อที่ปลูกยางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ภาคเหนือ (จังหวัดพิษณุโลก คิดเป็นร้อยละ 21.49 ของเนื้อที่ปลูกยางภาคเหนือ) ภาคตะวันออก (จังหวัดระยอง คิดเป็นร้อยละ 24.94 ของเนื้อที่ปลูกยางภาคตะวันออก) (ตารางที่ 1.1)

1.3.2 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

- 1) ตัวแทนเกษตรกรผู้ทำสวนยางพาราและสถาบันเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดระยอง จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดบึงกาฬ จังหวัดละ 30 คน
- 2) เจ้าหน้าที่ ของหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยและพัฒนานวัตกรรมยางพารา สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ เป็นต้น และภาคเอกชน ได้แก่ บริษัท ไอดีเอ็น ลาเท็กซ์ จำกัด บริษัท SCG Chemical จำกัด (มหาชน) เป็นต้น รวมถึงผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับยางพารา ได้แก่ บริษัท ไอดีเอ็น ลาเท็กซ์ จำกัด สมาคมสหพันธ์ชาวสวนยางแห่งประเทศไทย สมาคมน้ำยางข้นไทย สมาคมยางพาราไทย เป็นต้น

1.3.3 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลสถานการณ์ยางพารา และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานของ FSC/PEFC ระหว่างปี 2558 – 2562 (ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 ถึง 31 ธันวาคม 2562)
- 2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคใต้ (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดบึงกาฬ) ภาคเหนือ (จังหวัดพิษณุโลก) ภาคตะวันออก (จังหวัดระยอง) ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึง 31 มีนาคม 2563

1.3.4 ระยะเวลาศึกษา วันที่ 1 ตุลาคม 2562 ถึง 30 กันยายน 2563

ตารางที่ 1.1 เนื้อที่ยืนต้นยางพาราของไทย ปี 2562

รายการ	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)
รวมทั้งประเทศ	22,530,503
ภาคเหนือ	1,350,178
จังหวัดพิษณุโลก	290,156
เนื้อที่ยืนต้นของจังหวัดพิษณุโลกต่อเนื้อที่ยืนต้นทั้งประเทศ* (ร้อยละ)	1.28
เนื้อที่ยืนต้นของจังหวัดพิษณุโลกต่อเนื้อที่ยืนต้นของภาคเหนือ* (ร้อยละ)	21.49
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5,221,596
จังหวัดบึงกาฬ	843,435
เนื้อที่ยืนต้นของจังหวัดบึงกาฬต่อเนื้อที่ยืนต้นทั้งประเทศ* (ร้อยละ)	3.74
เนื้อที่ยืนต้นของจังหวัดบึงกาฬต่อเนื้อที่ยืนต้นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (ร้อยละ)	16.15
ภาคตะวันออก	2,450,571
จังหวัดระยอง	611,303
สัดส่วนเนื้อที่ยืนต้นของจังหวัดระยองต่อเนื้อที่ยืนต้นทั้งประเทศ* (ร้อยละ)	2.71
สัดส่วนเนื้อที่ยืนต้นของจังหวัดระยองต่อเนื้อที่ยืนต้นของภาคกลาง* (ร้อยละ)	24.94
ภาคใต้	13,508,158
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2,373,383
สัดส่วนเนื้อที่ยืนต้นของจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อเนื้อที่ยืนต้นทั้งประเทศ* (ร้อยละ)	10.53
สัดส่วนเนื้อที่ยืนต้นของจังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อเนื้อที่ยืนต้นของภาคใต้* (ร้อยละ)	17.56

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562)

หมายเหตุ: * จากการคำนวณ

1.4 นิยามศัพท์

การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล เป็นมาตรฐานที่ใช้รับรองการจัดการในสวนป่าไม้เศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันมาตรฐานเป็นที่ในระดับสากล ได้แก่ มาตรฐาน FSC (Forest Stewardship Council) และมาตรฐาน PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification Scheme)

การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล เป็นการจัดการที่เกี่ยวข้องกับสวนยางพารา โดยคำนึงถึงความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักการเช่นเดียวกับการรับรองมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล

การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ขั้นต้น (Primary Products) เป็นการแปรรูปยางดิบหรือน้ำยางสด เพื่อเป็นวัตถุดิบสำหรับการแปรรูปขั้นสุดท้าย เช่น ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง Standard Thai Rubber (STR) น้ำยางข้น เป็นต้น (สมคิด ชื่นอารมณ, 2557)

การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้าย (Secondary Products/Finished Products) เป็นการนำวัตถุดิบจากการแปรรูปขั้นต้นมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้าย เช่น ยาล้างรถ ยางยืด ถุงมือแพทย์ ท่อยาง หมอนยางพารา เป็นต้น (สมคิด ชื่นอารมณ์, 2557)

เกษตรผสมผสาน (Integrated Farming System) คือ ระบบเกษตรที่มีการปลูกพืชและมีการเลี้ยงสัตว์หลากหลาย ชนิดในพื้นที่เดียวกัน โดยที่กิจกรรมการผลิตแต่ละชนิดเกื้อกูลประโยชน์ต่อกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในไร่นาอย่างเหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด มีความสมดุลกับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และ เกิดการเพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ การเกื้อกูลกันระหว่างพืชและสัตว์ เศษซากและผลพลอยได้จากการปลูกพืชจะเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ในทางตรงกันข้าม ผลที่ได้จากการเลี้ยงสัตว์จะเป็นประโยชน์ต่อพืชด้วยเช่นกัน (สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2556)

สวนป่าไม้เศรษฐกิจ (Economic Plantation) หมายถึง พื้นที่ที่ผู้ประกอบการปลูกไม้ยืนต้นเพื่อนำเนื้อไม้มาใช้ประโยชน์โดยตรงเพื่อการค้า รวมถึงการใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559)

1.5 วิธีการศึกษา

1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการสัมภาษณ์ตัวแทนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ได้ขึ้นทะเบียนกับการยางแห่งประเทศไทย จำนวน 120 คน โดยเป็นไปตามแนวทางการกำหนดจำนวนตัวอย่างขั้นต่ำที่เหมาะสมของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีจำนวนระหว่าง 6 – 8 คน (ชาย โพธิ์สิตา, 2550) และในการศึกษาคั้งนี้ จะใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล จังหวัดละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นอกจากนี้ ยังเก็บข้อมูลจากตัวแทนสหกรณ์ชาวสวนยาง จำนวน 25 แห่ง ได้แก่ สหกรณ์ตราดยางพารา จำกัด สหกรณ์สวนยางหอคำ จำกัด เป็นต้น หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร การยางแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการยางพารา สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ กรมทางหลวงชนบท กรมวิชาการเกษตร (กองการยาง) เป็นต้น และภาคเอกชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง จำนวน 17 แห่ง เช่น บริษัท ดีสโตน อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล จำกัด บริษัท ยางโอตานิ จำกัด สมาคมน้ำยางข้นไทย สมาคมยางพาราไทย สมาคมธุรกิจยางพาราไทย ผู้รวบรวมยางพารา ผู้ประกอบการพ่อค้าคนกลาง เป็นต้น

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ บทความ รายงานการวิจัย เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการใช้ยางพาราในประเทศและการส่งเสริมการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

1.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาจัดกลุ่ม (Grouping) และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกด้วย Diamond Model และวิธี SWOT Analysis เพื่อประเมินสถานการณ์การจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากลและประเมินสถานการณ์การเพิ่มการใช้ยางพาราภายในประเทศ จากนั้น จึงทำการวิเคราะห์ด้วย TOWS Matrix และนำปัจจัยเชิงกลยุทธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ดังกล่าว มากำหนดกลยุทธ์และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่จำเป็นและเหมาะสมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อไป

2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าผลรวม ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ อัตราการเปลี่ยนแปลง เพื่อประกอบการอธิบายผล

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ภาครัฐสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการเสนอแนะแนวทางในเชิงนโยบาย/ มาตรการ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศอย่างเต็มศักยภาพและตามความต้องการของผู้ใช้ และส่งเสริมสนับสนุนให้สวนยางพาราของเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานสากลอย่างเป็นระบบ

1.6.2 เกษตรกรและผู้ประกอบการสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการตัดสินใจ และเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถดำเนินการตามแนวทางการรับรองการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ตามมาตรฐานสากล รวมถึงนำไปประยุกต์ใช้ประกอบการวางแผนทางการผลิตและการตลาด เพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ใช้ ตลอดจนสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มของอนาคต

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร แนวคิด และทฤษฎี

2.1 การตรวจเอกสาร

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีผู้ที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ และการทำสวนยางยั่งยืนตามมาตรฐานสากล ดังนี้

เกษรา คาริ (2553) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความได้เปรียบในการส่งออกยางมือยางของไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ ในการส่งออกยางมือยางของไทย ตลาดสหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสหราชอาณาจักร และศึกษาความได้เปรียบเชิงแข่งขันของธุรกิจการส่งออกยางมือยางของไทย โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง คือ สหพันธรัฐมาเลเซีย โดยแบ่งข้อมูลเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงปี 2536 – 2540 ช่วงปี 2541 – 2545 และช่วงปี 2546 – 2551 ผลการศึกษาพบว่า ไทยและประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียต่างมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในตลาดสหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสหราชอาณาจักร สำหรับการศึกษาความได้เปรียบเชิงแข่งขัน พบว่า ไทยได้เปรียบในเรื่องของความปลอดภัยของปัจจัยการผลิต และในส่วนของอุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศ อย่างไรก็ตาม ไทยเสียเปรียบในเรื่องกลยุทธ์ โครงสร้างและสภาพการแข่งขันในประเทศ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ควรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมทันสมัย พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน และมีนวัตกรรม ตลอดจนการวางแผนการใช้วัตถุดิบอย่างเป็นระบบ เพื่อป้องกันปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบหรือ วัตถุดิบล้นตลาด ตลอดจนแสวงหาตลาดใหม่ในอนาคต

สุนิตรา จิตรประเวช (2555) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการไม้ต่อการรับรองมาตรฐาน FSC – Chain of custody โดยศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินงานตลอดจนศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไม้ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน FSC – Chain of custody ในไทย ที่มีต่อการรับรองมาตรฐาน FSC – Chain of Custody จำนวนทั้งสิ้น 37 สถานประกอบการ ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไม้พบปัญหาพนักงานขาดความเข้าใจเกี่ยวกับ FSC – Chain of Custody มากที่สุด รองลงมาคือ การจัดหาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต สำหรับความคิดเห็นของผู้ประกอบการนั้น ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากที่สุดว่า ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรมีความสำคัญต่อการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานดังกล่าว และมีความเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อการรับรองมาตรฐาน FSC – Chain of Custody ได้แก่ การประยุกต์ใช้ และประโยชน์ของมาตรฐาน กฎหมาย ทรัพยากรบุคคล การลงทุนระยะเวลาในการจัดทำระบบ และการให้การรับรองสำหรับข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้แก่ ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากวัตถุดิบที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน FSC – Chain of Custody รวมถึงการส่งเสริมทั้งในเรื่องความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับมาตรฐาน FSC – Chain of Custody เพื่อให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายต่อไปในอนาคต

ธีระยุทธ พงศ์เลิศฤทธิ์ (2552) ได้ศึกษาการยอมรับของเกษตรกรต่อการใช้แผ่นยางปูพื้นจากยางธรรมชาติในการเลี้ยงโคนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพการเลี้ยงโคนม และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยางปูพื้น การยอมรับและความพึงพอใจต่อแผ่นยางปูพื้นของเกษตรกร ความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับและความพึงพอใจของเกษตรกร โดยศึกษาจากเกษตรกร

ผู้เลี้ยงโคนมจำนวน 46 ราย เจ้าหน้าที่องค์การส่งเสริมกิจการเลี้ยงโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) จำนวน 19 ราย และเกษตรกรผู้ใช้แผ่นยางปูพื้นจำนวน 3 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผลการสัมภาษณ์ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 58.7 อยู่ในชั้นยอมรับ ร้อยละ 55.38 มีความพึงพอใจระดับมากต่อแผ่นยางปูพื้น การยอมรับของเกษตรกรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับรูปแบบโรงเรือนเลี้ยงโคนม จำนวนแรงงานฟาร์ม และความสะดวกในการรับทราบข้อมูลข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาที่พบคือ ต้นทุนในการติดตั้งแผ่นยางค่อนข้างสูงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ตัดสินใจใช้แผ่นยางในฟาร์มของตนเอง อย่างไรก็ตามเกษตรกรบางส่วนมีความสนใจที่จะติดตั้งแผ่นยางปูพื้น หากมีแหล่งเงินทุนให้กู้ยืมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการประสานงานพร้อมทั้งให้ความร่วมมือช่วยเหลือ

สุรฤทธิ์ สมรรถโท (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของสารตัวเติมดินขาวและอะลูมินาในยางพองที่ทำจากยางธรรมชาติเพื่อประยุกต์ใช้เป็นฉนวนความร้อน โดยได้ศึกษา อิทธิพลของดินขาวและอะลูมินา 20 ถึง 50 phr ในการเป็นสารตัวเติมของยางพองจากยางธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า สารตัวเติมดินขาวนั้นสามารถลดอัตราการลามไฟได้มากกว่าสารตัวเติมอะลูมินา ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการที่น้ำในโครงสร้างผลึกของดินขาวหลุดออกมาเมื่อเกิดการลุกไหม้จึงช่วยลดอัตราการลามไฟได้

สุชาวรณ ชูณรงค์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การปรับปรุงยางมะตอยผสมเย็นสำเร็จรูปชนิดคาร์บอนผสมยางพาราเพื่อใช้เป็นผิวทางปริมาณจราจรสูง ผลการศึกษาพบว่า น้ำยางธรรมชาติ มีคุณสมบัติยึดเหนี่ยวได้ดี จึงช่วยให้ยางมะตอยสำเร็จรูปมีการยึดเกาะได้ดี มีแรงต้านทานและความคงทนมากขึ้น สรุปได้ว่า ยางมะตอยผสมเย็นสำเร็จรูปชนิดคาร์บอนผสมน้ำยางพาราที่ร้อยละ 4 ที่อายุการบ่ม 7 และ 10 วัน สามารถใช้ทดแทนยางมะตอยแบบร้อนได้

Francisco Ehrenberg-Azcárate และคณะ (2020) ได้ทำการศึกษาถึงระบบการจัดการป่าไม้เขตร้อนในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา พบว่า ในปี 2559 พื้นที่ป่าเขตร้อนที่ได้รับการรับรองส่วนใหญ่อยู่ในทวีปแอฟริกา รองลงมาคือทวีปอเมริกา และทวีปเอเชีย ตามลำดับ และตั้งแต่ ปี 2551 พื้นที่ที่ได้รับการรับรองไม่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ ทั้งยังพบว่า วิกฤตเศรษฐกิจส่งผลให้จำนวนบริษัทที่ได้รับการรับรองลดลง ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้จัดการป่าไม้และผู้ที่มีหน้าที่กำหนดนโยบาย ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการเพื่อส่งเสริมการรับรองในระยะยาวโดยเฉพาะในกลุ่มผู้รับการรับรองรายย่อย เนื่องจากพบว่าจำนวนพื้นที่การรับรองแบบกลุ่มมีแนวโน้มลดลงตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา

Lars H. Gulbrandsen (2005) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างแผนการรับรองป่าไม้สำหรับสวนป่าที่ได้รับการจัดการตามมาตรฐานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของ Forest Stewardship Council (Forest Stewardship Council : FSC) กับการปลูกสวนป่าสวนป่าเชิงนิเวศภาคเอกชน ในราชอาณาจักรสวีเดน ซึ่งจากการศึกษา พบว่า สวนป่าที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของ FSC จะสามารถลดความเสี่ยงของสิ่งแวดล้อมได้มากกว่าการปลูกสวนป่าเชิงนิเวศภาคเอกชน แม้ว่ามาตรฐานดังกล่าวนี้จะมีค่าเข้มงวดในระดับสูง และอาจเป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมในประเทศ เนื่องจากการปลูกสวนป่าเชิงนิเวศภาคเอกชนไม่ได้นำกฎระเบียบและโครงสร้างการตัดสินใจมาใช้ในการดำเนินงาน นอกจากนี้ เพื่อการดำเนินการตามแผนการกำกับดูแลสวนป่าของภาคเอกชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้แห่งชาติ และการบริหารงานของรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้การรับรองป่าไม้ในราชอาณาจักรสวีเดนประสบผลสัมฤทธิ์ ดังเช่นที่ประสบความสำเร็จในประเทศพัฒนาแล้วมากกว่าในประเทศกำลังพัฒนา

Leam Wongphabood และคณะ (1998) ได้ทำการศึกษาถึงการตลาดสำหรับสินค้าเกษตรและการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออกไปยังญี่ปุ่น โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ซื้อ

และผู้บริโภคที่มีความต้องการนำเข้าสินค้าไทยในญี่ปุ่น พร้อมทั้งศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างการตลาดของญี่ปุ่น เพื่อหาอุปสรรคในการส่งออกสินค้าของไทย และให้ข้อเสนอแนะถึงแนวทางการปรับปรุงสินค้าเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาดในญี่ปุ่น จากผลการศึกษาพบว่า ยางแผ่นรมควันและยางแท่งที่ประเทศไทยส่งออกไปยังญี่ปุ่นนั้นค่อนข้างมีสิ่งเจือปน อีกทั้งยังมีเศษวัตถุต่าง ๆ ที่ไม่พึงประสงค์ผสมอยู่ในผลิตภัณฑ์ ทำให้สินค้าไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่ญี่ปุ่นต้องการ และยังพบปัญหาเชื้อราบนผลิตภัณฑ์ อันเกิดจากกระบวนการขนส่งที่ไม่ได้มีการจัดการความชื้นอย่างเหมาะสม ทำให้ผู้นำเข้าของญี่ปุ่นจะต้องนำสินค้าที่มีปัญหาออกและทำการบรรจุใหม่อีกครั้ง ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยได้ให้ความคิดเห็นว่าการจัดการสินค้าดังกล่าวอาจส่งผลเสียต่อส่วนแบ่งการตลาดของไทยที่อาจลดลง เนื่องจากผลิตภัณฑ์จากไทยอาจถูกแทนที่ด้วยผลิตภัณฑ์จากประเทศผู้ส่งออกประเทศอื่น ๆ ที่มีคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ดีกว่า เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้ภาครัฐจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปฏิบัติด้านกระบวนการขนส่งที่ดีให้แก่ผู้ส่งออก พร้อมทั้งเสนอให้มีการตรวจสอบกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาอันเนื่องมาจากความชื้นที่เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์ยางพารา และเพื่อเพิ่มคุณภาพยางพารา เพื่อรักษาส่วนแบ่งการตลาดของประเทศไว้

ทั้งนี้ จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การทำสวนยางยั่งยืนตามมาตรฐานสากลนั้น ปัจจุบันมีการดำเนินการและเกิดผลในบางส่วนหรือเพียงบางพื้นที่เท่านั้น เนื่องจากแนวคิดหรือหลักการเกี่ยวกับการทำสวนยางยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC/PEFC ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย และเป็นที่ยึดถือของเกษตรกรสวนยางส่วนใหญ่ของประเทศ ในขณะที่แนวโน้มผู้ซื้อยางพาราจากต่างประเทศจะมีความต้องการยางพาราที่ปลูกตามมาตรฐานดังกล่าวมากขึ้น ดังนั้น ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยข้างต้นดังกล่าวคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน ควรให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวอย่างเร่งด่วน โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญของมาตรฐาน FSC /PEFC เพื่อให้เกษตรกรได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการเข้าสู่มาตรฐานดังกล่าว และไม่สูญเสียโอกาสหากมาตรฐานดังกล่าวถูกเรียกร้องจากผู้ซื้อยางพาราให้นำมาใช้มากขึ้น โดยภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการในการสนับสนุนตามสมควรด้วยเช่นกัน สำหรับการส่งเสริมการใช้ยางพาราภายในประเทศนั้น ปัจจุบันประเทศไทยมีการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการนำยางพาราไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มสมควรครอบคลุมหลากหลายอุตสาหกรรม ได้แก่ การแพทย์ การก่อสร้าง การขนส่ง การเกษตร และอื่น ๆ จึงนับเป็นต้นทุนที่สำคัญยิ่ง หากภาครัฐฯ และเอกชนสามารถร่วมมือกันผลักดัน ส่งเสริมให้เกิดการผลิตในเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรมได้จริง มีกิจกรรมที่ส่งเสริมทางการตลาดผลิตภัณฑ์จากยางพาราอย่างจริงจังและต่อเนื่องแล้ว อุตสาหกรรมยางพาราจะสามารถพัฒนาและเติบโตได้อย่างยั่งยืน เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืน

2.2 แนวคิดและทฤษฎี

2.2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ SWOT Analysis ของอัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) (วรรณวิชา วรรณธินา, 2555 อ้างถึง Albert Humphrey, 1960) ซึ่งเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่มีความนิยมในการวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการณ์ภายในหน่วยงานหรือองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) ในเรื่องต่าง ๆ ภายใต้กรอบการวิเคราะห์ SWOT Analysis นั้น จะประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ 2 ส่วน ได้แก่

1) การวิเคราะห์สภาพการณ์ภายในของหน่วยงานหรือองค์กร (Internal Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths: S) หรือข้อได้เปรียบ และวิเคราะห์จุดอ่อน (Weaknesses: W) หรือข้อจำกัดของหน่วยงานและองค์กร

2) การวิเคราะห์สภาพการณ์ภายนอกของหน่วยงานหรือองค์กร (External Analysis) เป็นการวิเคราะห์โอกาส (Opportunities: O) และอุปสรรค (Threats : T) ที่เป็นภัยคุกคามต่อความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงานหรือองค์กร

TOWS Matrix คือ เครื่องมือทางกลยุทธ์ที่ใช้ในการสร้างกลยุทธ์ใหม่ขึ้นมาตามสภาพแวดล้อมปัจจุบันขององค์กร โดยการวิเคราะห์ TOWS Matrix จะเป็นการจับคู่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกขององค์กรที่มาจากผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis แล้ววิเคราะห์เพื่อสร้างกลยุทธ์ใหม่ขึ้น

การวิเคราะห์ TOWS Matrix จะทำให้ได้กลยุทธ์ จำนวน 4 รูปแบบ ตามการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายใน (Internal Factors) และปัจจัยภายนอก (External Factors) ของ SWOT ดังนี้

1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO) เกิดจากการจับคู่ระหว่างจุดแข็ง (Strength) กับโอกาส (Opportunity) กลยุทธ์ในส่วนนี้จึงเน้นไปที่การใช้จุดแข็งร่วมกับโอกาสเพื่อทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับธุรกิจ

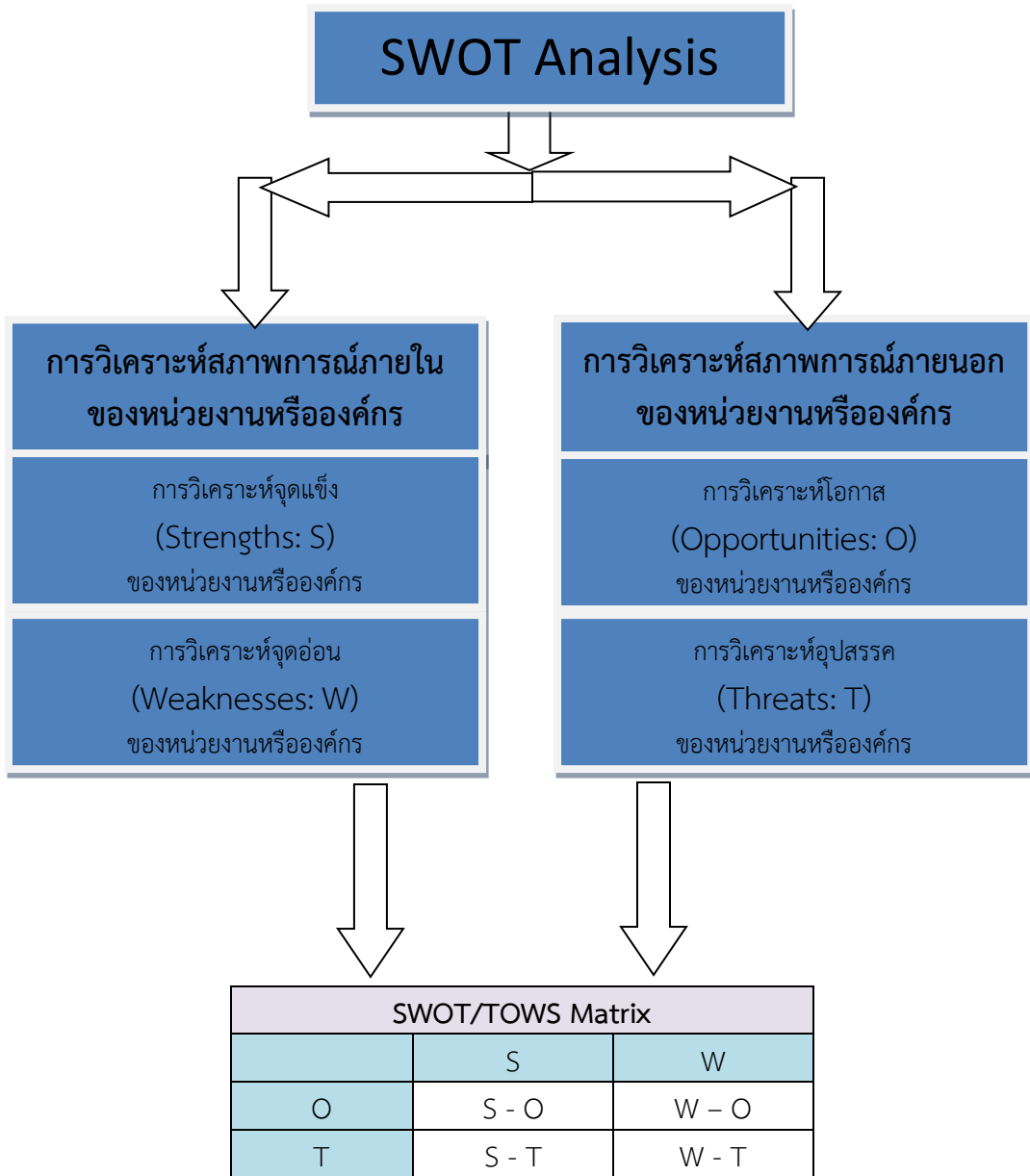
2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) เกิดจากการจับคู่ระหว่างจุดอ่อน (Weakness) กับโอกาส (Opportunity) เป็นกลยุทธ์ที่ใช้โอกาสมาแก้ไขหรือกลบจุดอ่อนของธุรกิจ

3) กลยุทธ์เชิงรับ (ST) เกิดจากการจับคู่ระหว่างจุดแข็ง (Strength) กับอุปสรรค (Threat) เป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งเพื่อแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้น

4) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT) เกิดจากการจับคู่ระหว่างจุดอ่อน (Weakness) กับอุปสรรค (Threat) เป็นกลยุทธ์ที่รับเนื่องจากไม่สามารถเดินไปข้างหน้าได้

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ TOWS Matrix ไม่จำเป็นต้องทำเป็นตาราง และไม่จำเป็นต้องนำทุกปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ SWOT มาใช้ในตาราง TOWS Matrix แต่ควรเลือกมาเฉพาะปัจจัยที่สำคัญเท่านั้น (Greed is goods, 2017)

ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์จะถูกนำไปสรุปรวมในรูปแบบของ SWOT/TOWS Matrix ดังภาพ

ภาพที่ 2.1 SWOT/TOWS Matrix
ที่มา: วรณวิษา วรฤทธินิภา, 2555

ข้อมูลจาก TOWS Matrix จะบ่งชี้ให้เห็นถึงยุทธศาสตร์และแนวทาง ที่ควรจะดำเนินการต่อไป ในอนาคต โดยใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาดำเนินการดังนี้

สถานการณ์	แนวทางที่สมควรดำเนินการ	ตัวอย่างของการดำเนินการ
S - O	ใช้จุดแข็งของหน่วยงานหรือองค์กรในการแสวงหาประโยชน์ จากโอกาสที่เปิดกว้างสำหรับหน่วยงานหรือองค์กร	การสร้างโรงงานผลิตสินค้า แห่งใหม่ภายใต้เงื่อนไขของการมี จุดแข็งในเรื่องเทคโนโลยี และ โอกาสที่เปิดกว้างจากปริมาณ ความต้องการสินค้าชนิดนั้น ในตลาดที่กำลังเพิ่มสูงขึ้น อย่างต่อเนื่อง
W - O	ปรับปรุงจุดอ่อนของหน่วยงาน โดยใช้ประโยชน์จากโอกาส ที่เอื้ออำนวยให้กับหน่วยงานหรือองค์กร	ปรับปรุงจุดอ่อนในเรื่องการขาด แคลนยานพาหนะขนส่งสินค้า ของหน่วยงานหรือองค์กร ด้วยการร่วมทุนกับผู้ประกอบการ ขนส่งสินค้า
S - T	ใช้จุดแข็งของหน่วยงานหรือองค์กรหลีกเลี่ยงหรือลด ผลกระทบอันเกิดจากภัยคุกคามที่มาจากภายนอก	จัดซื้อวัตถุดิบมาเก็บในสต็อก จากการมีจุดแข็งในเรื่องเงินทุน เพื่อลดผลกระทบจากแนวโน้ม ที่วัตถุดิบจะมีราคาสูงขึ้น
W - T	ลดจุดอ่อนของหน่วยงานหรือองค์กร และหลีกเลี่ยงภัย คุกคามจากภายนอก	ยุบ เลิก ควบรวมกิจการหรือส่วน งานที่เป็นจุดอ่อน รวมทั้งปรับปรุง แก้ไขในจุดอ่อน ซึ่งมีความเสี่ยง จากภัยคุกคามที่มาจากภายนอก

ตารางที่ 2.1 ตัวอย่างการวิเคราะห์โดยใช้ TOWS Matrix

ที่มา: วรรณวิชา วรรณธิภา, 2555

โดยวิธีการวิเคราะห์ SWOT นั้น (วรรณวิชา วรรณธิภา, 2555) เป็นการนำความคิดเห็นของแต่ละบุคคลมาเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ค่อนข้างมาก (Highly Subjective Method) ดังนั้น จึงควรวิเคราะห์ ด้วยความระมัดระวัง รอบคอบทุกแง่มุมที่มีความเป็นไปได้และจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด และควรใช้ เป็นเพียงข้อมูลประกอบสำหรับวางแนวทางเพื่อตัดสินใจดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนี้ ควรให้ ความสำคัญกับผลการวิเคราะห์ในประเด็นของจุดอ่อนและอุปสรรคหรือภัยคุกคามจากภายนอก เนื่องจาก เป็นกระทบเชิงลบที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือองค์กร และไม่ควรรใช้ผลที่ได้จาก SWOT Analysis เป็นข้อยุติโดยทันทีในทุกกรณี (วรรณวิชา วรรณธิภา, 2555)

2.2.2 แนวคิดแบบจำลองเพชร (Diamond Model)

แนวคิดแบบจำลองเพชร (Diamond Model) เป็นแบบจำลองที่ใช้ในการประเมินศักยภาพ ในการแข่งขันทางธุรกิจอีกแนวทางหนึ่งของ Michael E. Porter (สิทธิชัย ฝรั่งเศสทอง, 2561 อ้าง Michael E. Porter, 1998) ซึ่งตัวแบบสำหรับการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของเครือข่ายวิสาหกิจ หรือ

คลัสเตอร์ โดยเป็นการพิจารณาและประเมินสถานการณ์ปัจจุบันของปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจที่สำคัญ 4 ด้านที่จะมีผลกระทบต่อความสามารถในการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ของบริษัทที่อยู่ในเครือข่ายวิสาหกิจ ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเครือข่ายวิสาหกิจนั้น ๆ โดยรวม ซึ่งสถานการณ์เหล่านั้นมีลักษณะที่จะเป็นการเอื้อหรือจะเป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงหรือพัฒนาผลิตภาพของธุรกิจเครือข่ายวิสาหกิจนั้น ๆ หรือไม่ อย่างไร และมากน้อยเพียงใด รวมไปถึงการวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐที่จะมีผลต่อปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านนั้น โดยปัจจัยดังกล่าว ประกอบด้วย

1) **ด้านปัจจัยการผลิต (Factor Conditions)** คือ ความสามารถในการเปลี่ยนทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความได้เปรียบ ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติ โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แหล่งเงินทุน ฯลฯ ที่จะมีส่วนต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท

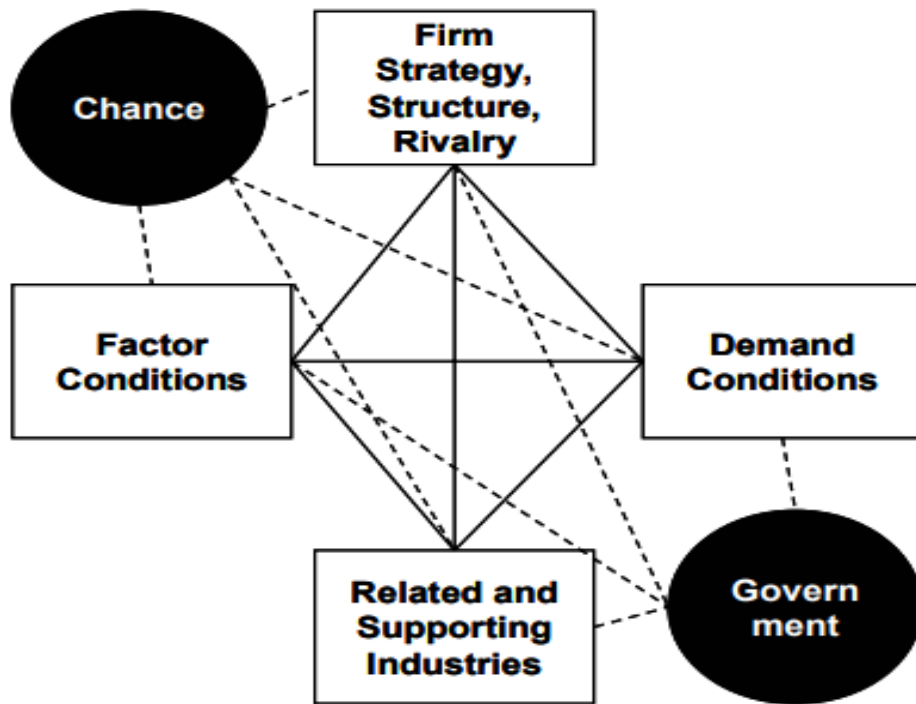
2) **ด้านอุปสงค์ (Demand Conditions)** คือ ปริมาณระดับความต้องการของผู้บริโภคต่อสินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตได้ ได้แก่ ทศนคติและรสนิยมของผู้บริโภค ระดับความพึงพอใจและการเรียกร้องความต้องการของผู้บริโภคต่อสินค้าและบริการของบริษัท ลักษณะและโครงสร้างการแบ่งส่วนการตลาดสำหรับสินค้าและบริการของบริษัท ความต้องการของผู้บริโภคในแต่ละส่วนการตลาดเป็นที่คาดเดาได้ในระดับใด ฯลฯ

3) **อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (Related and Supporting Industries)** คือ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและอุตสาหกรรมสนับสนุน เพื่อค้ำจุนอุตสาหกรรมในเวทีโลก ได้แก่ การมีอยู่ของกิจกรรมทางธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกันในสายของห่วงโซ่อุปทานมีความครบถ้วนมากน้อยเพียงใด และมีระดับของความสัมพันธ์ร่วมมือระหว่างกันเพียงใด เช่น แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความรู้ระหว่างกัน วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือตลาดร่วมกัน ฯลฯ

4) **กลยุทธ์ โครงสร้าง และสภาพการแข่งขันของธุรกิจ (Strategy and Rivalry Context)** ปัจจัยแวดล้อมในประเทศที่สนับสนุนการลงทุน และการปรับปรุงประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เช่น การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ระบบจูงใจที่มีพื้นฐานบนระบบคุณธรรมขององค์กร และสถาบันต่าง ๆ และบรรยากาศการแข่งขันในประเทศที่โปร่งใสและเข้มข้น

5) **โอกาส (Chance)** เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อ 4 องค์ประกอบหลักของตัวแบบ แต่ไม่ได้เป็นองค์ประกอบที่สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของบริษัทหรือของชาติโดยตรง เพราะโอกาสของการพัฒนามาจากนอกระบบหรืออยู่นอกเหนือการควบคุมของบริษัท หรือรัฐบาล ตัวอย่าง เช่น เทคโนโลยี ภัยพิบัติ สงคราม การก่อการร้าย ภาวะขาดแคลนน้ำมัน การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เป็นต้น

6) **บทบาทภาครัฐ (Government)** รัฐบาลสามารถที่จะพัฒนาหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศได้ เพราะแม้ภาครัฐจะไม่ใช่องค์ประกอบโดยตรงที่สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน แต่ การออกนโยบาย มาตรการ กฎ ระเบียบ และพิธีการต่าง ๆ สามารถที่จะทำให้เกิดผลกระทบกับองค์ประกอบทั้ง 4 ของตัวแบบ ซึ่งส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมต่อไปได้

ภาพที่ 2.2 แบบจำลองเพชร (Diamond Model)

ที่มา: สิทธิชัย ฝรั่งทอง, 2561

บทที่ 3

ข้อมูลทั่วไป

3.1 สถานการณ์ยางพารา

3.1.1 สถานการณ์ยางพารา ในช่วง ปี 2558 – 2562

1) สถานการณ์การผลิตยางพารา

1.1) สถานการณ์การผลิตยางพาราโลก

จากสถานการณ์การผลิตในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 – 2562) เนื้อที่ปลูกยางพาราของโลกในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.01 ต่อปี โดยในปี 2560 มีเนื้อที่ปลูก 76.04 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ที่มีเนื้อที่ปลูก 75.63 ล้านไร่ จากนั้นในปี 2561 - 2562 เนื้อที่ปลูกลดลงอยู่ที่ 75.78 ล้านไร่ และ 75.67 ล้านไร่ ตามลำดับ โดยในปี 2562 ไทยเป็นประเทศที่มีเนื้อที่ปลูกมากเป็นอันดับ 2 รองจากสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ซึ่งไทยมีเนื้อที่ปลูก 22.53 ล้านไร่ และสาธารณรัฐอินโดนีเซียมีเนื้อที่ปลูก 22.98 ล้านไร่ สำหรับปริมาณผลผลิตยางพาราของโลกมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากเดิม 12.25 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 13.82 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.50 ต่อปี โดยในปี 2562 ไทยเป็นประเทศที่มีผลผลิตมากที่สุด จำนวน 4.84 ล้านตัน รองลงมา คือ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ที่มีปริมาณผลผลิต 3.30 ล้านตัน และ 1.17 ล้านตัน ตามลำดับ (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 การผลิตยางพาราโลก ปี 2558 – 2562

ปี	เนื้อที่ปลูก (ล้านไร่)						ผลผลิต (ล้านตัน)					
	ไทย*	อินโดนีเซีย**	เวียดนาม**	มาเลเซีย**	อื่น ๆ**	รวม	ไทย*	อินโดนีเซีย**	เวียดนาม**	มาเลเซีย**	อื่น ๆ**	รวม
2558	23.14	22.63	6.16	6.72	16.98	75.63	4.41	3.15	1.01	0.72	2.96	12.25
2559	22.93	22.74	6.08	6.74	17.45	75.95	4.34	3.36	1.04	0.67	3.07	12.48
2560	22.85	22.87	6.06	6.76	17.50	76.04	4.50	3.68	1.09	0.74	3.36	13.37
2561	22.63	22.94	6.04	6.77	17.39	75.78	4.81	3.63	1.14	0.60	3.65	13.83
2562	22.53	22.98	5.91	6.79	17.46	75.67	4.84	3.30	1.17	0.64	3.87	13.82
อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย (ร้อยละ)	-0.66	0.39	-0.88	0.25	0.53	-0.01	2.93	1.72	3.93	-3.40	7.35	3.50

ที่มา: * สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562)

** สมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (2562)

ปริมาณการใช้ยางพาราในช่วงปี 2558 – 2562 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.13 ต่อปี โดยในปี 2558 มีปริมาณการใช้ยางพาราเท่ากับ 12.26 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเป็น 13.70 ล้านตัน ในปี 2562 และเมื่อพิจารณาปริมาณการส่งออก พบว่า ปริมาณการส่งออกยางพารานั้นเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.79 ต่อปี โดยในปี 2558 มีปริมาณการส่งออกเท่ากับ 9.77 ล้านตัน เพิ่มขึ้นเป็น 11.45 ล้านตัน ในปี 2562 (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 ผลผลิต ปริมาณการใช้ยางพารา และการส่งออกของโลก ปี 2558 – 2562

หน่วย : ล้านตัน

ปี	*ผลผลิต	*ปริมาณการใช้	**ปริมาณการส่งออก
2558	12.26	12.27	9.77
2559	12.49	12.72	10.06
2560	13.38	13.30	11.80
2561	13.86	13.84	11.69
2562	13.76	13.70	11.45
อัตราการเปลี่ยนแปลง เฉลี่ย (ร้อยละ)	3.41	3.09	4.79

ที่มา: * สมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (2562)

** International Rubber Study Group (2562)

1.2) สถานการณ์การผลิตยางพาราของไทย

การผลิตยางพาราของไทยในช่วงปี 2558 – 2562 ไทยมีเนื้อที่กรีดยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 18.43 ล้านไร่ ในปี 2558 เป็น 20.46 ล้านไร่ในปี 2562 หรือเฉลี่ยร้อยละ 2.94 ต่อปี ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการเพิ่มขึ้นของผลผลิต โดยผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 4.41 ล้านตัน ในปี 2558 เป็น 4.84 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.91 ต่อปี ในขณะที่ผลผลิตเฉลี่ยลดลงเล็กน้อยจาก 240 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2558 เป็น 237 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 0.04 ต่อปี (ตารางที่ 3.3)

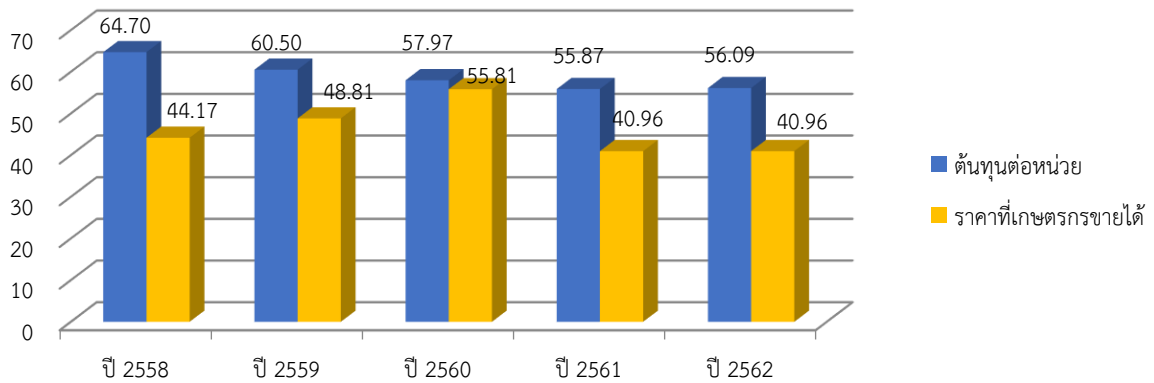
ตารางที่ 3.3 พื้นที่ปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ยางพาราของไทย ปี 2558 - 2562

ปี	เนื้อที่กรีดยาง (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2558	18.43	4.41	240
2559	18.47	4.34	235
2560	19.11	4.50	236
2561	20.02	4.81	240
2562	20.46	4.84	237
อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย (ร้อยละ)	2.94	2.91	-0.04
2563*	20.58	4.91	239

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562)

หมายเหตุ : *ประมาณการ

ในช่วงปี 2558 – 2562 ต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบต่อหน่วยของเกษตรกรลดลงจาก 64.70 บาท ในปี 2558 เหลือ 55.87 บาท ในปี 2561 และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 56.09 บาท ในปี 2562 โดยปี 2558 เป็นปีที่ต้นทุนการผลิตสูงสุดคือ เท่ากับ 64.70 บาท และต้นทุนการผลิตต่ำสุดอยู่ที่ 55.87 บาท ในปี 2561 ในขณะที่เดียวกัน ราคาขายยางแผ่นดิบที่เกษตรกรขายได้สูงสุดนั้นอยู่ที่ 55.81 บาท ในปี 2560 และราคาต่ำสุดที่เกษตรกรขายได้อยู่ที่ 40.96 ในปี 2561 และ 2562 จะเห็นได้ว่าในช่วงปี 2558 – 2562 ต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบต่อหน่วยของเกษตรกรนั้น สูงกว่าราคาที่ได้มาโดยตลอด (ภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 ต้นทุนการผลิตยางพาราแผ่นดิบของเกษตรกร
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562)

2) ความต้องการใช้อย่างพารา

2.1) ความต้องการใช้อย่างพาราของโลก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 – 2562) ความต้องการใช้อย่างพาราของโลกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.13 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 12.26 ล้านตันในปี 2558 เป็น 13.70 ล้านตัน ในปี 2562 โดยมีรายละเอียดจำแนกตามประเทศผู้นำเข้าอย่างพาราที่สำคัญของโลก ดังนี้

(1) สาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศที่มีความต้องการใช้อย่างพารามากที่สุดของโลก โดยในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (ปี 2558 – 2562) สาธารณรัฐประชาชนจีนมีความต้องการใช้อย่างพาราเพิ่มขึ้น 0.76 ล้านตัน จาก 4.78 ล้านตัน ปี 2558 เป็น 5.54 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.31 ต่อปี

(2) กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป มีความต้องการใช้อย่างพาราเพิ่มขึ้น 0.02 ล้านตัน จาก 1.16 ล้านตัน ในปี 2558 เพิ่มเป็น 1.18 ล้านตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.67

(3) สาธารณรัฐอินเดีย มีความต้องการใช้อย่างพาราเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 4.62 ต่อปี จาก 0.99 ล้านตัน ในปี 2558 เพิ่มเป็น 1.14 ล้านตัน ในปี 2562

(4) สหรัฐอเมริกา มีความต้องการใช้อย่างพาราเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 1.01 ต่อปี จาก 0.94 ล้านตัน ในปี 2558 เพิ่มเป็น 1.00 ล้านตัน ในปี 2562

(5) ญี่ปุ่น มีความต้องการใช้อย่างพาราในประเทศเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.01 ต่อปี จาก 0.69 ล้านตัน ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 0.71 ล้านตันในปี 2562

ตารางที่ 3.4 ความต้องการใช้ยางพาราของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ปี 2558 – 2562

หน่วย : ล้านตัน

ปี	โลก	สาธารณรัฐประชาชนจีน	สหภาพยุโรป	สาธารณรัฐอินเดีย	สหรัฐอเมริกา	ญี่ปุ่น
2558	12.26	4.78	1.16	0.99	0.94	0.69
2559	12.72	5.01	1.19	1.03	0.93	0.68
2560	13.30	5.38	1.24	1.08	0.96	0.68
2561	13.86	5.69	1.23	1.22	0.99	0.71
2562	13.70	5.54	1.18	1.14	1.00	0.71
อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย (ร้อยละ)	3.13	4.31	0.67	4.62	1.88	1.01

ที่มา: สมาคมประเทศผู้ผลิตยาง (2562)

2.2) ความต้องการใช้ยางพาราของไทย

ในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 – 2562) ไทยมีความต้องการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นจาก 600,491 ตัน ในปี 2558 เป็น 738,000 ตัน ในปี 2562 หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.45 ต่อปี โดยความต้องการใช้น้ำยางข้นเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงสุดถึงร้อยละ 4.44 ต่อปี (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 ความต้องการใช้ยางพาราของไทย แบ่งตามประเภท ปี 2558 – 2562

หน่วย : ตัน

ปี	ยางแผ่นรมควัน	ยางแท่ง	น้ำยางข้น	อื่น ๆ	รวม
2558	154,948	223,924	179,540	42,079	600,491
2559	124,618	247,168	182,884	62,599	617,269
2560	151,420	277,106	178,293	46,424	653,243
2561	125,490	274,373	188,241	43,531	631,635
2562	146,622	320,576	219,940	50,861	738,000
อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย (ร้อยละ)	-1.03	8.57	4.44	0.16	4.45

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากประเภทอุตสาหกรรมยางพาราของไทย พบว่าในช่วงปี 2558 - 2562 อุตสาหกรรมยางพาราที่มีการขยายตัวมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมยางยืด (ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.41 ต่อปี) รองลงมา คือ อุตสาหกรรมยางล้อ (ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.70 ต่อปี) ในขณะที่อุตสาหกรรมถุงมือยางลดลงเฉลี่ยร้อยละ 9.20 ต่อปี เป็นที่น่าสังเกตว่าระหว่างปี 2561 – 2562 อุตสาหกรรมยางพาราในภาพรวม

มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 3.6) เนื่องจากในปี 2561 ไทยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 4.1 ซึ่งสูงสุดในรอบหกปี (ปี 2556 – 2561) ในขณะที่ปี 2562 แม้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจจะลดลงเหลือร้อยละ 2.4 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ซึ่งเป็นผลจากความไม่แน่นอนของภาวะเศรษฐกิจโลก รวมทั้งความขัดแย้งจนเกิดเป็นสงครามทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับสาธารณรัฐประชาชนจีน อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจไทยก็ได้รับแรงสนับสนุนจากนโยบายช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยผ่านโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ นโยบายช่วยเหลือประกันรายได้เกษตรกรจูงใจสามารถกระตุ้นการบริโภคของประชาชนได้ระดับหนึ่ง นอกจากนี้ยังเป็นผลมาจากการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณ และการลงทุนของภาครัฐผ่านโครงการสาธารณูปโภคพื้นฐานอีกหลายโครงการ

ตารางที่ 3.6 การใช้ยางพาราในไทย แบ่งตามประเภทของอุตสาหกรรมยางพารา ปี 2558 – 2562

หน่วย : ตัน

ปี	ยางล้อ	ถุงมือยาง	ยางยืด	อื่น ๆ	รวม
2558	337,831	81,979	87,746	92,935	600,491
2559	373,922	72,992	97,174	73,181	617,269
2560	412,801	55,367	111,500	73,575	653,243
2561	416,049	51,537	113,850	50,199	631,635
2562*	486,110	60,216	133,022	58,652	738,000
อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย(ร้อยละ)	8.70	-9.20	10.41	-12.17	4.45

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562)

หมายเหตุ : * ประมาณการ

3) การส่งออกยางพารา

3.1) การส่งออกยางพาราของโลก

การส่งออกยางพาราของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 – 2562) มีปริมาณรวมทั้งสิ้นเท่ากับ 54.77 ล้านตัน เฉลี่ยปีละ โดยประเทศที่มีการส่งออกมากที่สุดคือ ไทย (เฉลี่ยปีละ 3.99 ล้านตัน) รองลงมา คือสาธารณรัฐอินโดนีเซีย (เฉลี่ยปีละ 2.82 ล้านตัน) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เฉลี่ยปีละ 1.38 ล้านตัน) สหพันธรัฐมาเลเซีย (เฉลี่ยปีละ 1.12 ล้านตัน) และราชอาณาจักรกัมพูชา (เฉลี่ยปีละ 0.19 ล้านตัน) ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนของปริมาณการส่งออกโดยรวม เท่ากับร้อยละ 34.74 22.55 14.27 9.23 และ 2.46 ตามลำดับ และมีอัตราการขยายตัวเท่ากับร้อยละ 2.44 0.57 9.47 -0.73 และ 21.99 ตามลำดับ จากอัตราการขยายตัวดังกล่าว พบว่า ปัจจัยสำคัญมาจากอุปสงค์จากสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามการเติบโตของอุตสาหกรรมยางล้อและอุตสาหกรรมถุงมือยางภายในประเทศ ในขณะที่สหพันธรัฐมาเลเซียเป็นประเทศเดียวที่มีการส่งออกลดลง (ตารางที่ 3.7)

ตารางที่ 3.7 การส่งออกยางพาราโลก ปี 2558 – 2562

หน่วย : ล้านตัน

ปริมาณการส่งออก							
ปี	ไทย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	เวียดนาม	กัมพูชา	อื่น ๆ	รวม
2558	3.75	2.67	1.13	1.14	0.13	0.95	9.77
2559	3.81	2.60	1.05	1.25	0.15	1.20	10.06
2560	4.10	3.28	1.22	1.38	0.19	1.64	11.80
2561	4.30	2.95	1.12	1.50	0.22	1.59	11.69
2562	3.98	2.58	1.06	1.63	0.28	1.92	11.45
ส่งออกเฉลี่ย (ล้านตัน)	3.99	2.82	1.12	1.38	0.19	1.46	10.95
อัตราการ เปลี่ยนแปลง เฉลี่ย (ร้อยละ)	2.44	0.57	-0.73	9.47	21.99	18.41	4.79

ที่มา : สมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (2562)

สำหรับในปี 2563 นั้น ปริมาณการส่งออกยางพาราในภาพรวมของโลกคาดการณ์ว่าจะเติบโตในอัตราที่ชะลอตัวลง โดยมีปริมาณใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่มากระทบ ดังนี้

(1) เศรษฐกิจโลกที่อยู่ในภาวะชะลอตัว เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ อาทิเช่น (1.1) สงครามการค้าระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนกับสหรัฐอเมริกาที่ยืดเยื้อและส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของทั้งภาคธุรกิจและผู้บริโภค โดยเฉพาะนักลงทุนที่อาจตัดสินใจเลื่อนการลงทุน เป็นผลให้สาธารณรัฐประชาชนจีน ในฐานะผู้นำเข้ายางพารารายใหญ่ถึงร้อยละ 40 ของปริมาณความต้องการใช้ของโลก ชะลอการใช้ยางพาราเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับยางพารา และ (1.2) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกาในเรื่องมาตรการการเก็บภาษีนำเข้ายานยนต์และชิ้นส่วนของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้ปรับลดคาดการณ์การเติบโตเศรษฐกิจโลกในปี 2563 จากเดิมคาดการณ์ไว้ที่ร้อยละ 3.5 เหลือร้อยละ 3.4

(2) ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ปรับตัวลดลง ทำให้ราคายางสังเคราะห์ต่ำลง เมื่อเทียบกับราคายางธรรมชาติ ผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมจึงใช้ยางสังเคราะห์เป็นวัตถุดิบมากขึ้นแทนการใช้ยางพารา จึงส่งผลให้ความต้องการใช้ยางพาราลดลง

(3) การระบาดของโรค COVID-19 ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 เป็นต้นมา และกำลังแพร่ขยายวงกว้างไปในหลายประเทศทั่วโลก ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของโลกหยุดชะงัก และทำให้ความต้องการยางพาราชะลอตัวลง

3.2) การส่งออกยางพาราของไทย

ในช่วงปี 2558 – 2562 ที่ผ่านมา ปริมาณการส่งออกยางพาราของไทยในปี 2558 อยู่ที่ 3.66 ล้านตัน และในปี 2562 มีปริมาณการส่งออกอยู่ที่ 3.64 ล้านตัน หรือลดลงเฉลี่ยร้อยละ 2.31 ต่อปี (ตารางที่ 3.8) และเมื่อพิจารณาถึงประเภทของยางพาราที่มีการส่งออกไปยังต่างประเทศในปริมาณสูงสุด 3 อันดับแรก ในปี 2562 คือ ยางแท่ง น้ำยางข้น และยางแผ่นรมควัน ตามลำดับ ที่ปริมาณ 1.20 0.67 และ 0.47 ล้านตัน อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความต้องการใช้ยางพาราจากอุตสาหกรรมต่อเนื่องของสาธารณรัฐประชาชนจีน ยางคอมปาวด์ ยางแท่ง และยางแผ่นรมควัน มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงอยู่ที่ร้อยละ 40.53 10.11 และ 6.73 ต่อปี ตามลำดับ โดยการลดลงของยางแผ่นรมควันและยางแท่งนั้น เป็นผลมาจากผลจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวจากสงครามทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐประชาชนจีน และทำให้เกิดการชะลอความต้องการจากต่างประเทศลดลงเป็นสำคัญ โดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญสำหรับยางพาราประเภทดังกล่าว ส่วนการลดลงของยางคอมปาวด์เป็นผลมาจากจีนซึ่งเป็นประเทศที่มีการนำเข้ายางพาราจากไทยอันดับ 1 มีการออกเกณฑ์ปรับปรุงมาตรฐานการผลิตยางคอมปาวด์ โดยลดสัดส่วนการใช้ยางพาราธรรมชาติเป็นส่วนผสมในการผลิตยางคอมปาวด์ลง ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2558 เป็นต้นมา ส่งผลกระทบต่อทำให้สัดส่วนการส่งออกยางคอมปาวด์ของไทยลดลงและถูกทดแทนด้วยการส่งออกยางพาราแปรรูปประเภทอื่นทดแทน

ตารางที่ 3.8 การส่งออกยางพาราของไทย แบ่งตามประเภทปี 2558 – 2562

หน่วย : ล้านตัน

ปี	ปริมาณการส่งออก					รวม
	ยางแผ่นรมควัน	ยางแท่ง	น้ำยางข้น	ยางคอมปาวด์	อื่น ๆ*	
2558	0.66	1.82	0.65	0.44	0.09	3.66
2559	0.57	1.73	0.74	0.21	0.06	3.31
2560	0.71	1.58	0.71	0.15	0.19	3.34
2561	0.56	1.37	0.72	0.09	1.47	4.20
2562	0.47	1.20	0.67	0.05	1.25	3.64
อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย (ร้อยละ)	-6.73	-10.11	0.33	-40.53	133.05	2.30

หมายเหตุ: *ยางธรรมชาติอื่น ๆ และยางผสม

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562)

นอกจากนี้ พบว่าตลาดส่งออกยางพาราที่สำคัญของไทยที่มีการอัตราการขยายตัวมากที่สุด ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 – 2562) ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน (ขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ 3.08) สหภาพยุโรป (ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2.44) และสหรัฐอเมริกา (ขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ 0.64) ตามลำดับ นอกจากนี้ สหพันธรัฐมาเลเซีย และญี่ปุ่นยังมีแนวโน้มที่จะนำเข้ายางพาราในสัดส่วนที่ลดลงเฉลี่ยในอัตรา ร้อยละ 3.94 และ 7.82 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.9)

ตารางที่ 3.9 ประเทศคู่ค้าทางการค้าที่สำคัญของไทยปี 2558 – 2562

หน่วย : ล้านตัน

ปี	ปริมาณการส่งออก						รวม
	สาธารณรัฐประชาชนจีน	มาเลเซีย	ญี่ปุ่น	สหรัฐอเมริกา	สหภาพยุโรป	อื่น ๆ*	
2558	2.04	0.41	0.23	0.16	0.24	0.57	3.66
2559	2.20	0.44	0.21	0.18	0.28	0.55	3.87
2560	2.77	0.40	0.21	0.17	0.26	0.55	4.37
2561	2.61	0.38	0.20	0.17	0.26	0.58	4.20
2562	2.18	0.36	0.16	0.17	0.28	0.49	3.64
อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย (ร้อยละ)	3.08	-3.94	-7.82	0.64	2.44	-2.82	0.70

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562)

หมายเหตุ : * ยางธรรมชาติอื่น ๆ และยางผสม

4) ด้านราคา

4.1) ราคาของยางพาราของโลก

ราคาของยางพาราในตลาดโลกช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 – 2562) ราคาซื้อขายล่วงหน้ายางแผ่นรมควันชั้น 3 ของประเทศไทยอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ -1.97 ต่อปี และยางแท่ง 20 ของประเทศไทย อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.20 ต่อปี ส่วนตลาดโตเกียว (TOCOM) มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ 0.45 ต่อปี (ตารางที่ 3.10) เนื่องจาก (1) เศรษฐกิจโลกอยู่ในช่วงถดถอย โดยมีสาเหตุมาจากวิกฤตเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และแพร่ขยายมายังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมถึงสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศนำเข้ายางพารามากเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก จึงส่งผลให้การลงทุนจากต่างประเทศและการรับซื้อยางพาราลดลง (2) ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลง ทำให้มีการใช้ยางสังเคราะห์ทดแทนยางพาราเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 3.10 ราคาของยางพาราในตลาดสิงคโปร์ และตลาดโตเกียว ปี 2558 – 2562

ปี	ยางแผ่นรมควัน ชั้น 3			ยางแท่ง 20	
	ตลาดโตเกียว (TOCOM) เยน/กิโลกรัม	ตลาดสิงคโปร์ (SGX) Cent US/กิโลกรัม	ตลาดในประเทศไทย บาท/กิโลกรัม	ตลาดสิงคโปร์ (SGX) Cent US/กิโลกรัม	ตลาดในประเทศไทย บาท/กิโลกรัม
2558	187.39	155.63	52.72	136.89	46.48
2559	175.55	164.61	55.92	138.36	47.08
2560	234.36	198.74	67.20	163.95	55.38
2561	169.54	155.11	49.66	136.51	43.74
2562	186.39	165.11	50.65	140.67	43.15
อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย (ร้อยละ)	-0.45	0.59	-1.97	0.41	-2.20

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562)

สำหรับแนวโน้มของสถานการณ์ด้านราคายางพาราของโลกในปี 2563 คาดว่าจะปรับตัวลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจาก (1) การระบาดของโรค COVID-19 ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 ต่อเนื่องถึงปี 2563 และมีการขยายวงกว้างไปในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัวลง (2) การปรับตัวลดลงของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีแนวโน้มลดลง และการใช้ยางสังเคราะห์ทดแทนยางพาราธรรมชาติ (3) สต็อกยางตลาดซื้อขายล่วงหน้าของสาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น ที่มีแนวโน้มทรงตัวอยู่ในระดับสูง สืบเนื่องจากการชะลอการใช้ยางของสาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากปัญหามาตรการทางการค้าระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา

4.2) ราคายางพาราไทย

ไทยเป็นผู้ส่งออกยางพารารายใหญ่ของโลก แต่โครงสร้างตลาดยางพาราเป็นแบบผู้ซื้อน้อยรายแต่ผู้ขายมากมาย และยางพารายังเป็นสินค้าที่สามารถถูกทดแทนได้ด้วยยางสังเคราะห์ ยางพาราที่ผลิตได้ส่วนใหญ่พึ่งพาส่งออก ดังนั้น การกำหนดราคายางในตลาดในประเทศจึงเป็นไปตามทิศทางเดียวกับของตลาดต่างประเทศ

ตั้งแต่ปี 2561 ระดับราคายางพาราของไทยค่อนข้างผันผวน เนื่องจากมีปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกส่งผลกระทบต่อทั้งภาวะวิกฤติเศรษฐกิจถดถอยของสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศที่มีส่วนแบ่งตลาดในสินค้ายางพารารายใหญ่ของโลก ประสบกับภาวะเศรษฐกิจถดถอยในทิศทางเดียวกันกับเศรษฐกิจโลก ประกอบกับการปรับตัวลดลงของราคาน้ำมันดิบโลก ทำให้ราคายางพาราของไทยลดลงตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมา (ตาราง 3.11)

ตารางที่ 3.11 ราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้ และราคาประมูล ณ ตลาดกลางยางพาราสงขลา
ปี 2558 – 2562

หน่วย : บาท/กิโลกรัม

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้		ต้นทุนการผลิต	
	ยางแผ่นดิบ	น้ำยางสด	ยางแผ่นดิบ	น้ำยางสด
2561	40.96	37.62	55.87	53.74
2562	40.96	37.49	56.53	54.88
2563*	36.64	38.77	56.10	54.23
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-5.42	1.52	0.21	0.45

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2563) และสมาคมน้ำยางข้นไทย (2563)

หมายเหตุ : * ราคาเฉลี่ยเดือนมกราคม - พฤษภาคม 2563

4.3) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคายางพาราของไทย มีดังนี้

(1) เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า

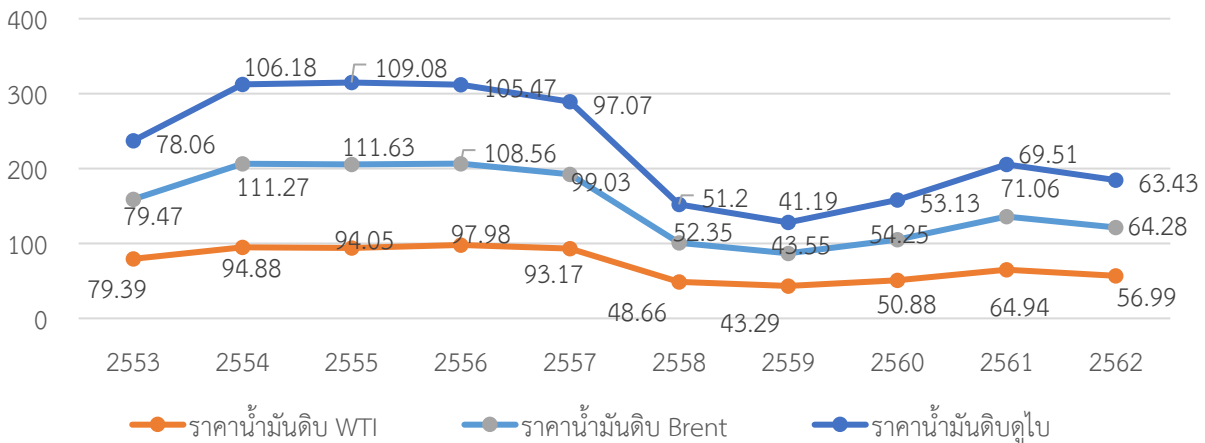
เนื่องจากในปี 2562 ความต้องการใช้ยางพาราของโลกอยู่ที่ 13.69 ล้านตัน โดยมีสัดส่วนของผู้ใช้หลักส่วนใหญ่มาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน (คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 40) สหภาพยุโรป

(คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 8) สาธารณรัฐอินเดีย (คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 8) สหรัฐอเมริกา (คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 7) ตามลำดับ ดังนั้น สาธารณรัฐประชาชนจีน จึงถือว่าเป็นประเทศที่ผู้บริโภครายใหญ่ที่สุดของโลก เนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นประเทศผู้ผลิตรถยนต์อันดับ 1 ของโลก และเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญที่สุดของไทย

(2) ราคาน้ำมัน

เนื่องจากราคาน้ำมันเป็นปัจจัยที่สำคัญและมักจะเคลื่อนไหวขึ้นลงควบคู่ไปกับราคา ยางพารา เนื่องจากน้ำมันเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการผลิตล้อยางเทียมหรือสังเคราะห์ ซึ่งหากราคาน้ำมัน ในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น ต้นทุนและราคาล้อยางเทียมจะปรับตัวสูงขึ้นตาม ส่งผลให้ราคายางธรรมชาติ แพงขึ้น เนื่องจากผู้ซื้อและผู้ผลิตยางเทียมจะหันมาซื้อยางธรรมชาติมากขึ้น

ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล

ภาพที่ 3.2 ราคาน้ำมันดิบ Brent ราคาน้ำมันดิบ WTI และราคาน้ำมันดิบดูไบ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2562)

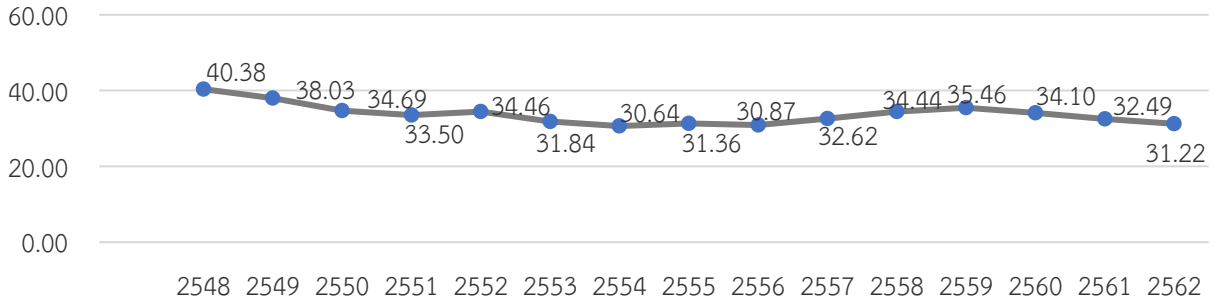
จากภาพที่ 3.3 พบว่า ในปี 2559 ราคาน้ำมันดิบที่ตลาด WTI Brent และดูไบ อยู่ที่ 43.29 43.55 และ 41.19 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ และปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับราคา 56.99 64.28 และ 63.43 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ในช่วงปี 2562 ตามลำดับ

(3) อัตราแลกเปลี่ยน

เนื่องจากยางพาราเป็นสินค้าที่มีการซื้อขายกันโดยทั่วไปทั้งในตลาดส่งมอบจริงและ ตลาดซื้อขายล่วงหน้า ยางพาราจึงมีการซื้อขายในรูปแบบเงินตราต่างประเทศ ดังนั้น หากอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท ของไทยต่อดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศผู้ส่งออกยางพารารายอื่น (ค่าเงิน บาทแข็งค่า) มีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ใกล้เคียงกัน จะไม่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการส่งออก แต่หากอัตรา แลกเปลี่ยนเงินบาทของไทยต่อดอลลาร์สหรัฐสูงกว่าอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศผู้ส่งออก ยางพารารายอื่น จะทำให้ไทยเกิดความเสียเปรียบในการแข่งขัน จึงต้องพิจารณาอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ของประเทศอื่นประกอบด้วย

นอกจากนี้ ในปี 2562 ค่าเงินบาทของไทยมีแนวโน้มแข็งค่าขึ้น เมื่อเทียบกับในช่วงปีที่ผ่านมา เนื่องจากการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้เงินทุนจากต่างประเทศไหลเข้ามายังไทยเป็นจำนวนมาก ดังนั้น การส่งออกของสินค้าทางการค้าของไทยจึงมีแนวโน้มส่งออกได้ลดลง (ภาพที่ 3.4)

บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ

ภาพที่ 3.3 อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2562)

(4) อุปทานยางโลกที่เพิ่มขึ้น

จากการที่นักลงทุนชาวจีนที่เข้าไปลงทุนขยายเนื้อที่ปลูกยางเพิ่มในพื้นที่ผู้ปลูกยางรายใหม่ในประเทศกลุ่ม CLMV (ได้แก่ ราชอาณาจักรกัมพูชา (Cambodia) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Laos) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Myanmar) และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Vietnam)) ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา เริ่มให้ผลผลิต ซึ่งทำให้ปัจจุบันผลผลิตออกสู่ตลาดมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตโลกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

(5) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและโรคระบาด

เนื่องจากยางพาราเป็นสินค้าเกษตรที่ขึ้นอยู่กับฤดูกาล ดังนั้น หากช่วงใดเกิดความผิดปกติของสภาพอากาศ เช่น ระยะเวลาฝนตกนานผิดปกติ ภัยธรรมชาติ หรือเกิดปัญหาภัยแล้ง โรคระบาด ก็จะมีผลกระทบต่อราคายางพารามีความผันผวนเช่นเดียวกัน

3.2 มาตรการกีดกันทางการค้าด้วยการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

ไทยเป็นประเทศที่ดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจระบบเปิด (Open Economy) มีการค้าติดต่อกับต่างประเทศมาเป็นระยะเวลายาวนาน และมีพัฒนาการทางการค้าระหว่างประเทศเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน การค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเปิดเป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างกัน และเกิดการแข่งขันมากขึ้นในทางเศรษฐกิจ บางประเทศต้องการคุ้มครองอุตสาหกรรมของตนเอง แต่ประเทศจึงสร้างนโยบายการค้าเพื่อเป็นการปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศ ป้องกันการขาดดุลทางการค้า เพื่อรักษาแหล่งภาษีของรัฐบาล และเพื่อควบคุมมาตรฐานของสินค้า นโยบายด้านการค้าบางประการอาจเข้มงวดจนนำไปสู่การเป็นมาตรการกีดกันทางการค้า โดยมาตรการกีดกันทางการค้าแบ่งได้เป็น 2 ประการ คือ มาตรการทางด้านภาษี และมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี

3.2.1 มาตรการทางด้านภาษี (Tariff Measures)

ในการส่งออกสินค้าไปยังประเทศต่าง ๆ จะมีการเรียกเก็บค่าภาษีอากรก่อนที่จะนำสินค้าเข้าไปยังประเทศนั้น ๆ การเสียภาษีจะเป็นความรับผิดชอบของผู้รับ เรียกว่าการเสียภาษีนำเข้า โดยแต่ละประเทศจะมีกฎเกณฑ์ในการเรียกเก็บภาษีนำเข้าที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละพิกัดสินค้ารวมถึงมูลค่าของสินค้า เพื่อเป็นการลดอุปสรรคทางการค้าดังกล่าว ได้มีการจัดทำข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศที่เรียกว่า เขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA) โดยเป็นการทำความตกลงทางการค้าของประเทศ อาจเป็น 2 ประเทศ (ทวิภาคี) หรือเป็นกลุ่มประเทศ (พหุภาคี) ที่จะร่วมมือขจัดอุปสรรคทางการค้า และมีเป้าหมายเพื่อลดภาษีศุลกากรระหว่างกันภายในกลุ่มลงให้เหลือน้อยที่สุด หรือเป็นร้อยละ 0 และใช้อัตราภาษีปกติที่สูงกว่ากับประเทศนอกกลุ่ม การทำเขตการค้าเสรีในอดีตมุ่งเน้นด้านการเปิดเสรีด้านสินค้า (Goods) โดยการลดภาษีและอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษีเป็นหลัก อย่างไรก็ตามเขตการค้าเสรีในระยะหลัง จะรวมไปถึงการเปิดเสรีด้านบริการ (Services) และการลงทุนด้วย โดยไทยได้มีการเจรจาลงนามเปิดเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าหลายประเทศ ทั้งในรูปแบบทวิภาคี และพหุภาคี ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจสามารถใช้ประโยชน์จากข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ เพื่อขยายโอกาสในการดำเนินธุรกิจ และใช้ประโยชน์จากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีได้อย่างเต็มที่ ปัจจุบันไทยมีข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) ที่ไทยลงนามแล้ว 13 ฉบับ กับ 18 ประเทศ มีส่วนสำคัญในการทำลายกำแพงภาษีนำเข้าอย่างพาราในประเทศคู่ค้า เพื่อให้การส่งออกสินค้าอย่างพาราไทยเติบโตขึ้น โดยปัจจุบัน 16 ประเทศคู่เจรจา FTA คือ อาเซียน 9 ประเทศ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี เครือรัฐออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐชิลี สาธารณรัฐเปรู และเขตปกครองพิเศษฮ่องกง ได้ยกเลิกการเก็บภาษีนำเข้าสินค้านำเข้าอย่างพาราทุกรายการให้ไทยแล้ว มีเพียงสาธารณรัฐประชาชนจีนและสาธารณรัฐอินเดียที่ยังคงเก็บภาษีนำเข้าอย่างพาราจากไทยบางรายการ เช่น สินค้าประเภทน้ำยาล้างจาน แผ่นรมควัน ยางแท่ง และยางแผ่นผึ่งแห้ง (พิกัด 4001.30.90) สาธารณรัฐประชาชนจีนเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 20 และสาธารณรัฐอินเดียที่ไม่ผูกพันการลดภาษี อย่างไรก็ตาม การส่งออกผลิตภัณฑ์อย่างพารา อาทิ ที่นอนที่ผลิตจากยางพาราหรือวัสดุอื่น ๆ ไทยได้รับสิทธิประโยชน์จาก FTA โดยเฉพาะ FTA อาเซียน และอาเซียน - สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งไม่เก็บภาษีนำเข้ากับสินค้านำเข้าที่ส่งออกจากไทย

3.2.2 มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs)

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) เป็นมาตรการกีดกันทางการค้าอื่น ๆ ที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษีศุลกากร แต่มีผลบิดเบือนการค้าระหว่างประเทศ (Distortion of Trade) โดย NTMs มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องประชาชน คุ้มครองทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการคุ้มครองแรงงานภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันกำแพงภาษีที่เคยเป็นอุปสรรคทางการค้าที่สำคัญได้ทยอยปรับลดลง ทำให้ประเทศต่าง ๆ มีการนำ NTMs มาใช้ในลักษณะของ มาตรการกีดกันทางการค้า (Non -Tariff Barriers: NTBs) มากขึ้น ทั้งนี้ การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD) เริ่มให้มีการจัดแบ่งมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี ในปี 2552 และปรับปรุงในปี 2555 โดยมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีจำแนกเป็น มาตรการด้านการนำเข้า และ มาตรการด้านการส่งออก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) มาตรการด้านการนำเข้า แบ่งเป็น มาตรการทางเทคนิค และมาตรการที่ไม่ใช่มาตรการทางเทคนิค

1.1) มาตรการทางเทคนิค ได้แก่

หมวด A มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

หมวด B มาตรการอุปสรรคการค้าทางเทคนิค

หมวด C มาตรการการตรวจสอบก่อนการส่งสินค้าและพิธีการอื่น ๆ

1.2) มาตรการที่ไม่ใช่มาตรการทางเทคนิค ได้แก่

หมวด D มาตรการการควบคุมราคา

หมวด E มาตรการเกี่ยวกับใบอนุญาตนำเข้า โควตานำเข้า การห้ามนำเข้า และ มาตรการควบคุมปริมาณอื่น ๆ

หมวด F ค่าธรรมเนียม ภาษี (ที่ไม่ใช่ภาษีสศุลกากร) และมาตรการกีดกันภาษีต่าง ๆ

หมวด G มาตรการทางการเงิน

หมวด H มาตรการที่ส่งผลต่อการแข่งขัน

หมวด I มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

หมวด J มาตรการเกี่ยวกับข้อจำกัดในการจัดจำหน่ายสินค้า

หมวด K มาตรการเกี่ยวกับบริการหลังการขาย

หมวด L มาตรการการอุดหนุน

หมวด M มาตรการเกี่ยวกับการจัดซื้อของภาครัฐ

หมวด N มาตรการทางด้านทรัพย์สินทางปัญญา

หมวด O มาตรการเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า

2) มาตรการด้านการส่งออก ได้แก่

หมวด P มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก เช่น การห้าม/จำกัดการส่งออกสินค้า มาตรการขออนุญาตส่งออก การควบคุมราคาส่งออก การเก็บภาษีและ ค่าธรรมเนียมในการส่งออก และมาตรการอุดหนุนการส่งออก เป็นต้น

จากรายงานการศึกษาแนวทางการลดมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี ภาคสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ และประมง ในกลุ่มประเทศอาเซียน+6 พบว่า สาธารณรัฐประชาชนจีน ใช้มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ ภาษีที่มีผลกระทบต่อส่งออกของพาราของ ไทย ในมาตรการด้านใบอนุญาตการนำเข้า (Import Licensing) เนื่องจากการนำเข้าพาราเป็นระบบอนุญาตการนำเข้าโดยอัตโนมัติ (Automatic Import Permit) กล่าวคือ สามารถขออนุญาตการนำเข้าได้โดยใช้สัญญาการซื้อขายพารา รวมทั้งหลักฐานการจดทะเบียน บริษัทผู้นำเข้าเป็นเอกสารประกอบการขออนุญาตการนำเข้าแต่ละครั้ง (เดิมใช้ระบบกำหนดโควตานำเข้าเป็น รายปี) โดยผู้นำเข้าพาราของสาธารณรัฐประชาชนจีนจะต้องเป็นบริษัทที่รัฐบาลเป็นผู้กำหนด หรือบริษัท ร่วมทุนต่างชาติที่นำเข้ามาเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตของบริษัทดังกล่าว และผู้นำเข้าพารา ของสาธารณรัฐประชาชนจีนต้องขอ Automatic Import Permit ก่อนจะนำเข้า และต้องใช้เวลาในการขอ ประมาณ 10 วันทำการ โดย Automatic Import Permit มีอายุใช้ได้ไม่เกิน 6 เดือนนับจากวันที่ได้รับอนุมัติ การนำเข้า (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา, 2559)

นอกจากมาตรการกีดกันการค้าดังกล่าวแล้ว กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน กำลังเป็นประเด็นสำคัญของโลกที่ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ นำมาใช้เป็นมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี ได้อีกประการหนึ่ง โดยสถานการณ์ปัจจุบัน พบว่า ประเทศคู่ค้าไม้อย่างพาราหรือเฟอร์นิเจอร์ไม้อย่างพารา ที่สำคัญของไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน เขตปกครองพิเศษฮ่องกง สาธารณรัฐเกาหลี และปัจจุบันขยายตลาดไปยังประเทศแถบยุโรป จะมีข้อกำหนดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มมากขึ้น เช่น สินค้าต้องเป็นสินค้าอนุรักษ์ธรรมชาติ (Eco Labeling) มาตรฐานฉลากเขียว (Green Labeling) กาวที่ใช้จะต้องไม่มีสาร Formaldehyde สีที่ใช้ต้องปราศจากสารพิษ ไม้ที่ใช้ในการผลิต ต้องได้รับการรับรอง FSC หรือมีใบรับรองแหล่งไม้ที่มาจากแหล่งที่มีการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน เป็นต้น

และยังพบว่าในช่วงเดือนตุลาคม 2562 บริษัทยางรถยนต์มิชลิน จากสาธารณรัฐฝรั่งเศส และบริษัทเฟอร์นิเจอร์รีเกีย จากราชอาณาจักรสวีเดนประกาศว่าในอีก 2 เดือนข้างหน้า บริษัทจะไม่รับซื้อยางพาราและไม้ยางพาราที่มีการบุกรุกป่า ในขณะที่เดียวกันยังมีบริษัทจากต่างประเทศอีกหลายประเทศ เริ่มมีการเคลื่อนไหวที่จะไม่ยอมรับผลิตภัณฑ์จากยางพาราจากสวนยางที่ไม่ได้รับรองการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากลอีกด้วย

3.3 การรับรองจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล

เป็นแนวคิดจากการรับรองป่าไม้ เพื่อใช้เป็นกลไกในการตรวจสอบคุณลักษณะที่จำเป็นในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ตั้งแต่อยู่ในสวนป่าจนแปรรูปเป็นผลผลิต เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีการสร้างมาตรฐานป่าไม้ขึ้นเพื่อเป็นกลไกให้สามารถบริหารทรัพยากรป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมาได้มีการใช้กลไกตลาดนำการผลิตมาเป็นส่วนเสริมให้ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องอุตสาหกรรมป่าไม้ให้เห็นความสำคัญ เนื่องจากเมื่อผู้บริโภคตื่นตัวและให้ความสำคัญกับผลกระทบในประเด็นด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการก็จำเป็นต้องจัดหาผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคตามไปด้วย กลไกนี้จึงส่งผลให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดจรรยาบรรณในการประกอบกิจการของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ปัจจุบัน มาตรฐานการรับรองป่าไม้ระดับสากลที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามี 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐาน FSC (Forest Stewardship Council) และมาตรฐาน PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification) อีกทั้งไทยยังได้มีการจัดทำมาตรฐานป่าไม้ขึ้น (มาตรฐานอุตสาหกรรม 14061 และ มาตรฐานอุตสาหกรรม 2861) โดยมีรายละเอียดในแต่ละมาตรฐาน ดังนี้

3.3.1 มาตรฐาน FSC (Forest Stewardship Council)

มาตรฐาน FSC ย่อมาจาก Forest Stewardship Council หรือองค์การจัดการด้านป่าไม้ ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1983 มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ เมืองบอนน์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นองค์กรเอกชนที่ก่อตั้งโดยมีวัตถุประสงค์ในการคำนึงถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม โดยความร่วมมือจากกลุ่มต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น กลุ่มอนุรักษ์ป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ผู้ค้าไม้ ผู้ผลิตสินค้าจากไม้ กลุ่มชนพื้นเมือง และองค์กรผู้ให้การรับรองไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ เพื่อจัดทำระบบและนำไปสู่การให้การรับรองว่าไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ที่ได้รับการรับรองจาก FSC มาจากป่าปลูกที่มีการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักการที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยใช้กลไกการตลาดนำการผลิตเพื่อจูงใจให้ผู้ผลิตปฏิบัติตามแนวทางที่ตลาดต้องการ โดยไม่ได้อาศัยข้อบังคับทางกฎหมายในการกำหนดกฎเกณฑ์แก่ผู้ผลิต มาตรฐาน FSC มีทั้งหมด 10 หลักการ (Principles) ดังนี้

- 1) การปฏิบัติตามกฎหมาย
- 2) สิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมายของผู้ปฏิบัติงาน
- 3) สิทธิขั้นพื้นฐานของชนพื้นเมือง
- 4) ความสัมพันธ์กับชุมชน
- 5) ประโยชน์จากป่าไม้
- 6) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 7) แผนการบริหารจัดการ
- 8) การตรวจติดตามและการประเมินผล
- 9) การดำรงรักษาป่าที่มีคุณค่าการอนุรักษ์สูง
- 10) การดำเนินกิจกรรมการจัดการปลูกสร้างสวนป่า

3.3.2 มาตรฐาน PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification)

มาตรฐาน PEFC ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1999 มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ เมืองเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อส่งเสริมการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยให้การตลาดเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมผ่านการรับรองและติดตราสัญลักษณ์ (Label) บนไม้และสินค้าเช่นเดียวกับ FSC แต่มีความแตกต่างกัน ในลักษณะของกลไกการกำหนดมาตรฐานและการให้การรับรองป่าไม้ โดย PEFC ทำหน้าที่เป็นองค์กรแม่ข่าย (Umbrella Organization) ที่ให้การประเมินและให้การยอมรับระบบการรับรองป่าไม้ของแต่ละประเทศ (National Certification Scheme) โดยอาศัยหลักการ แนวทางปฏิบัติ และเกณฑ์การประเมิน ที่พัฒนาขึ้นโดยองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ให้การยอมรับ เช่น ITTO และขั้นตอนการรับฟังความเห็นและฉันทามติ (Consensus) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ โดยในประเทศไทยมาตรฐานที่ได้รับการเทียบเคียงมาตรฐาน PEFC คือ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก. 14061) โดยมาตรฐาน PEFC มีทั้งหมด 7 หลักเกณฑ์ (Criteria) ได้แก่

- 1) การปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎหมาย
- 2) การบำรุงรักษาสวนป่าอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอน
- 3) การรักษาความสมบูรณ์และระบบนิเวศของสวนป่า
- 4) การรักษาสภาพและการสนับสนุนการทำหน้าที่ด้านผลผลิตของสวนป่า
- 5) การรักษาสภาพ การอนุรักษ์และการส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศสวนป่า
- 6) การรักษาสภาพและการส่งเสริมการทำหน้าที่ด้านการป้องกันของการจัดการสวนป่า
- 7) การรักษาสภาพการทำหน้าที่ด้านเศรษฐกิจสังคมของสวนป่า

3.3.3 มาตรฐานของไทย

1) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก. 14061)

ประเทศไทยได้กำหนดข้อกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรม 14061 เพื่อใช้ในการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม (สมอ.) ได้จัดทำโครงการนำร่องให้คำปรึกษา และแนะนำการจัดทำและพัฒนาระบบการจัดการป่าไม้แบบยั่งยืน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2544 ได้มีการปรับปรุงร่างมาตรฐานและได้มีการประกาศใช้เป็นมาตรฐาน มาตรฐานอุตสาหกรรม 14061 – 2547 โดยใช้เอกสารมาตรฐาน FSC เป็นแนวทาง อย่างไรก็ตาม มาตรฐานนี้ก็ไม่ได้ถูกนำมาใช้ อันเนื่องมาจากผู้บริโภคยังไม่ได้ให้ความสนใจเรื่องการมีมาตรฐานการจัดการป่าไม้ดังเช่นในปัจจุบัน ตลาดผู้ซื้อจึงยังไม่ได้เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวอย่างเข้มข้นมากนัก ต่อมาได้มีการปรับปรุงมาตรฐาน มอก. 14061 ขึ้นมาใหม่ และได้ประกาศใช้เป็นมาตรฐานในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2559 ในชื่อ มอก. : การจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน มาตรฐานอุตสาหกรรม 14061- 2559 โดยใช้เอกสาร PEFC เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานดังกล่าว โดยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมดังกล่าว ได้ระบุข้อกำหนดการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืนสำหรับผู้ประกอบการในการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อให้หน่วยรับรองใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาให้การรับรอง โดยใช้ได้กับทั้งสวนป่าไม้เศรษฐกิจขนาดเล็กและขนาดใหญ่ของไทย

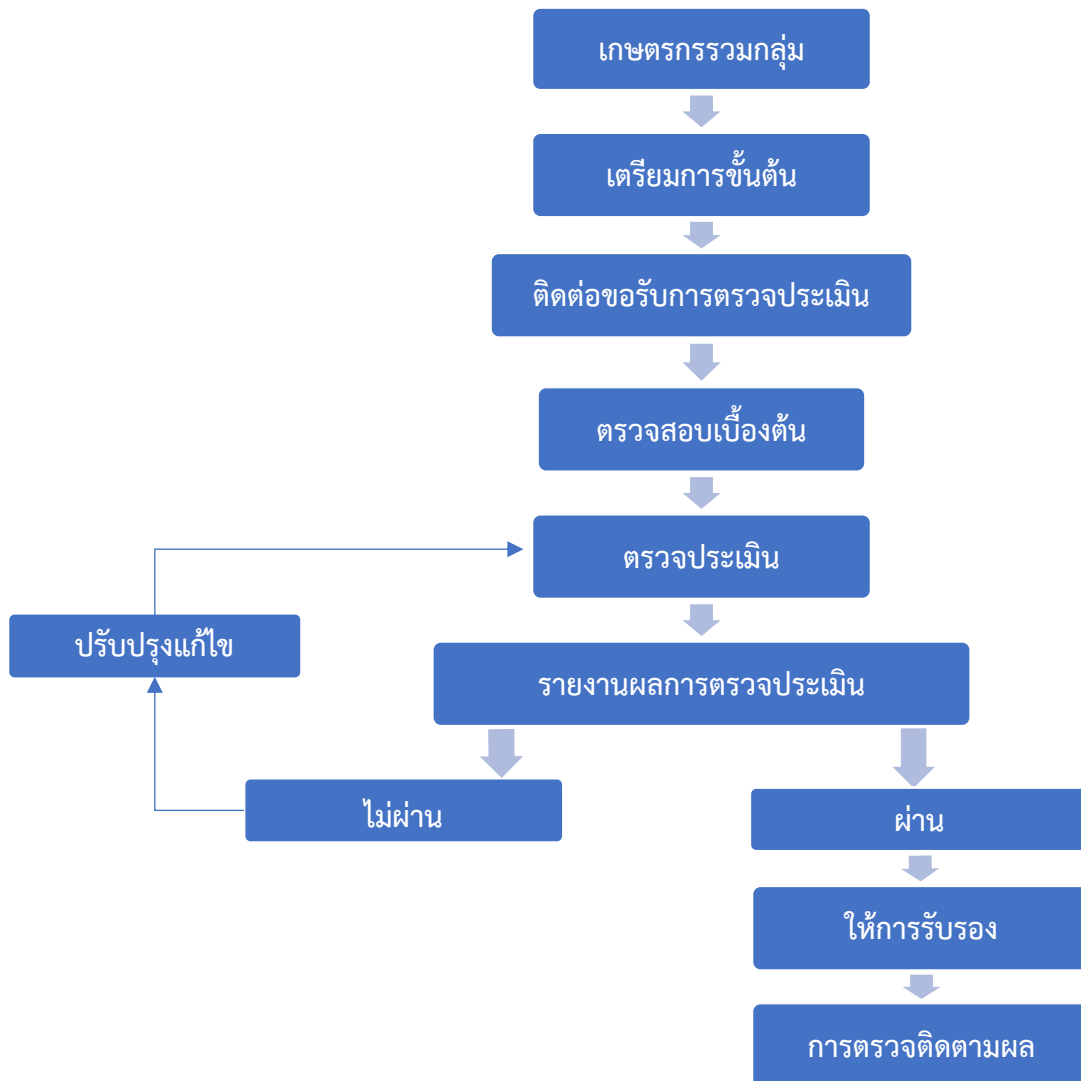
2) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ห่วงโซ่ควบคุมผลิตภัณฑ์จากไม้ (Chain of Custody: CoC) (มาตรฐานอุตสาหกรรม 2861)

เป็นมาตรฐานการให้การรับรองเพื่อควบคุมระบบการเคลื่อนย้ายไม้ (Chain of Custody: CoC) หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นมาตรฐานในการตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของไม้ มาตรฐานนี้ครอบคลุม

ข้อกำหนดเกี่ยวกับห่วงโซ่การควบคุมผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ โดยข้อกำหนดได้อธิบายถึงกระบวนการต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลแหล่งที่มาของวัตถุดิบ ไปจนถึงข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของผลิตภัณฑ์ที่จัดจำหน่าย รวมทั้งมีการอธิบายถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับระบบการจัดการขั้นต่ำ สำหรับการดำเนินการตามกระบวนการของห่วงโซ่การควบคุม รวมไปถึงการจัดการกระบวนการของห่วงโซ่ดังกล่าว นอกจากนี้มาตรฐานยังครอบคลุมไปถึงข้อกำหนดขั้นต่ำเกี่ยวกับด้านสุขภาพ ด้านความปลอดภัย และด้านแรงงานอีกด้วย

3.4 กระบวนการในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน

ในการเข้าสู่การขอรับการตรวจรับรองมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนในระดับประเทศ และระดับสากลมีหลักการที่คล้ายคลึงกัน โดยแตกต่างกันในรายละเอียดตามแต่ละมาตรฐาน โดยผู้ขอรับการรับรองจะต้องจัดทำข้อมูลตามข้อกำหนดและตัวชี้วัดตามรายละเอียดมาตรฐานภายใต้ขอบเขตที่ขอการรับรอง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการให้ผู้ตรวจ (Auditor) ที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยตรวจรับรอง (Certified Body : CB) มาดำเนินการตรวจ ทั้งนี้ กระบวนการโดยละเอียดและค่าใช้จ่ายในการตรวจรับรองจะแตกต่างกันไปในแต่ละผู้ตรวจและหน่วยตรวจ การเข้าสู่มาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนมีกระบวนการหลัก ดังนี้

ภาพที่ 3.4 กระบวนการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน
ที่มา จากการศึกษาค้นคว้า

กระบวนการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน

1) **เกษตรกรเข้าร่วมกลุ่มเพื่อรับการตรวจมาตรฐาน** เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดทำระบบ และค่าใช้จ่ายในการขอรับการตรวจรับรองการจัดการสวนยางพาราให้เป็นมาตรฐาน ได้แก่ การปรับปรุง บ้านพักคนงาน ปรับปรุงห้องน้ำ จัดซื้อชุดอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (PPE) รวมถึงการดำเนินงานเพื่อป้องกันมลพิษปนเปื้อนไปในสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายอาจรวมไปถึงการจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการ ที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการตรวจประเมินจากผู้ตรวจประเมิน ในการรวมกลุ่มควรมีการแต่งตั้งผู้จัดการป่าไม้ประจำกลุ่ม ที่สามารถดูแลระบบและดูแลสมาชิกให้สามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การรับรองมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนได้

2) **การเตรียมการขั้นต้น** โดยศึกษารายละเอียดมาตรฐานที่ต้องการยื่นขอรับการตรวจประเมิน และดำเนินการตามรายละเอียดที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละมาตรฐาน รวมถึงให้มีการจัดการฝึกอบรมพนักงาน และเกษตรกร เพื่อให้รับทราบและเข้าใจการทำงานที่ถูกต้อง เช่น ความรู้และหลักปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐาน สุขอนามัยและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การจัดการไฟป่าและการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และกฎหมายเบื้องต้น พร้อมทั้งจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยุทัศน พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย โครงสร้างของกลุ่ม รวมถึงนโยบายของกลุ่มที่แสดงถึงความมุ่งมั่นในการไม่เข้าไปมีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดความยั่งยืน เช่น การลักลอบตัดไม้ การละเมิดสิทธิมนุษยชน การทำลายพื้นที่อนุรักษ์ การปรับเปลี่ยนพื้นที่ธรรมชาติมาทำการเกษตร การละเมิดกฎหมายแรงงาน เป็นต้น

กลุ่มอาจจัดให้มีการกำหนดขั้นตอนการทำงาน (Procedure) ในแต่ละความรับผิดชอบ โดยองค์กรควรมีคำสั่งมอบหมายงานในแต่ละความรับผิดชอบ เช่น ด้านความปลอดภัยและอุปกรณ์ป้องกันกิจกรรมด้านป่าไม้ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการมีส่วนร่วม ด้านการจัดการสุขภาพอนามัย ชยะและของเสีย ด้านการรับเรื่องร้องเรียน การเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ด้านตรวจติดตามผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมาย และด้านผู้ปฏิบัติงาน เป็นต้น และเพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบของผู้ตรวจประเมิน โดยการออกแบบและจัดทำแบบฟอร์มต่าง ๆ โดยผู้จัดการป่าไม้จะต้องจัดทำเป็นระบบ เพื่อให้สามารถติดตามตรวจสอบการใช้งานได้ง่าย

ทั้งนี้ ควรรวบรวมผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นรายงาน พร้อมทั้งจัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการไปสู่มาตรฐาน เช่น รายงานผลผลิตของสวนป่า แผนการจัดการป่าไม้ แผนการติดตามและประเมินผล รายงานผลการศึกษาและประเมินพื้นที่ป่าไม้ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูง (HCV) รายงานผลการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม รายงานผลการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นต้น ในขั้นตอนนี้ กลุ่มสามารถพิจารณาจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการ เพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับข้อกำหนดได้

3) **ติดต่อยื่นขอการรับรอง** โดยคัดเลือกหน่วยงานที่ให้การรับรองที่มีความน่าเชื่อถือ มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป เนื่องจากหากได้รับการรับรองจากหน่วยงานดังกล่าวจะทำให้องค์กรที่ขอรับการรับรองได้รับความน่าเชื่อถือไปด้วย ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการรับรองในแต่ละหน่วยงาน เนื่องจากคู่ค้าอาจยอมรับหน่วยงานให้การรับรองที่แตกต่างกัน พร้อมทั้งศึกษาเงื่อนไขการรับรอง โดยผู้ขอรับการรับรองต้องสอบถามเงื่อนไขและพิจารณาตามความเหมาะสม จากนั้นจึงดำเนินการยื่นใบสมัครขอรับการรับรอง เมื่อหน่วยรับรองตรวจสอบเอกสารแล้วว่าครบถ้วนสมบูรณ์ หน่วยรับรองจะรับคำขอและเตรียมการสำหรับการตรวจประเมิน

4) การตรวจสอบเบื้องต้น หน่วยรับรองจะส่งเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบเบื้องต้น เพื่อตรวจสอบความพร้อมขององค์กรทั้งด้านเอกสารและการนำไปใช้ปฏิบัติ และใช้เป็นข้อมูลในการประมาณการระยะเวลาและจำนวนผู้ตรวจที่คาดว่าจะใช้ในการตรวจประเมิน

5) การตรวจประเมิน ผู้ตรวจประเมินจะดำเนินการตรวจประเมินโดยการสอบถาม พร้อมทั้งตรวจสอบเอกสารและหลักฐานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำระบบ โดยพิจารณาถึงความครบถ้วนและความถูกต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดในแต่ละมาตรฐาน ผู้ตรวจประเมินอาจขอสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงาน เข้าตรวจในพื้นที่ที่ขอรับการรับรอง สังเกตการณ์ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งตรวจสอบสภาพสวนป่ารวมถึงสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป เพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับข้อกำหนด ที่งานผู้ตรวจอาจใช้วิธีการเชิญแต่ละแผนกมาทำการสอบถามหรือสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำมาตรฐาน ขั้นตอนการทำงาน หรืออาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ในพื้นที่ทั้งคนงานในสวนป่า และความสัมพันธ์กับชุมชนเกี่ยวกับประเด็นข้อร้องเรียน รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหาข้อพิพาท เป็นต้น โดยผู้ตรวจจะใช้วิธีการสุ่มตรวจ นอกจากนี้ ผู้ตรวจอาจใช้วิธีการโทรศัพท์สัมภาษณ์ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ ระยะเวลาในการตรวจรับรองจะขึ้นอยู่กับจำนวนพื้นที่ และจำนวนแปลงสวนป่า

6) รายงานผลการตรวจประเมิน คณะผู้ตรวจประเมินจัดทำรายงานผลการตรวจประเมินเพื่อแจ้งองค์กรและหน่วยรับรองได้รับทราบถึงผลการตรวจประเมินอย่างเป็นทางการ โดยระบบการตรวจรับรองมีการจัดแบ่งลักษณะของข้อบกพร่อง ได้แก่ ข้อบกพร่องสำคัญ (Major) และข้อบกพร่องย่อย (Minor) รวมถึงการให้ข้อสังเกต (Recommendation) เพื่อเป็นข้อสังเกตหรือตักเตือนให้เจ้าของสวนป่าต้องดำเนินการตามที่ได้ให้คำแนะนำไว้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

7) ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เมื่อกลุ่มได้ทำการแก้ไขข้อบกพร่องแล้ว จะทำการนัดหมายหน่วยรับรอง เพื่อทำการตรวจติดตามผลการแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้ง หากพบว่าแก้ไขข้อบกพร่องสมบูรณ์ครบถ้วน จะพิจารณาเสนอให้การรับรองต่อไป

8) การให้การรับรอง เมื่อหน่วยรับรองพิจารณาว่ากลุ่มได้แก้ไขข้อบกพร่องอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว หน่วยรับรองจะออกใบรับรองแสดงการได้รับการรับรองให้

9) การตรวจติดตามผล เพื่อรักษาคุณภาพของมาตรฐานตลอดระยะเวลาที่ถือครองใบรับรองนั้นเป็นสิ่งจำเป็น นอกจากจะต้องมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในการติดตามประเมินผลเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยังรวมถึงความสัมพันธ์กับชุมชน โดยเฉพาะการให้ความรู้ความเข้าใจและการป้องกันข้อพิพาท หากมีประเด็นข้อร้องเรียน หรือประเด็นที่เกิดความเสียหายและเกิดผลกระทบอย่างเด่นชัดนั้น หน่วยรับรอง (CB) อาจเข้าทำการตรวจสอบ และอาจสั่งให้หยุดพักชั่วคราว (Suspend) หรือถอนใบรับรอง (Withdraw) ได้ แม้ว่า จะไม่อยู่ในรอบการตรวจติดตามผลก็ตาม

3.5 นโยบายส่งเสริมการใช้ยางภายในประเทศ

นับตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา จากสถานการณ์แนวโน้มของราคาที่มีแนวโน้มลดต่ำลงอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งถึงระดับที่ราคาต่ำกว่าต้นทุนในการผลิต โดยในปี 2562 ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยยางพาราแผ่นดิบของเกษตรกรอยู่ที่ 56.09 บาทต่อกิโลกรัม ในขณะที่ระดับราคาขายพาราที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นาอยู่ที่ 40.96 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าต้นทุน

ด้วยเหตุนี้ ในช่วง 5 ที่ผ่านมา ภาครัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี จึงได้มีการกำหนดแนวทางนโยบายเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรชาวสวนยางพารา โดยส่งเสริมให้มีการใช้ยางพาราในประเทศ ควบคู่กับการจำกัดพื้นที่ยืนต้นยางพาราเพื่อลดปริมาณผลผลิต

โดยพื้นที่ยืนต้นยางพาราในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558 – 2562) ลดลง จาก 23.14 ล้านไร่ ในปี 2558 เหลือ 22.53 ล้านไร่หรือคิดเป็นเฉลี่ยร้อยละ 0.71 ต่อปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562) เพื่อผลักดันราคายางพาราให้สูงขึ้น ซึ่งนโยบายของภาครัฐที่เกี่ยวข้องในด้านการส่งเสริมการใช้ยางพาราในประเทศสำหรับในช่วงปีที่ผ่านมา มีรายละเอียดดังนี้

1) ในปี 2558 รัฐบาลได้มีการกำหนดแนวทางการแปรรูปยางพาราเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อใช้สำหรับใน ส่วนงานราชการและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ³ พร้อมทั้งให้เริ่มดำเนินการในปี 2559 ได้แก่

(1) โครงการบล็อกยางปูพื้นในสนามฟุตบอล โครงการบล็อกยางปูพื้นภายนอกอาคาร (สนามเด็กเล่น) โครงการแผ่นยางปูพื้นคอกปศุสัตว์ และโครงการจัดหายางรถยนต์ชนิดและขนาดต่าง ๆ สาย สรรพพวุธ สายขนส่ง และสายช่าง รวมถึงโครงการจัดทำยางปูพื้นลู่วิ่งลานกรีฑาตามมาตรฐานสากลและยางปู พื้นลู่วิ่งลานกรีฑาตามมาตรฐานท้องถิ่นของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 14 สนาม โดยให้ หน่วยงานกำหนดให้ผู้รับจ้างผลิตผลิตภัณฑ์ยางพาราตามโครงการซื้อขายยางพาราจากยางแห่งประเทศไทยใน ราคาไม่ต่ำกว่า 60 บาท ต่อกิโลกรัม

(2) กำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีโครงการสร้างถนนใหม่ บำรุงรักษาและซ่อมแซม ถนนลาดยางมะตอย ปรับปรุงแก้ไขโครงการดังกล่าว ให้มีการใช้ยางพารา ร้อยละ 5 เป็นส่วนประกอบ สำหรับ กรณีหากหน่วยงานได้เริ่มกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไปก่อนแล้วและสามารถปรับแก้ไขให้มีการใช้ยางพารา เพิ่มขึ้นได้ เป็นต้น และเห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การยางแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องรับแนวทางของคณะรัฐมนตรีไปดำเนินการในขั้นตอนการปฏิบัติของโครงการส่งเสริมการใช้ยางใน หน่วยงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรสวนยาง⁴

2) ในปี 2560 รัฐบาลได้มีการกำหนดมาตรการในการรักษาเสถียรภาพยางพาราและความยั่งยืน ในการประกอบอาชีพการทำสวนยาง ตามนโยบายการดูดซับปริมาณยาง เพิ่มปริมาณการใช้ และลดปริมาณ ผลผลิตของภาครัฐ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้ยางพาราในประเทศ โดยการจูงใจการเพิ่มปริมาณ การใช้ยางในประเทศทางด้านของผู้ผลิต⁵ เช่น ผู้ประกอบการ สถาบันเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น ซึ่งเป็นการบูรณาการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการ ควบคู่ร่วมไปกับการดำเนินการตามมาตรการอื่น ๆ ประกอบด้วย (การยางแห่งประเทศไทย, 2560)

(1) โครงการสนับสนุนสินเชื่อเงินทุนหมุนเวียนแก่สถาบันเกษตรกร เพื่อรวบรวมยางพารา วงเงินงบประมาณโดยรวม 10,000 ล้านบาท โดยให้กู้ผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งใน ส่วนของการชดเชยดอกเบี้ย ภาครัฐจะสนับสนุนให้ ร้อยละ 3 และการยางแห่งประเทศไทยจะเป็นผู้พิจารณา คัดเลือกผู้ที่เหมาะสมเพื่อเข้าร่วมโครงการ เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 3 ปี ตั้งแต่เดือนเมษายน 2560 จนถึงเดือน มีนาคม 2563

(2) โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการยาง วงเงิน 20,000 ล้านบาท เป็นการสนับสนุนเงินทุนให้ผู้ประกอบการยางแห่งนำมาหมุนเวียนเพื่อใช้ในการซื้อ วัตถุดิบมาแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง และเก็บสต็อกไว้ในลักษณะหมุนเวียน (Moving Stock)

³ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2558 เรื่อง แนวทางในการแปรรูปยางพาราเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อใช้ ในส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

⁴ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2559 เรื่อง โครงการส่งเสริมการใช้ยางในหน่วยงานภาครัฐ

⁵ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2560 เรื่อง สรุปรูปแบบการประชุมคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ ครั้งที่ 2/2560

สำหรับการรวบรวมหรือรับซื้อยางพาราจากเกษตรกร เพื่อให้เกิดการดูดซับยางออกจากระบบ ซึ่งมีเป้าหมายดูดซับยางออกจากระบบ จำนวน 350,000 ตัน จากผลผลิตทั้งปี โดยเป็นการกู้เงินระยะสั้นจากธนาคารพาณิชย์ และภาครัฐชดเชยดอกเบี้ยให้อัตราที่ง่ายจริงไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี (ไม่เกิน 600 ล้านบาท) ตามระยะเวลาโครงการ 1 ปี (ตั้งแต่เดือนมกราคม 2561 ถึงเดือนธันวาคม 2562) และมีระยะเวลาการชำระเงินคืนเงินกู้ไม่เกิน 1 ปีนับจากวันทำสัญญาต่อปี

(3) โครงการชดเชยดอกเบี้ยเพื่อสนับสนุนสินเชื่อผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง วงเงินงบประมาณทั้งสิ้น 15,000 ล้านบาท สำหรับขยายกำลังการผลิตหรือปรับเปลี่ยนเครื่องจักรของผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางชั้นปลายน้ำ โดยภาครัฐชดเชยดอกเบี้ยให้แก่ผู้ประกอบการในอัตราร้อยละ 3 ระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่ปี 2559 - 2569 โดยผู้เข้าร่วมโครงการดังกล่าว จะต้องเป็นผู้ประกอบการที่จดทะเบียนในไทย และมีผู้ถือหุ้นสัญชาติไทยมากกว่า ร้อยละ 50 ของทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว ซึ่งต้องเป็นผู้ประกอบการที่ดำเนินการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางประเภทต่าง ๆ ทั้งจากน้ำยางชั้นและยางแห้ง เน้นการนำผลผลิตยางไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ยางเพื่อมูลค่าอย่างให้สูงขึ้น ซึ่งการยางแห่งประเทศไทยให้การรับรอง เช่น ถูมมือยาง ยางยืด ยางล้อ ยางที่ใช้ในด้านวิศวกรรม โดยมีเงื่อนไขว่า ผู้ประกอบการที่ได้รับสนับสนุนสินเชื่อ จะต้องเพิ่มปริมาณการใช้ยาง 4 ตันต่อปีต่อเงินลงทุน 1 ล้านบาท

(4) โครงการสนับสนุนสินเชื่อสถาบันเกษตรกรแปรรูปยางพารา โดยกำหนดวงเงินสินเชื่อจำนวน 5,000 ล้านบาท และภาครัฐให้การช่วยเหลือโดยชดเชยดอกเบี้ยให้อัตราร้อยละ 3 และกองทุนพัฒนาสหกรณ์ สนับสนุนดอกเบี้ยให้สถาบันเกษตรกรในอัตราร้อยละ 0.49 ต่อปี แต่ทั้งนี้ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ได้กำหนดให้กองทุนพัฒนาสหกรณ์สามารถช่วยเหลือได้เฉพาะสถาบันเกษตรกรที่เป็นสหกรณ์เท่านั้น ทำให้กลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนไม่สามารถรับเงินอุดหนุนดอกเบี้ยจากกองทุนดังกล่าวนี้ได้ ดังนั้น ภาครัฐจึงให้การสนับสนุนอัตราดอกเบี้ยสำหรับกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนทดแทนกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.49 ตลอดระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี 2558 - 2567

นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการใช้ยางพาราในหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้โครงการส่งเสริมการใช้ยางของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งการยางแห่งประเทศไทยได้รับแจ้งความประสงค์ในการใช้ยางของหน่วยงานรัฐในปี 2561 ได้แก่ กระทรวงคมนาคม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงกลาโหม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬากระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงยุติธรรม เป็นต้น (การยางแห่งประเทศไทย, 2561) และรัฐบาลมีนโยบายพร้อมสั่งการให้หน่วยงานภาครัฐใช้ยางพาราภายในประเทศเพิ่มขึ้น โดยสนับสนุนให้ทั้ง 8 กระทรวงดังกล่าว ใช้งบประมาณรับซื้อยางใหม่จากเกษตรกร จำนวน 12,000 ล้านบาท และมีเป้าหมายอยู่ที่จำนวน 200,000 ตัน ในช่วงเดือนธันวาคม 2560 ถึงเดือนเมษายน 2561 โดยใช้งบกลางรายการสำรองจ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อนำไปใช้งานหน่วยงานภาครัฐ เช่น การทำถนนลาดยางมะตอยผสมยางพาราชนิดผสมร้อน ทำชั้นพื้นทางของถนน ทำยางปูพื้น ทำสนามฟุตบอล ทำสนามเด็กเล่น ยางปูสระน้ำ เป็นต้น และการทำความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยกรมทางหลวงได้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding : MOU) กับการยางแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2560 เพื่อร่วมมือศึกษา วิจัย พัฒนา และส่งเสริมการใช้ยางในภารกิจของกรมทางหลวง ตอรับนโยบายการส่งเสริมการใช้ยางในหน่วยงานภาครัฐ

3) ในปี 2561 ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ ครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2561 ได้เห็นชอบในกรอบแนวทางการสร้างถนน 1 หมู่บ้าน 1 กิโลเมตร ตามที่การยางแห่งประเทศไทยเสนอ ซึ่งในเดือนกุมภาพันธ์ 2562 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมอบหมายให้กรมทางหลวงชนบท หน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงคมนาคม เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เร่งรัดการดำเนินการก่อสร้าง หรือปรับปรุง ในเส้นทางคมนาคมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถนนสายรองที่เชื่อมต่อถนนสายหลักไปยังหมู่บ้านและ ชุมชนต่าง ๆ และเน้นการใช้ยางพาราเป็นวัสดุสำคัญในการก่อสร้าง หรือปรับปรุงถนนดังกล่าว เพื่อส่งเสริม การเพิ่มปริมาณการใช้ยางพาราในประเทศ รวมถึงสร้างสมดุลของราคายางพาราให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น⁶ ทำให้ในเดือนมกราคม 2562 ที่ผ่านมา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยการยางแห่งประเทศไทยร่วมมือกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการโครงการสร้างถนน 1 หมู่บ้าน 1 กิโลเมตร โดยการสร้างถนน พาราซอยด์ซีเมนต์ทั่วประเทศ จำนวน 75,032 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 กิโลเมตร รวมระยะทาง 75,032 กิโลเมตร และจะมีการนำยางพารามาใช้ทำถนน คิดเป็นน้ำยางสดเฉลี่ย จำนวน 1,440,614.4 ตัน หรือน้ำยางข้นเฉลี่ย จำนวน 720,320.2 ตัน เพื่อให้ถนนและพื้นผิวการจราจรภายในหมู่บ้านต่าง ๆ มีมาตรฐาน ที่ดี มีความคงทนถาวร อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเดินทางสัญจร และ ก่อให้เกิดการร่วมมือบูรณาการระหว่างกันในทุกภาคส่วน ทั้งภาคเกษตรกร ภาครัฐบาล และภาคผู้ประกอบการเอกชน ผลักดันให้เกิดการส่งเสริมการใช้ยางในประเทศเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งระยะเวลาในการดำเนินการโครงการดังกล่าวรวมทั้งสิ้น 10 เดือน (ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2561 ถึง เดือนกันยายน 2562) วงเงินงบประมาณ 92,327 ล้านบาท

4) ในปี 2562 ภาครัฐได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ยางพารา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)⁷ เพื่อให้ การดำเนินการเป็นไปตามแนวทางนโยบายภาครัฐเกิดประสิทธิภาพ เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาและแก้ปัญหา ยางพาราทั้งระบบ รวมถึงช่วยส่งเสริมภาคเกษตรกรที่ปลูกยางพาราให้มีรายได้ที่มั่นคง ส่งเสริม ภาคอุตสาหกรรมยางพารา พัฒนาระบบตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายยางพาราทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งมีเป้าหมายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ยางพารา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ดังนี้

(1) การลดจำนวนพื้นที่ยืนต้นยางพารา จาก ปี 2559 จำนวนพื้นที่ยืนต้นยางพารา 23.3 ล้านไร่ เหลือ 18.4 ล้านไร่ ในปี 2579

(2) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่ โดยกำหนดเป้าหมายปริมาณผลผลิตยาง เพิ่มขึ้น จาก ปี 2559 จำนวนเฉลี่ย 224 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น จำนวนเฉลี่ย 360 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2579

(3) การเพิ่มสัดส่วนการใช้ยางภายในประเทศ โดยเพิ่มขึ้นจาก ปี 2559 ร้อยละ 13.6 เป็น ร้อยละ 35 ในปี 2579

(4) การเพิ่มมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางพารา โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2559 จำนวน 250,000 ล้านบาทต่อปี เป็น จำนวน 800,000 ล้านบาทต่อปี ในปี 2579

(5) การเพิ่มรายได้จากการทำสวนยาง โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2559 จำนวน 11,984 บาทต่อไร่ เป็น จำนวน 19,800 บาทต่อไร่ ในปี 2579

นอกจากนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ สามารถนำไปสู่การปฏิบัติ จึงได้มีการ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ให้เป็นไปตามเป้าหมาย และคณะทำงานด้านต่าง ๆ รับผิดชอบการขับเคลื่อนแต่ละยุทธศาสตร์ โดยทำงาน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ รวมถึงได้มีการกำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินการ

⁶ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2562 เรื่อง การส่งเสริมการใช้ยางพาราเป็นวัสดุสำคัญ ในการก่อสร้าง/ปรับปรุงถนน

⁷ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 เรื่อง แผนยุทธศาสตร์ยางพารา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

ออกเป็น 3 ระยะ คือ (1) ระยะ 1 – 5 ปี (พ.ศ. 2560 – 2564) (2) ระยะ 6 – 10 ปี (พ.ศ. 2565 – 2569) และ (3) ระยะ 11 – 20 ปี (พ.ศ. 2570 – 2579) ทั้งนี้ สารสำคัญของแผนยุทธศาสตร์ยางพาราได้กำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ต้องทำให้สำเร็จภายในปี 2579 ไว้ ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ มีดังนี้

- (1) การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรชาวสวนยางและสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง
 - (2) การเพิ่มประสิทธิภาพและการยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน
 - (3) การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม
 - (4) การพัฒนาตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย
 - (5) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุน
- (ตารางที่ 3.12)

ตารางที่ 3.12 ประเด็นยุทธศาสตร์ยางพารา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
1. การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรชาวสวนยางและสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง	เช่น ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางทำสวนยางผสมผสานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษา ออกแบบ และพัฒนา “กองทุนรักษาเสถียรภาพรายได้ของเกษตรกรชาวสวนยาง” ขึ้นในไทย ส่งเสริมและจูงใจให้เกษตรกรชาวสวนยางรวมกลุ่มกันบริหารจัดการในรูปแบบแปลงใหญ่
2. การเพิ่มประสิทธิภาพและการยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน	เช่น บังคับใช้กฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาสวนยางที่บุกรุกพื้นที่ป่า กำหนดเขตพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับเพาะปลูกยาง สนับสนุนและจูงใจให้เกษตรกรชาวสวนยางปลูกยางพันธุ์ดี ที่ให้ผลผลิตสูงและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งให้ปรับปรุง หรือพัฒนาคุณภาพยางแปรรูปให้ได้มาตรฐาน Good Manufacturing Practice (GMP)
3. การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม	เช่น วิจัยและพัฒนาพันธุ์ยางที่เติบโตเร็วให้ผลผลิตสูง วิจัยและพัฒนากระบวนการปลูกและระบบการกรีดยางเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุด สนับสนุนให้มีการกำหนดโจทย์วิจัยจากปัญหา/ความต้องการของภาคธุรกิจเอกชน และผลักดันและสร้างสิ่งจูงใจให้มีการนำเอาผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และต่อยอดในเชิงพาณิชย์
4. การพัฒนาตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย	เช่น การเชื่อมโยงธุรกรรมการซื้อขายยางในตลาดกลางยางพาราแต่ละแห่งเข้ากับตลาดยางท้องถิ่น เพื่อให้ทั่วโลกนำไปใช้ในการอ้างอิง ออกมาตรการด้านการเงินและการคลังเพื่อจูงใจให้ภาคเอกชนผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อทดแทนการนำเข้า และสนับสนุนให้ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ยางพาราได้มีโอกาสนำสินค้าไปเปิดตลาดในต่างประเทศ
5. การพัฒนาปัจจัยสนับสนุน	เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยางพารา โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อปลูกยางพารา ปรับปรุงและแก้ไขมาตรการส่งเสริมการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมยางพารา เร่งพัฒนานิคมอุตสาหกรรมยางพารา และโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้พร้อมรองรับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ศึกษาวิเคราะห์ และจัดทำแผนความต้องการและแผนพัฒนากำลังคนด้านยางพาราของไทยและจัดกิจกรรม Road Show ในประเทศที่เป็นตลาดเป้าหมายเพื่อจูงใจแก่นักลงทุนต่างประเทศ

ที่มา: ศูนย์กลางข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมไม้ยางและผลิตภัณฑ์ไม้ยางพารา (2562)

นอกจากนี้ ยังได้มีการขยายกรอบวงเงินสินเชื่อและระยะเวลาในการดำเนินงานสำหรับในบางโครงการต่าง ๆ ที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน⁸ ได้แก่

1) โครงการสนับสนุนสินเชื่อเงินทุนหมุนเวียนแก่สถาบันเกษตรกร เพื่อรวบรวมยางพารา ได้มีการปรับขยายกรอบระยะเวลาการดำเนินโครงการดังกล่าวออกไปอีก 4 ปี จากเดิมตั้งแต่เดือนเมษายน 2560 จนถึงเดือนมีนาคม 2563 เป็น ตั้งแต่เดือนเมษายน 2563 จนถึงเดือนมีนาคม 2567

2) โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการยาง ได้มีการปรับขยายกรอบระยะเวลาดำเนินโครงการดังกล่าวออกไปอีก 2 ปี จากเดิมตั้งแต่เดือนมกราคม 2561 ถึงเดือนธันวาคม 2562 เป็นตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 ถึงเดือนธันวาคม 2564 (ระยะเวลาในการอนุมัติวงเงินสินเชื่อที่เข้าโครงการจนถึงสุดระยะเวลาการชดเชยดอกเบี้ยตามโครงการ 1 ปี แต่ไม่เกินเดือนธันวาคม 2563)

3) โครงการชดเชยดอกเบี้ยเพื่อสนับสนุนสินเชื่อผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง ได้มีการขยายกรอบวงเงินงบประมาณเพื่อการสนับสนุนโครงการดังกล่าว จากเดิมวงเงินงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 15,000 ล้านบาท เป็น 25,000 ล้านบาท โดยเพิ่มเติมวงเงินงบประมาณขึ้นจำนวน 10,000 ล้านบาท

4) โครงการส่งเสริมการใช้ยางของหน่วยงานภาครัฐ ได้มีการปรับขยายกรอบระยะเวลาดำเนินโครงการดังกล่าวออกไปจนถึงเดือนกันยายน 2565 จากเดิมที่จะมีการสิ้นสุดเมื่อเดือนตุลาคม 2562 พร้อมทั้งปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานโดยให้หน่วยงานภาครัฐใช้วัตถุดิบยางพารา หรือผลิตภัณฑ์ยางพาราที่มาจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราและสถาบันเกษตรกรชาวสวนยางที่ขึ้นทะเบียนกับการยางแห่งประเทศไทย หรือจากการยางแห่งประเทศไทยจัดซื้อจากเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรชาวสวนยางพารา หรือเป็นยางพาราของภาครัฐที่ทางการยางแห่งประเทศไทยเก็บรักษาไว้ จากเดิมที่ทางการยางแห่งประเทศไทยจะเป็นผู้รับซื้อจากเกษตรกรตามปริมาณความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ และส่งมอบให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ นั้น

ดังนั้น จากนโยบายที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า รัฐบาลให้ความสำคัญกับการสร้างเสถียรภาพและการเติบโตของภาคการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งยางพารา ซึ่งเป็นสินค้าที่สำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงมีนโยบายเพิ่มการใช้ยางในประเทศให้มากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงที่ต้องพึ่งพาทลาดต่างประเทศ ซึ่งมีความผันผวนและความไม่แน่นอนอยู่ในระดับสูง รวมทั้งผลักดันราคายางพาราให้สูงขึ้นเป็นการเพิ่มรายได้ และสร้างความเข้มแข็งให้กับอาชีพเกษตรกรสวนยางด้วยการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

3.6 ผลการดำเนินงานการส่งเสริมการใช้ยางพาราในประเทศ

จากการดำเนินการส่งเสริมการใช้ยางพาราในประเทศผ่านนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดทิศทางทางการดำเนินงานด้านยางพาราภายใต้ยุทธศาสตร์ยางพารา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งผลลัพธ์จากการดำเนินการตามแนวทางนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นในรูปของเป้าหมายยุทธศาสตร์ยางพาราฯ ซึ่งได้มีการกำหนดประเด็นเป้าหมายสัดส่วนการใช้ยางพาราภายในประเทศ และสัดส่วนการใช้ยางพาราของหน่วยงานภาครัฐต่อการใช้ยางพาราภายในประเทศไว้ที่ร้อยละ 35 ของผลผลิตรวมทั้งประเทศ และร้อยละ 15 ภายในปี 2579 ตามลำดับ รวมถึงเนื้อที่ยืนต้นยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (FSC) กำหนดไว้ที่ 18 ล้านไร่ ภายในปี 2579 (การยางแห่งประเทศไทย, 2560)

ทั้งนี้ ในปี 2562 พบว่า (1) ปริมาณการใช้ยางภายในประเทศของไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 0.73 ล้านตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562) คิดเป็นร้อยละ 15.24 ของผลผลิตรวมทั้งประเทศในปี 2562 (2) การใช้งา

⁸ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2560 เรื่อง สรุปรวมมติการประชุมคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ ครั้งที่ 1/2560

ของหน่วยงานภาครัฐ มีการใช้น้ำอย่างสดจำนวนรวมทั้งสิ้น 0.12 ล้านตัน ต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 0.013 ล้านตัน หรือร้อยละ 9.49 (คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ, 2563) และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้น้ำของหน่วยงานภาครัฐต่อการใช้น้ำทางการเกษตรภายในประเทศ พบว่า มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 5.84 นอกจากนี้ (3) ในปี 2561 พบว่า มีเนื้อที่ยืนต้นยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (FSC) อยู่ที่ 0.27 ล้านไร่ (German International Cooperation to support sustainable development in Thailand and ASEAN, 2018) จากเนื้อที่ยืนต้นยางพาราของประเทศทั้งหมดในปี 2561 จำนวน 22.63 ล้านไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562) หรือคิดเป็นร้อยละ 1.19 ของเนื้อที่ยืนต้นยางพาราทั่วประเทศ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาแนวทางการเพิ่มการใช้ยางพาราภายในประเทศ และแนวทางการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล เพื่อศึกษาถึงแนวทางการเพิ่มการใช้ยางพาราภายในประเทศ และข้อเสนอแนะแนวทางที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลทางวิชาการและการรายงานข้อมูลต่าง ๆ ด้านยางพาราและผลิตภัณฑ์ รวมถึงการศึกษาข้อมูลในพื้นที่เป้าหมายประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องด้านยางพารา เกษตรกรชาวสวนยาง และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประเด็นการศึกษามีทั้งหมด 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการเพิ่มการใช้ยางพาราภายในประเทศ และ ประเด็นที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล ผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาจากการเก็บข้อมูลในพื้นที่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.1.1 การใช้ยางพาราภายในประเทศ

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสินค้ายางพารา ประกอบด้วย เกษตรกร สถาบันเกษตรกร ผู้รวบรวม ผู้ประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจากการระดมความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกร ในการส่งเสริมการใช้ยางพาราภายในประเทศ สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

(1) **เกษตรกร** เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการผลิตยางขั้นต้นเพื่อจำหน่ายเป็นหลัก ขาดการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ยาง ส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับการนำไปใช้เป็นผลิตภัณฑ์ใกล้ตัว

(2) **ตัวกลางในการรับซื้อ** ได้แก่ ตลาดกลางยางพารา สหกรณ์ สมาคมด้านยางพารา มีความเห็นให้ส่งเสริมจุดเด่นของยางธรรมชาติ เช่น สีของน้ำยาง คุณภาพของน้ำยาง เป็นต้น

(3) **ผู้ประกอบการแปรรูปยางขั้นต้น** เห็นว่าหน่วยงานราชการควรใช้ยางพาราเป็นส่วนผสมโครงการของรัฐเพื่อเพิ่มการใช้ยางในประเทศให้มากขึ้น

(4) **ผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง** เห็นว่า ควรมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางให้มีความหลากหลาย และมีการประชาสัมพันธ์ถึงจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รับรู้ และหากอนาคตที่การกำหนดเงื่อนไขมาตรฐานวัตถุดิบยางพารา หน่วยงานภาครัฐควรให้การส่งเสริม/สนับสนุนทั้งระบบ ตั้งแต่การปลูกตลอดจนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ยาง

(5) **รัฐบาลและสถานศึกษา** เห็นว่า ควรมีการนำผลงานวิจัยด้านยางพารามาต่อยอดในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางเชิงพาณิชย์ให้เป็นรูปธรรม โดยเน้นจุดเด่นของยางพาราและการเพิ่มอัตราส่วนผสมของยางพาราในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิม และผลิตภัณฑ์ใหม่ และส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ในอุตสาหกรรมยางมากขึ้น นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการใช้ยางในประเทศผ่านโครงการของภาครัฐ และให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาโครงการที่มีการนำยางพาราไปใช้ให้มากขึ้น

4.1.2 การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนของประเทศไทย

ตลาดส่งออกยางพาราที่สำคัญของประเทศไทยโดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาชนจีนยังไม่ได้กำหนดเงื่อนไขการซื้อยางแปรรูปขั้นต้น/ไม้ยางพาราแปรรูปจากไทย แต่คู่ค้าของจีน เช่น สวีเดน มีความต้องการในสินค้าที่ได้รับมาตรฐานการจัดการสวนป่าจากประเทศต้นทาง ทำให้ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศ

ผู้ผลิตรายใหญ่ควรมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐาน และจากการศึกษาข้อมูล ทฤษฎีและการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสินค้ายางพารา ประกอบด้วย ผู้ประกอบการ สถาบันเกษตรกร ผู้รวบรวม หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการระดมความเห็นของกลุ่ม เกษตรกรในการผลักดันการเข้าสู่มาตรฐานการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน สามารถสรุปประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบระบบมาตรฐาน FSC และ PEFC

หัวข้อ	FSC	PEFC	ข้อดี/ข้อเสีย	ประเทศไทย
ประเภท มาตรฐาน	มาตรฐานป่าไม้	มาตรฐานป่าไม้	มีการดำเนินการ ที่คล้ายกัน	FSC/PEFC
ขอบเขต	เศรษฐกิจ/สังคม/ สิ่งแวดล้อม	เศรษฐกิจ/สังคม/ สิ่งแวดล้อม	มีขอบเขตการดำเนินการ คล้ายกัน	FSC/PEFC
การเข้าสู่ มาตรฐาน	มาตรฐานเชิงสมัครใจ	มาตรฐานเชิงสมัครใจ	เป็นมาตรฐาน เชิงสมัครใจคล้ายกัน	FSC/PEFC
หลักการ/ หลักเกณฑ์	10 หลักการ / FSC-STD-01-001 V4-0 EN_FSC Principles and Criteria	6 หลักเกณฑ์ ที่มี มอก. 14061 7 หลักการ ของ ประเทศไทยเทียบเคียง	แม้มีจำนวนข้อหลักการต่างกัน แต่การประเด็นในการ ดำเนินการจัดการคล้ายกัน	FSC/PEFC
การใช้ มาตรฐาน	กำหนดมาตรฐานเป็นสากลใช้กับทุกประเทศ	ให้แต่ละประเทศกำหนด มาตรฐานของประเทศเพื่อ เทียบเคียง ประเทศไทยมี (มอก. 14061)	FSC ขาดความยืดหยุ่นในการ ปฏิบัติ PEFC ให้ความสำคัญ กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในประเทศและ มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติ	PEFC
การตรวจ	หน่วยงาน CB ที่ขึ้น ทะเบียนกับหน่วยงาน ต่างประเทศ และผู้ตรวจ ชาวต่างประเทศ	หน่วยงาน CB ที่ขึ้น ทะเบียนกับหน่วยรับรอง ของไทยภายใต้การรับรอง ระบบงานของ สมอ.	FSC มีความพร้อมในการ ดำเนินการได้ทันที PEFC ยังขาดความพร้อมด้าน หน่วยตรวจและผู้ตรวจ	FSC
การรับรอง	รับรองเฉพาะไม้ที่ทราบ แหล่งที่มาและถูก กฎหมาย	รับรองเฉพาะไม้ที่ทราบ แหล่งที่มาอย่างถูกกฎหมาย และไม้นอกพื้นที่สวนป่า และสามารถระบุที่มาได้	FSC รับรองเฉพาะพื้นที่สวนป่า PEFC รับรองนอกพื้นที่สวนป่า แต่ระบุแหล่งที่มาของไม้ได้ เช่น หัวไร่ปลายนา	PEFC
ประเทศที่ใช้ มาตรฐาน	สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น	สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น	ขึ้นกับตลาดผู้ซื้อ	FSC/PEFC
รูปแบบการ ประเมิน	แบบเดี่ยว และแบบกลุ่ม	แบบเดี่ยว และแบบกลุ่ม	รูปแบบการประเมินคล้ายกัน	FSC/PEFC

จากการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปในการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานทั้ง 2 มาตรฐานของประเทศไทย โดยมีข้อแตกต่างในการเข้าสู่ระบบการรับรองของมาตรฐาน ที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) ระบบมาตรฐาน FSC มีความพร้อมในด้านการตรวจประเมิน ทั้งหน่วยตรวจและผู้ตรวจจาก ต่างชาติและหลักการที่ใช้เป็นระบบเดียวกันทุกประเทศ ทำให้ขาดความยืดหยุ่นในบริบทของประเทศ ที่แตกต่างกัน

2) ระบบมาตรฐาน PEFC จะให้แต่ละประเทศกำหนดมาตรฐานขึ้นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและหาจุดร่วมในการปฏิบัติงานได้จริงตามความแตกต่างของแต่ละประเทศมาเทียบเคียงกับระบบมาตรฐาน PEFC ซึ่งประเทศไทย มี มอก. 14061 และ มอก. 2861 ที่เทียบเคียงแล้ว ทั้งนี้ ในด้านระบบการตรวจและรับรองนั้น ประเทศไทยยังขาดความพร้อมในด้านหน่วยตรวจ ผู้ตรวจที่ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนการรับรองระบบงานจากหน่วยงานภายในประเทศ ซึ่งหากมีการดำเนินการได้แล้วเสร็จจะส่งผลดีกับประเทศไทย และหากประเทศคู่ค้าใดต้องการใช้มาตรฐานฯ ในการรับรอง ประเทศไทยจะมีความพร้อมในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถขยายฐานการตลาดได้ในอนาคต

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบประเด็นมาตรฐาน FSC และ PEFC

ลำดับ	ประเด็น	FSC	PEFC
1	ด้านกฎหมาย	✓	✓
2	ด้านแรงงาน	✓	✓
3	ด้านชนพื้นเมือง	✓	✓
4	ด้านชุมชนโดยรอบ	✓	✓
5	ด้านประโยชน์จากป่า	✓	✓
6	ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	✓	✓
7	ด้านแผนการดำเนินงาน	✓	✓
8	ด้านการตรวจติดตามและประเมินผล	✓	✓
9	ด้านการอนุรักษ์ระดับสูง	✓	✓
10	ด้านการดำเนินการ/การจัดการ	✓	✓
11	ด้านคาร์บอนฟุตพริ้นท์		✓

จากตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบประเด็นมาตรฐาน FSC และ PEFC มีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ประเด็นมาตรฐานของ FSC และ PEFC มีความคล้ายคลึงกัน
- 2) มาตรฐาน FSC ไม่ได้กล่าวถึงประเด็นด้านคาร์บอนฟุตพริ้นท์ แต่วิธีการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนของ FSC ให้ความสำคัญในประเด็นด้านคาร์บอนฟุตพริ้นท์เช่นกัน ซึ่งแตกต่างจาก FSC ในตัวชี้วัดดังกล่าวที่ประเทศไทยก็ยังไม่มีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวในภาคปฏิบัติ
- 3) ด้วยเหตุดังกล่าวตามข้อกำหนดของ FSC และ PEFC หากประเทศไทยดำเนินการตามมาตรฐานดังกล่าว ควรมีหน่วยงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลกลางในการอ้างอิงต่อไป

จากตารางที่ 4.1 และ 4.2 สามารถกำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในการเข้าร่วมการตรวจรับรองมาตรฐาน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) ความพร้อมด้านเงินทุน (2) ความพร้อมด้านองค์ความรู้การจัดการสวนป่า (3) ความพร้อมด้านการจัดเตรียมเอกสารเพื่อรับการตรวจรับรอง ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และได้รวบรวมความเห็นของแต่ละกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1.1) เกษตรกร

โดยการเลือกพื้นที่เป้าหมายในการเก็บข้อมูลใน 4 ภูมิภาค ซึ่งทางคณะผู้ศึกษาได้คัดเลือกจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุดในแต่ละภูมิภาค ภาคละ 1 จังหวัด เพื่อสนทนากลุ่มกับตัวแทนเกษตรกรผู้ทำสวนยางพารา เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับยางพารา และสมาคม

ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยสัมภาษณ์เชิงลึกกับสถาบันเกษตรกรในจังหวัดระยอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดบึงกาฬ โดยผลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ ดังนี้

เกษตรกรมีทัศนคติในเชิงบวกที่ดีต่อการจัดทำสวนยางอย่างยั่งยืน ซึ่งเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการตนเองมีความพร้อมในการปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงพร้อมดำเนินการตามหลักเกณฑ์มาตรฐานการจัดการสวนยางดังกล่าว โดยบางหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อกำหนดมาตรฐานเป็นสิ่งที่เกษตรกรได้ดำเนินการเบื้องต้นไปแล้วบางส่วน เช่น การทำแนวป้องกันไฟป่า เป็นต้น และเห็นว่าการเข้ารับการรับรองการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC จะส่งผลที่ดีต่อราคาน้ำยางและไม้ยางให้มีมูลค่าสูงขึ้น ดังนั้นเกษตรกรจึงให้ความสนใจและสมัครใจที่จะเข้าร่วมมาตรฐานการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC ทั้งนี้ ต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยพบว่าปัจจัยค่าใช้จ่ายในการตรวจรับรองมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมรับการตรวจรับรอง หากต้องเพิ่มต้นทุนให้แก่เกษตรกรสวนยาง นอกจากนี้ยังพบว่า มีเกษตรกรบางกลุ่มที่มีความกังวลและยังไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะเข้าร่วมมาตรฐานจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนหรือไม่ เนื่องจากยังไม่เห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับหากเข้าร่วมสู่มาตรฐาน ดังกล่าวอย่างชัดเจน เช่น ความแตกต่างทางด้านราคากระหว่างยางพาราที่รับการรับรองมาตรฐานและยางที่ไม่ได้การรับรองมาตรฐานฯ เป็นต้น

สำหรับความพร้อมของเกษตรกรสวนยางกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมในด้านเงินลงทุนในการพัฒนาสวนยางให้เข้าตามเกณฑ์มาตรฐานและการเข้ารับการตรวจรับรองมาตรฐาน และยังขาดองค์ความรู้ด้านการจัดการสวนป่า รวมถึงการจัดทำเอกสารเพื่อให้พร้อมต่อการเข้ารับการรับรอง

1.2) ผู้ประกอบการ

คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interviews) เพื่อสอบถามข้อมูลในด้านวัตถุดิบที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตของผู้ประกอบการและโอกาสทางธุรกิจในการขยายตลาด ดังนี้

(1) **ตัวกลางในการรับซื้อ** ได้แก่ พ่อค้ารับซื้อ จุฑารวม สหกรณ์ และตลาดกลาง ให้ความเห็นถึงการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC/PEFC ดังนี้

(1.1) เป็นการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

(1.2) เป็นโอกาสในการเพิ่มศักยภาพทางธุรกิจ

(1.3) เป็นการป้องกันและบริหารความเสี่ยงที่อาจไม่สามารถจำหน่ายวัตถุดิบ หรือผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องได้ในตลาดโลก

(2) **ผู้ประกอบการแปรรูปยางขึ้นต้น** ได้แก่ โรงงานยางแท่ง ยางแผ่นรมควัน น้ำยางข้น รวมทั้งโรงงานแปรรูปไม้ขึ้นต้น ให้ความเห็นโดยรวมถึงการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตยางพารามีมาตรฐาน FSC/PEFC ดังนี้

(2.1) เป็นการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

(2.2) วัตถุดิบที่ได้รับการรับรองในประเทศไม่เพียงพอต่อการนำมาแปรรูป

(2.3) ประเทศไทยมีข้อจำกัดตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ในการห้ามนำเข้ายางพาราจากต่างประเทศ

(2.4) หากรับคำสั่งซื้อจากผู้ซื้อแต่ไม่มีวัตถุดิบที่ได้การรับรองอาจทำให้เสียโอกาสเชิงธุรกิจ

(2.5) ผู้ซื้อหันไปซื้อผลผลิตที่มีมาตรฐานรับรองจากต่างประเทศที่มีมาตรฐานในการรับรองแทน

3) **ผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง** ได้แก่ สมาคมเกี่ยวกับยางพาราและยางต่าง ๆ ให้ความเห็นโดยรวมถึงการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตยางพารามีมาตรฐาน FSC/PEFC ดังนี้

(3.1) การใช้ผลผลิตที่มีมาตรฐานในการรับรอง หรือการเข้ารับการรับรองมาตรฐานจะเป็นโอกาสเติบโตทางธุรกิจ

(3.2) การปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ไม่ถือเป็นการเพิ่มต้นทุนแก่ธุรกิจ

(3.3) การเข้าสู่มาตรฐานจะทำให้ธุรกิจสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่อไปได้

(3.4) เพื่อป้องกันความเสี่ยงในอนาคต หากผู้ซื้อต้องการผลผลิตที่มีมาตรฐานรับรอง

(3.5) เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรในด้านสิ่งแวดล้อม โดยในขณะนี้กลุ่มลูกค้าเป้าหมายหรือกลุ่มผู้บริโภคยังไม่ได้มีการร้องขอแต่อย่างใด

(3.6) สวนยางส่วนใหญ่ที่เป็นแหล่งผลิตในประเทศไทย ยังไม่ได้รับมาตรฐานฯ

(3.7) ไม้ยางที่ได้การรับรองมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC/PEFC ที่จะนำมาใช้เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตยังมีจำนวนน้อย

(3.8) ผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์ยางจำเป็นต้องได้รับคำสั่งซื้อของลูกค้าก่อนจึงจะหาวัตถุดิบที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานเพื่อดำเนินการผลิตต่อไป

จะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบการให้ความตระหนักถึงมาตรฐานการรับรองและรับรู้ได้ถึงความเสี่ยงอันอาจเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นจึงเห็นด้วยกับการสร้างมาตรฐานอย่างทั้งระบบ ตั้งแต่การปลูกและการผลิตวัตถุดิบเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน ให้เกิดเป็นมาตรฐานยางพาราทั้งระบบ แม้ปัจจุบันยังมีไม่มาก แต่ประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์อยู่หลากหลายชนิดซึ่งจะเป็นจุดแข็งในการส่งเสริมการค้าต่อไปได้ในอนาคต ซึ่งผู้ประกอบการมีความพร้อมในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการ เพื่อให้พร้อมต่อการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้การรับรองมาตรฐานและการขยายฐานการตลาดในอนาคต

1.3) รัฐบาล

ในด้านหน่วยงานภาครัฐ คณะผู้ศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interviews) เพื่อสอบถามข้อมูลที่มีต่อการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC/PEFC ในด้านความพร้อมขององค์กร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ และนโยบายที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อการเข้าสู่มาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามแนวทางมาตรฐาน FSC/PEFC ดังนี้

(1) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน

(2) มองเห็นโอกาสในการสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของน้ำยาง และผลิตภัณฑ์จากไม้ยางของไทย

(3) โอกาสขยายฐานตลาดการค้าของประเทศให้มากยิ่งขึ้น

(4) ในปี 2563 การยางแห่งประเทศไทย มีโครงการนำร่องตรวจรับรองมาตรฐาน FSC ในพื้นที่สวนยาง 1 (จังหวัดนครศรีธรรมราช) ในพื้นที่ 8,500 ไร่ พร้อมทั้งเปิดรับสมัครเกษตรกรสวนยางที่ต้องการเข้าร่วมโครงการในเขตพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ตรัง กระบี่ พัทลุง สงขลา และสตูลคิดเป็นพื้นที่รวม 155,000 ไร่

(5) การยางแห่งประเทศไทย ในปี 2564 ตั้งเป้าที่จะขยายการตรวจรับรองสวนยางพาราให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศและจะเปิดรับสมัครเกษตรกรสวนยางเข้าร่วมโครงการอีก 237,000 ไร่

(6) ให้การส่งเสริมมาตรฐาน FSC เนื่องจาก PEFC ที่มีหน่วยงาน TFCC กำกับอยู่ และยังไม่เป็นที่แพร่หลายในประเทศด้านสวนยาง

(7) การยางแห่งประเทศไทย ให้การอบรมความรู้ด้านการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนแก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดเพื่อให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในหลักสูตร Train the Trainer

(8) การขยายแห่งประเทศไทย ให้การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการสวนยางที่ดียังยืน ตามมาตรฐาน FSC ที่ต้องมีความเกี่ยวเนื่องตั้งแต่การปลูก ผลผลิต รวมถึงผลิตภัณฑ์จากยางพาราและไม้ยาง ให้แก่เกษตรกรสวนยางผู้ปลูกยางพาราจำนวน 250 คน ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาสวนยางของตนเองให้ได้มาตรฐาน ทั้งการสำรวจตรวจแปลง และเตรียมเรื่องการตรวจรับรอง เช่น โครงการสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร (Smart Farmer) หลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาสินค้ายางพาราให้ได้มาตรฐานและปลูกจิตสำนึกรักในอาชีพเกษตรกรชาวสวนยาง ณ จังหวัดสงขลา

(9) นโยบายส่งเสริมให้เกษตรกรลดจำนวนการปลูกต้นยางพาราเชิงเดี่ยวจากเดิม 70 – 80 ต้นต่อไร่ เป็นสวนยางยั่งยืนโดยลดจำนวนต้นยางลงเหลือ 40 - 50 ต้นต่อไร่

(10) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ปลูกพืชร่วมยาง ทำเกษตรผสมผสานและการทำเกษตรอินทรีย์ในสวนยาง เพื่อเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายให้เกษตรกรสวนยางลดการพึ่งพารายได้จากสวนยางเพียงทางเดียว

1.4) สถาบันการศึกษา

คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interviews) กับสถาบันการศึกษาเพื่อสอบถามข้อมูลที่มีต่อการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC/PEFC ในด้านการศึกษา วิจัย การถ่ายทอดองค์ความรู้ในบทบาทสถาบันการศึกษา ดังนี้

(1) มีการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC และมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับทุนวิจัยศึกษาจากสำนักงานวิจัยแห่งชาติ เช่น ความรู้ทั่วไปและทฤษฎีระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ตามแนวทางมาตรฐาน เอฟ เอส ซี (Forest Stewardship Council TM : FSCTM) และมาตรฐานอื่น ๆ คู่มือ จำนวน 4 เรื่อง 1) คู่มือแผนการจัดการ (Management Plan) 2) คู่มือการจัดการไฟฟ้า 3) คู่มือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 4) คู่มือป้องกันอุปกรณ์ส่วนบุคคล PPE เป็นต้น

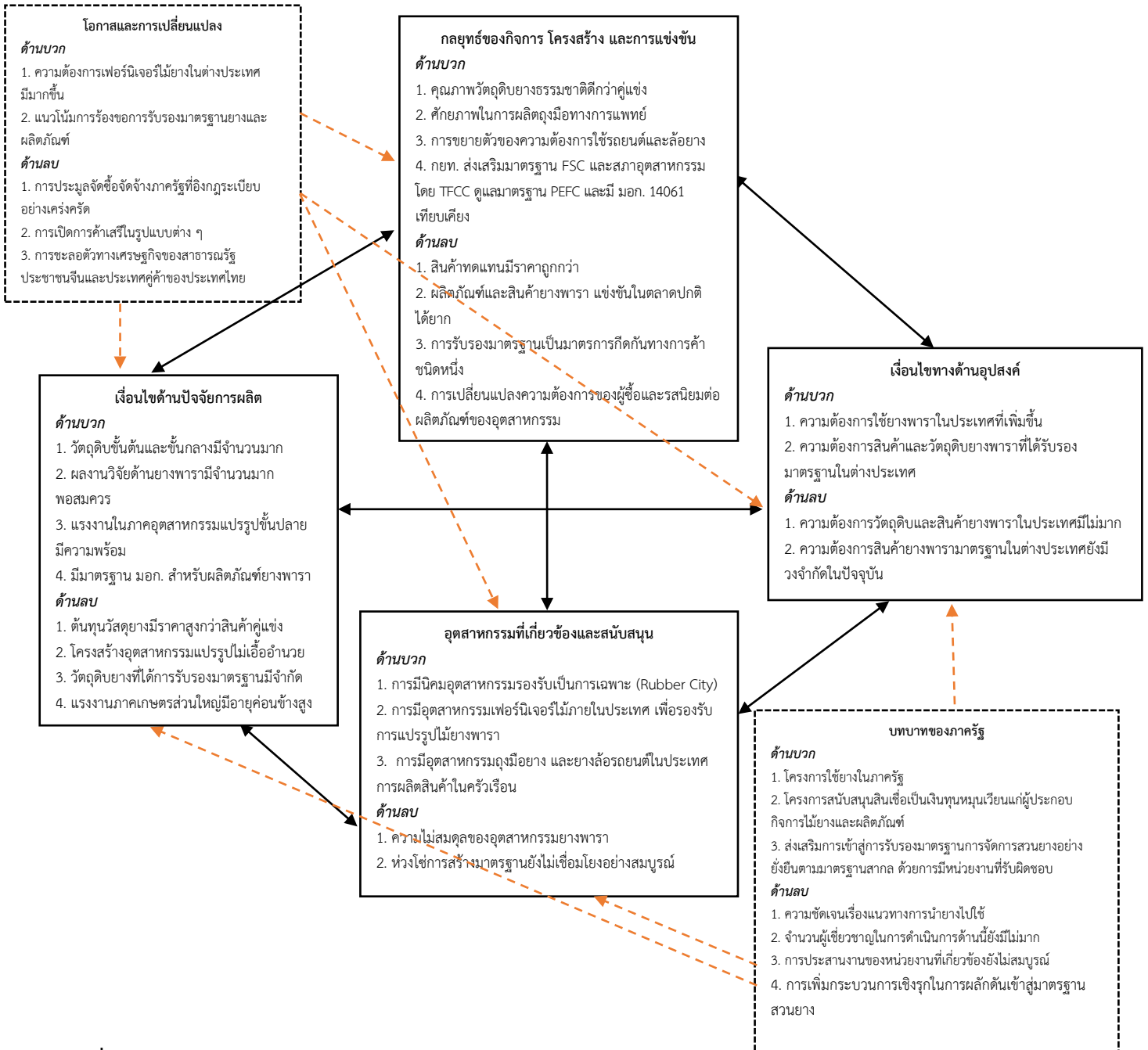
(2) หลักสูตรการอบรมเพื่อการเตรียมความพร้อมระบบการรับรองมาตรฐานการจัดการป่าไม้ อย่างยั่งยืน FSC (FSC - Certification Preparation Training Course) ร่วมกับเครือข่ายการรับรองไม้เศรษฐกิจไทย หรือ T-CERN โดยมีเนื้อหาความรู้ด้านการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน (Sustainable Forest Management : SFM) และระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Chain of Custody : CoC) เพื่อให้ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม มีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับหลักการมาตรฐานการจัดการป่าไม้ อย่างยั่งยืน ตามแนวทาง FSC และสามารถนำไปปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมขององค์กร สวนป่า กลุ่มเกษตรกร ที่จะเข้าสู่ระบบการรับรองตามมาตรฐานในระดับนานาชาติ หรือ สามารถดำเนินการเป็นที่ปรึกษาหรือ Inspection Body (IB) ของสวนป่า หรือกลุ่มสวนป่านั้น ๆ ได้เตรียมความพร้อมเพื่อให้ Certified Body (CB) เข้าตรวจประเมิน โดยไม่ค่าใช้จ่ายในการอบรม

โดยภาพรวมจะเห็นว่างานวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานที่เกี่ยวข้องมีจำนวนไม่มากและยังไม่หลากหลาย ซึ่งผลการศึกษาที่มียังอยู่ในวงจำกัด ยังไม่เป็นที่รับรู้ในการปฏิบัติจริง และยังไม่มีการศึกษาเรื่องมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC/PEFC โดยเฉพาะหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองของมาตรฐานทั้ง 2 ระบบให้สามารถสอดคล้องเพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ทั้งนี้หากรัฐเล็งเห็นถึงความสำคัญจำเป็นในการส่งเสริม และสนับสนุนในการศึกษาวิจัย มีผลงานวิจัยด้านมาตรฐานมากขึ้น โดยเฉพาะ 1) การจัดการสวนยาง 2) การพัฒนาสวนยางที่มีความหลากหลาย 3) งานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบจากการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน และ 4) แนวทางการปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการสวนยางที่ชัดเจน เช่น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและเกษตรกรสวนยาง ซึ่งในปัจจุบันมีคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนที่ดำเนินการจัดทำโดยกรมป่าไม้ ที่เป็นคู่มือปฏิบัติตาม มอก.14061 ซึ่งเป็นแนวทางตามระบบมาตรฐาน PEFC จำนวน 2 ฉบับ

คือ 1) คู่มือประชาชนเพื่อรองรับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก. 14061) และ 2) คู่มือการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

4.2 การวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันของอุตสาหกรรมยางพาราไทย

จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่และการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ในประเด็นการเพิ่มการใช้ยางพาราภายในประเทศ และการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล สามารถวิเคราะห์สภาพปัจจุบันรวมถึงโครงสร้างในภาพรวมด้วยการวิเคราะห์ Diamond Model ดังนี้

ภาพที่ 4.1 แบบจำลอง Diamond Model

ที่มา : จากการวิเคราะห์ประมวลผล

จากแบบจำลอง Diamond Modelสามารถอธิบายได้ดังนี้

4.2.1 เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิต

ด้านบวก

1. วัสดุยางพาราขั้นต้นและขั้นกลางมีจำนวนมาก การผลิตยางพาราของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการผลิตขั้นต้นและขั้นกลาง ได้แก่ น้ำยางสด ยางแผ่นดิบ และยางก้อนถ้วย เพื่อนำไปแปรรูปขั้นต้น ได้แก่ ยางแผ่นรมควัน น้ำยางข้น ยางแท่ง ยางผสม ยางคอมปาวด์และยางเครพ เป็นต้น ซึ่งประเทศไทยมีปริมาณผลผลิตสูงสุดของโลก ดังนั้น วัสดุยางพาราที่จะถูกนำไปใช้ในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จึงมีจำนวนมาก ซึ่งนับเป็นจุดแข็งของอุตสาหกรรมยางพาราไทย

2. ผลงานวิจัยด้านยางพารามีจำนวนมาก เนื่องจากประเทศไทยมีการปลูกยางพารามาเป็นเวลานาน และที่ผ่านมาภาครัฐได้ให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยางพารา ทั้งในหน่วยงานของรัฐและในสถาบันอุดมศึกษาเป็นจำนวนมากพอสมควร

3. แรงงานในภาคอุตสาหกรรมแปรรูปมีความพร้อม ภาคอุตสาหกรรมแปรรูปมีความพร้อมในด้านแรงงานในกระบวนการผลิต ดังนั้น หากสามารถเชื่อมโยงอุตสาหกรรมยางพาราทั้งระบบด้วยการส่งต่อวัสดุยางพาราขั้นต้นขั้นกลางที่มีจำนวนมากให้ภาคการแปรรูปผลิตภัณฑ์มากขึ้นได้ จะทำให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ยางพาราได้อย่างยั่งยืน

4. มีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) สำหรับผลิตภัณฑ์ยางพารา มาตรฐานในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ยางพาราในรูปแบบต่าง ๆ ที่กำหนดโดยกระทรวงอุตสาหกรรม จึงเป็นมาตรฐานที่ใช้อ้างอิงสำหรับผู้ประกอบการที่จะสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ยางพาราเพิ่มมากขึ้น

ด้านลบ

1. ต้นทุนวัสดุยางมีราคาสูงกว่าสินค้าคู่แข่ง วัสดุทดแทนยางพาราที่เป็นคู่แข่งโดยตรงของยางพารา เช่น ยางสังเคราะห์ พลาสติก ซึ่งเป็นผลผลิตจากอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และมีแนวโน้มที่ราคาจะยังทรงตัวในระดับต่ำต่อไป

2. โครงสร้างอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ไม้เอื้ออำนวย อุตสาหกรรมการแปรรูปยางพาราในชั้นปลายน้ำเป็นผลิตภัณฑ์ยังมีจำนวนน้อย ไม่สมดุลกับอุตสาหกรรมต้นน้ำและกลางน้ำที่มีจำนวนมาก ทำให้ยางพาราถูกเปลี่ยนเป็นผลิตภัณฑ์และสินค้ามีจำนวนไม่มาก ไม่หลากหลายเท่าผลิตภัณฑ์จากยางสังเคราะห์

3. วัสดุยางที่ได้การรับรองมาตรฐานมีจำกัด วัสดุยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับสากล เช่น FSC/ PEFC ปัจจุบันยังมีจำนวนไม่มาก

4. แรงงานเกษตรส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างสูง จากแนวโน้มโครงสร้างประชากรไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้น ในขณะที่อัตราการเกิดต่ำลง อายุเฉลี่ยของแรงงานภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและผลิตภาพในการทำงานของแรงงาน นอกจากนี้การสร้างแรงงานที่มีทักษะความชำนาญเข้ามาทดแทนกลุ่มผู้สูงอายุจะต้องใช้เวลาพอสมควร จึงอาจเกิดช่องว่างในช่วงรอยต่อได้

4.2.2 เงื่อนไขทางด้านอุปสงค์

ด้านบวก

1. ความต้องการใช้ยางพาราในประเทศที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลจากนโยบายการส่งเสริมการใช้ยางในประเทศ ทั้งจากโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐ รวมถึงแนวโน้มที่จะมีตลาดใหม่สำหรับสินค้ายางพาราในภาคเอกชนและประชาชนมากขึ้น

2. ความต้องการสินค้าและวัสดุยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับสากล ผู้ซื้อในต่างประเทศมีแนวโน้มที่จะต้องการยางพาราและวัสดุยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับสากล เช่น FSC/PEFC สูงขึ้น จึงทำให้สินค้าและวัสดุยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานมีโอกาสจำหน่ายได้มากขึ้นในอนาคต

ด้านลบ

1. ความต้องการวัสดุยางพาราและสินค้ายางพาราในประเทศยังมีไม่มาก โดยเฉพาะความต้องการที่จะนำยางพารามาใช้ในอุตสาหกรรมขั้นปลาย เนื่องจากปัจจุบันมีวัตถุดิบสังเคราะห์ทดแทนยางพาราที่ราคาถูกลงกว่า ประกอบกับหากนำยางพารามาเป็นส่วนผสมอาจจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตบางอย่างซึ่งมีผลกระทบต่อเพิ่มขึ้น จึงเป็นข้อจำกัดประการหนึ่งในการเลือกใช้อยางพารา ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ยางพารายังไม่มีความหลากหลายเท่าที่ควร

2. ความต้องการสินค้าและวัสดุยางพารามาตรฐานในต่างประเทศในปัจจุบันยังมีจำนวนไม่มาก ปัจจุบันยังมีประเทศผู้นำเข้ายางพาราจากประเทศไทยจำนวนไม่มากที่ต้องการสินค้าและวัสดุยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล แต่ในอนาคตระยะปานกลางถึงยาวมีแนวโน้มที่จะใช้มาตรฐานฯ เป็นเงื่อนไขในการรับซื้อยางพารามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นผู้นำเข้ายางพารารายใหญ่ของไทย ดังนั้น เมื่อสาธารณรัฐประชาชนจีนส่งออกผลิตภัณฑ์ยางพาราไปยังประเทศอื่น ซึ่งกำหนดเงื่อนไขการรับซื้อว่า สินค้านั้นต้องได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ทำให้สินค้าและวัสดุยางพาราดันทางจากประเทศไทยจำเป็นต้องมีมาตรฐานสากลด้วยเช่นกัน

4.2.3 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน

ด้านบวก

1. มินิคมอุตสาหกรรมรองรับเป็นการเฉพาะ (Rubber City) นิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ จังหวัดสงขลา ที่ถูกสร้างมารองรับอุตสาหกรรมยางพาราทั้งระบบโดยเฉพาะ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยางพาราของประเทศ

2. การมีอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ภายในประเทศ เพื่อรองรับการแปรรูปไม้ยางพารา

3. การมีอุตสาหกรรมถุงมือยาง และยางล้อรถยนต์ในประเทศ รวมถึงการผลิตสินค้าในครัวเรือน เช่น หมอน ที่นอน แผ่นยางกันลื่น แผ่นฉนวนกันความร้อน ฯลฯ เพื่อรองรับการแปรรูปยางพาราในขั้นปลาย

ด้านลบ

1. ความไม่สมดุลของอุตสาหกรรมยางพารา ความไม่สมดุลของอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เนื่องจากอุตสาหกรรมโดยส่วนใหญ่เป็นขั้นต้นน้ำและกลางน้ำ ทำให้ยางพาราไม่ถูกนำไปใช้ประโยชน์จากการแปรรูปได้มากเท่าที่ควร และยังไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากนัก

2. ห่วงโซ่การสร้างมาตรฐานยังไม่เชื่อมโยงอย่างสมบูรณ์ โดยกระบวนการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานฯ ตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้าย ยังไม่ถูกกำหนดวิธีการดำเนินการและหน่วยงานที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินการเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานฯ ยังทำได้ไม่เต็มที่ และอาจจะไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในตลาดการค้ายางพาราของโลกในระยะเวลาอันใกล้

4.2.4 กลยุทธ์ของกิจการ โครงสร้าง และการแข่งขัน

ด้านบวก

1. คุณภาพวัสดุยางพาราดีกว่าคู่แข่ง คุณภาพของยางพาราไทยได้รับการยอมรับในระดับสากลทั้งในด้านคุณภาพของเนื้อยาง สี และความปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง

2. ศักยภาพในการผลิตถุงมือทางการแพทย์ อุตสาหกรรมผลิตถุงมือทางการแพทย์เป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้ยางธรรมชาติจำนวนมาก และศักยภาพในอุตสาหกรรมนี้ของประเทศไทยอยู่ในระดับสูง

3. การขยายตัวของความต้องการใช้รถยนต์และล้อยาง แนวโน้มความต้องการใช้รถยนต์ของโลกและประเทศไทยมีมากขึ้นจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงสินค้าประกอบที่สำคัญคือล้อยาง ซึ่งมีการใช้ยางพาราจำนวนมาก จึงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้มีการใช้ยางพารามากขึ้น

4. ปัจจุบันการยางแห่งประเทศไทยรับผิดชอบให้การส่งเสริมการรับรองมาตรฐาน FSC ในขณะที่สำนักงานการรับรองไม้เศรษฐกิจ (Thailand Forest Certification Council : TFCC) สังกัดสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รับผิดชอบมาตรฐาน PEFC และสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม (สมอ.) รับผิดชอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก.14061) การมีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในการรับรองมาตรฐานหลักของประเทศทั้ง 2 มาตรฐาน โดย กยท. (FSC) และสภาอุตสาหกรรมฯ (PEFC) ปัจจุบันมาตรฐาน FSC มีความพร้อมทั้งในด้านหลักเกณฑ์การตรวจ รวมถึงหน่วยตรวจรับรอง (Certified Body) ซึ่งเป็นบริษัทที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานที่ระบบมาตรฐาน FSC ให้การรับรองและผู้ตรวจ (Auditor) ส่วนมาตรฐาน PEFC นั้น ดูแลมาตรฐานโดย TFCC และระบบการรับรองดูแลโดยสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรมที่ทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก.14061) ที่ได้รับการเทียบเคียงจากมาตรฐาน PEFC

ด้านลบ

1. สินค้าทดแทนยางพารามีราคาถูกกว่า สินค้าและผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากวัสดุอื่นที่ไม่ใช่ยางพารา เช่นยางสังเคราะห์ มีราคาต้นทุนโดยเฉลี่ยถูกกว่ายางพารา ในขณะที่ในมุมมองของผู้บริโภคนั้น ผลิตภัณฑ์ทั้งสองประเภทยังไม่มี ความแตกต่างกันอย่างชัดเจน
2. ผลิตภัณฑ์และสินค้ายางพาราแข่งขันในตลาดปกติได้ยาก การแข่งขันในตลาดปกติที่สินค้าและผลิตภัณฑ์จากยางพารายังมีมูลค่าทางการตลาดน้อยกว่าสินค้าอื่น เนื่องจากมีราคาสูงและผู้บริโภคยังไม่ทราบความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคจึงยังไม่เปลี่ยนไปใช้ผลิตภัณฑ์ยางพารามากนัก
3. การรับรองมาตรฐานเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าชนิดหนึ่ง การสร้างกฎเกณฑ์เกี่ยวกับมาตรฐานยางพารา ในอีกมุมหนึ่งอาจเป็นเครื่องมือกีดกันไม้ยางพาราของประเทศผู้ซื้อ เพื่อลดโอกาสทางการแข่งขันของไม้ยางพารากับไม้ประเภทอื่น ๆ โดยเฉพาะไม้สนในยุโรป
4. การเปลี่ยนแปลงความต้องการของผู้ซื้อและรสนิยมต่อผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรม กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในตลาด ทั้งในด้านการตลาด เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สินค้าคู่แข่ง ฯลฯ ซึ่งส่งผลต่อความต้องการของผู้บริโภคที่มีแนวโน้มจะเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาเช่นกัน

4.2.5 โอกาสและการเปลี่ยนแปลง

ด้านบวก

1. ความต้องการเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพาราในต่างประเทศมีมากขึ้น โดยไม้ยางพาราที่นำมาใช้แปรรูปเป็นเฟอร์นิเจอร์นั้นมีลักษณะเด่น สวยงาม และเป็นที่ต้องการในตลาดต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐอินเดีย ฯลฯ (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ, 2562)
2. แนวโน้มความต้องการวัสดุและผลิตภัณฑ์ยางพาราที่ได้มาตรฐานมีแนวโน้มสูงขึ้น ทั้งจากประเทศคู่ค้าโดยตรงและโดยอ้อม

ด้านลบ

1. การประมูลจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่อิงกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด จะเป็นการลดโอกาสที่จะนำยางพารามาใช้ในหน่วยงานภาครัฐให้มากขึ้น เพราะกฎระเบียบเน้นการแข่งขันที่เท่าเทียม โปร่งใส และเป็นอิสระ ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มการใช้ยางพาราได้ เช่น ความต้องการเปลี่ยนล้อยางพาราในหน่วยงานราชการใด ๆ หน่วยงานอาจจำเป็นต้องเลือกยางล้อที่มาจากบริษัทที่เสนอราคาต่ำสุด ซึ่งยางล้อของบริษัทนั้นอาจใช้ยางธรรมชาติจำนวนที่น้อยมาก ทำให้บริษัทที่มีล้อยางที่ใช้ยางธรรมชาติเป็นส่วนผสมที่มากกว่าแข่งขันได้ยากขึ้น เป็นต้น
2. การเปิดการค้าเสรีในรูปแบบต่าง ๆ การจัดทำข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศคู่เจรจา เพื่อลดข้อจำกัดด้านภาษีหรือข้อจำกัดอื่นระหว่างกัน

3. การชะลอตัวทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศคู่ค้าของประเทศไทย จากข้อมูลของ IMF (International Money Fund) พบว่า ในปี 2017-2019 เศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มชะลอตัวลง และแนวโน้มการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ที่เริ่มแพร่ระบาดในเดือนธันวาคม 2562 มีแนวโน้มจะขยายวงกว้าง

4.2.6 บทบาทของภาครัฐ

ด้านบวก

1. โครงการใช้จ่ายทางพาราในภาครัฐ เช่น โครงการทำถนน โครงการชลประทาน ซึ่งโครงการเหล่านี้เป็นโครงการต่อเนื่องเพื่อลดผลผลิตส่วนเกินในระบบ และเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้พอสมควร

2. โครงการสนับสนุนสินเชื่อเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการไม้ยางและผลิตภัณฑ์ การที่ภาครัฐสนับสนุนสินเชื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการไม้ยางและผลิตภัณฑ์ วงเงิน 20,000 ล้านบาท ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2563 – เมษายน 2565 โดยมีระยะเวลาในการชดเชยดอกเบี้ยตามโครงการฯ 1 ปี

3. ส่งเสริมการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล ด้วยการมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ การยางแห่งประเทศไทย และกระทรวงอุตสาหกรรมโดย สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม (สมอ.)

ด้านลบ

1. ความชัดเจนเรื่องแนวทางการนำยางพาราไปใช้ การสร้างความมั่นใจให้กับหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบ ได้มีความมั่นใจถึงแนวทางการนำยางไปใช้อย่างจริงจัง

2. จำนวนผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการด้านนี้ยังมีไม่มาก จำนวนบุคลากรที่มีความรู้และเชี่ยวชาญที่สามารถให้คำปรึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปฏิบัติ ในการนำยางพาราไปเป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ รวมถึงใช้ในโครงการภาครัฐยังมีจำนวนไม่มากนัก

3. การประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สมบูรณ์ กระบวนการส่งเสริมการใช้จ่ายพารา มีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจำเป็นต้องบูรณาการความร่วมมือกันให้มากขึ้น

4. การเพิ่มกระบวนการเชิงรุกในการผลักดันเข้าสู่มาตรฐานสวนยาง การมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน มีการจัดการที่เป็นระบบ ใช้การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และผลักดันอย่างจริงจังพอสมควร

4.3 การวิเคราะห์ SWOT Analysis

จากการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง Diamond Model ทำให้เห็นถึงโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราทั้งระบบ ตลอดจนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถวิเคราะห์โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราเพื่อพิจารณาข้อดี ข้อเสีย โอกาส และภัยคุกคามที่เป็นแรงกดดันต่ออุตสาหกรรมยางพาราของประเทศไทย ด้วยวิธีการ SWOT Analysis ดังนี้

ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ SWOT Analysis โครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราไทย

จุดแข็ง – S	จุดอ่อน – W
S1: มีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) สำหรับผลิตภัณฑ์ยางพารา	W1: อุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน (ขั้นต้น และขั้นกลาง)
S2: ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการใช้ยางในประเทศ	W2: ผลิตภัณฑ์ยางขั้นต้นและขั้นกลาง ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน FSC/PEFC ยังมีจำนวนไม่มาก
S3: ประเทศไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับยางพารา	W3: ความต้องการวัสดุยางพาราและสินค้าผลิตภัณฑ์จากยางพาราในประเทศไทยยังมีจำนวนไม่มาก
S4: คุณภาพวัสดุยางพาราของประเทศไทยดีกว่าคู่แข่ง	W4: การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญและกระบวนการเข้าสู่มาตรฐานยังไม่เป็นที่แพร่หลายในวงกว้าง
S5: การขยายตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์ภายในประเทศ	W5: บุคลากรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ยางพาราในหน่วยงานภาครัฐ ยังมีจำนวนไม่มาก
S6: ประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการจัดการสวนยางยั่งยืนในระดับสากล (โดย กยท. และสภาอุตสาหกรรมฯ รับผิดชอบ)	W6: ผู้ที่สามารถตรวจประเมินรับรองมาตรฐานและผู้ที่มีความรู้ด้านมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนยังมีจำนวนไม่มาก
	W7: แรงงานภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างสูง
โอกาส – O	อุปสรรค/ภัยคุกคาม – T
O1 : ความต้องการเฟอร์นิเจอร์ไม้ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ในต่างประเทศมีมากขึ้น	T1 : การเปิดการค้าเสรี (ทำให้สินค้าต่างประเทศถูกนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศได้สะดวกขึ้น)
O2 : ผู้ซื้อต่างประเทศมีแนวโน้มความต้องการวัสดุยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานมากขึ้น	T2 : ผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น
O3 : ปัจจุบันมีการค้าแบบ E-commerce มากขึ้น ทำให้มีช่องทางในการจำหน่ายสินค้าได้มากขึ้น	T3 : การชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศคู่ค้าของไทย
O4 : การทำข้อตกลงทางการค้าเสรีระหว่างประเทศคู่เจรจา (ASEAN & China, Thailand & China, Thailand & Hongkong, Thailand & Australia)	T4 : การลดลงของราคาน้ำมันในตลาดโลก
	T5 : การแพร่หลายของการค้าแบบ E-commerce ทำให้เกิดช่องทางในการนำเข้าสินค้าที่ได้รับการยกเว้นภาษีจากต่างประเทศมากขึ้น

ที่มา : จากการวิเคราะห์ประมวลผล

4.4 การวิเคราะห์ TOWS Matrix

เมื่อทำการวิเคราะห์ SWOT แล้ว สามารถนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาวิเคราะห์ TOWS Matrix ในขั้นตอนต่อไป เพื่อหากลยุทธ์ที่เหมาะสมซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงรับ กลยุทธ์เชิงแก้ไข และ กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ TOWS Matrix

	ปัจจัย	กลยุทธ์
กลยุทธ์เชิงรุก	S1, O3	ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าและผลิตภัณฑ์จากยางพารา ให้มีความหลากหลาย และได้มาตรฐาน พร้อมทั้งสนับสนุนการจำหน่ายผ่านทาง E-commerce
	S2, O3	ส่งเสริมการใช้ยางพาราในประเทศทุกมิติ (Demand pull) จากนโยบายการใช้ยางในประเทศเพื่อเป็นการรักษาคุณภาพด้านราคา
	S6, O1	ส่งเสริมและสร้างมาตรฐานยางพาราตลอดห่วงโซ่อุตสาหกรรม โดยเริ่มด้วยการสร้างมาตรฐานฯ ในสวนยางพาราเพื่อให้เกษตรกรได้ผลิตวัตถุดิบที่มีมาตรฐานฯ
	S6, O2	ภาครัฐส่งเสริมให้ยางพาราได้รับการรับรองมาตรฐานสากล
กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)	W1, T1	ควรส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปในระดับชุมชนหรือในพื้นที่
	W1, T2	ผู้ผลิตหรือแปรรูปขั้นต้นและขั้นกลางควรค้นหากลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าของตนให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้ากลุ่มดังกล่าวได้
	W3, T3	เพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศให้ได้มากที่สุดเพื่อชดเชยการส่งออก
กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)	W3, O3	การเกิดขึ้นของการค้าแบบ E-commerce เป็นการสร้างช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้น และเป็นเครื่องมือเสริมแรงที่เกื้อหนุนให้เกิดการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ
	W4, O2	เร่งสร้างการรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเข้าสู่มาตรฐานฯ ให้เป็นที่แพร่หลายในวงกว้าง
	W5, O1	ส่งเสริมให้มีผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำ ส่งเสริม จูงใจ ให้เกษตรกรเข้าสู่มาตรฐาน
กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)	S1 x T1	การมีสินค้าผลิตภัณฑ์จากยางพาราซึ่งผลิตในประเทศและที่ได้รับมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) จะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภค
	S2 x T1	ส่งเสริมการใช้ยางพาราในประเทศทุกมิติ (Demand Pull) เพื่อเป็นการรักษาเสถียรภาพด้านราคา โดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐ
	S2 x T3	ส่งเสริมให้เพิ่มการใช้ยางภายในประเทศ เพื่อชดเชยกับการลดลงของการส่งออก โดยใช้มาตรการทั้งด้านการสร้างแรงจูงใจในการซื้อ (Demand Pull) และพัฒนาการผลิตสินค้าให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างตรงจุด (Supply Push)
	S4 x T4	รัฐควรเร่งส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพด้วยนวัตกรรมให้เป็นอุตสาหกรรมที่มีชื่อเสียงในระดับโลก เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและเกิดความต้องการซื้อขายล่วงหน้า จะเป็นการลดความเสี่ยงด้านราคาพร้อมกับได้ระบายปริมาณยางของประเทศไทยอีกด้วย

ที่มา : จากการวิเคราะห์ประมวลผล

กลยุทธ์เชิงรุก

1) ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าและผลิตภัณฑ์จากยางพารา ให้มีความหลากหลายและได้มาตรฐาน พร้อมทั้งสนับสนุนการจำหน่ายผ่านทาง E-commerce เนื่องจากการซื้อขายสินค้าบนอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ดังนั้น ช่องทาง E-commerce จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเข้าถึงผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) สำหรับผลิตภัณฑ์ยางพารา ที่รับผิดชอบโดยกระทรวงอุตสาหกรรม และมีมาตรฐานครอบคลุมหมวดหมู่ของผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายจำนวนมาก ประกอบกับแนวโน้มความต้องการยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ทำให้ภาครัฐเร่งส่งเสริมการเข้าสู่มาตรฐานสำหรับอุตสาหกรรมยางพาราทั้งระบบ

2) ส่งเสริมการใช้ยางพาราในประเทศทุกมิติ จากนโยบายการใช้ยางในประเทศเพื่อเป็นการรักษาเสถียรภาพด้านราคา ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญคือทำให้ยางพาราถูกนำไปใช้มากที่สุด โดยปัจจัยส่งเสริมที่สำคัญคือ โครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐ ที่ถูกกำหนดเป็นนโยบายอย่างชัดเจนถึงการนำยางพาราไปใช้เพื่อเป็นส่วนผสม เช่น การทำถนนยางพารา การใช้ยางพาราทำเสาหลักทางรถไฟ และการใช้แบริเออร์จากยางพารา เป็นต้น นอกจากนี้ควรเพิ่มความต้องการใช้ยางพาราของประชาชนในประเทศ ด้วยการสร้างสรรค์และแปรรูปยางพาราเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และเป็นที่พึงพอใจต่อผู้บริโภค แต่หากจะให้นโยบายดังกล่าวประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ภาครัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนใช้ผลิตภัณฑ์ยางพารามากขึ้น โดยออกมาตรการเชื่อมโยงระหว่างการผลิตผลิตภัณฑ์ยางพารากับมาตรการลดหย่อนภาษี และเชื่อมโยงกับกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เพื่อเป็นการเสริมแรงจูงใจผู้บริโภคในการซื้อผลิตภัณฑ์ยางพาราให้มากขึ้น

3) ส่งเสริมและสร้างมาตรฐานยางพาราตลอดห่วงโซ่อุตสาหกรรม โดยเริ่มด้วยการสร้างมาตรฐานฯ ในสวนยางพาราเพื่อให้เกษตรกรได้ผลิตวัสดุยางพาราที่มีมาตรฐานฯ พัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปขั้นต้นขั้นกลาง ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และพัฒนาอุตสาหกรรมปลายน้ำให้สามารถผลิตสินค้าจากไม้ยางพารา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพาราให้มีความหลากหลาย มีการออกแบบที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ และได้รับการรับรองมาตรฐาน ตรงตามความต้องการลูกค้าในต่างประเทศ

4) สร้างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยางพาราเพิ่มขึ้น การที่ภาครัฐส่งเสริมให้ยางพาราได้รับการรับรองมาตรฐานสากลมากขึ้นนั้น ย่อมมีผลให้สินค้าและผลิตภัณฑ์ยางพาราของไทยได้รับการยอมรับในระดับโลกมากขึ้น และส่งผลต่อการส่งออกสินค้าและผลิตภัณฑ์ยางพาราของไทยในอนาคต รวมทั้งควรส่งเสริมให้มีการสร้างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยางพาราเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยางพาราปลายน้ำ ที่มีการนำผลงานวิจัยยางพาราเชิงนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มและตรงกับความต้องการของผู้บริโภค นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้การสนับสนุนผู้ประกอบการด้วยโครงการสนับสนุนสินเชื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการไม้ยางและผลิตภัณฑ์ จึงเป็นโอกาสที่ดีต่อการสร้างและเพิ่มผู้ประกอบการรายใหม่ เพื่อสร้างเสถียรภาพด้านราคาในอุตสาหกรรมยางพาราไทยทั้งระบบ

กลยุทธ์เชิงรับ

1) ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปในระดับชุมชนหรือในพื้นที่ เนื่องจากการค้าเสรีหรือการค้าทวิภาคีระหว่างประเทศนั้น มีโอกาสสูงที่สินค้าจากประเทศคู่เจรจา ซึ่งได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ จะหลังไหลเข้ามาจำหน่ายและได้เปรียบสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ ดังนั้น เพื่อให้สินค้าที่ผลิตภายในประเทศสามารถแข่งขันได้ จึงควรส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปในระดับชุมชนหรือในพื้นที่ จากเดิมนั้นโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราไทยขาดความสมดุล ทำให้อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์

มีจำนวนน้อย จึงควรส่งเสริมให้ภาคเกษตรกรรมมีความรู้และทักษะการแปรรูปยางพาราเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าด้วยตนเอง สามารถสร้างสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เกษตรกรและคนทั่วไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมทั้งสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และเป็นจุดขายที่แตกต่างจากสินค้าทั่วไป ในขณะที่เดียวกันในระยะแรกภาครัฐควรให้การสนับสนุนด้วยมาตรการด้านภาษีหรือมาตรการส่งเสริมการลงทุน

2) พัฒนาค่าให้ตอบสนองความต้องการของตลาด จากการที่แนวโน้มผู้บริโภคจะมีความต้องการสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงมากขึ้น (Niche market) ดังนั้น ผู้ผลิตหรือแปรรูปขั้นต้นและขั้นกลาง ควรค้นหากลุ่มลูกค้าเป้าหมาย และพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าของตนให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้ากลุ่มดังกล่าวได้ จึงจะเป็นการยกระดับความสามารถของผู้ผลิตและสร้างมูลค่าและการเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ประชาสัมพันธ์การใช้ยางในประเทศ การที่เศรษฐกิจโลกและประเทศคู่ค้าได้รับผลกระทบจาก COVID – 19 ทำให้ความต้องการสินค้าหลายชนิดลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมยางล้อรถยนต์ได้รับผลกระทบมาก การหาตลาดต่างประเทศใหม่ๆ ทำได้ไม่มากนัก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศให้ได้มากที่สุดเพื่อชดเชยการส่งออกที่หายไป ผ่านการประชาสัมพันธ์การใช้ยางในประเทศให้เป็นที่รับรู้เพื่อให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึงนโยบายการใช้ยางในประเทศในวงกว้าง รวมถึงประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสินค้าและผลิตภัณฑ์ยางพารา เป็นการสร้างความต้องการใช้ยางในประเทศ (Demand) เพื่อลดการพึ่งพาการส่งออกเพียงอย่างเดียวเช่นในอดีตที่ผ่านมา

กลยุทธ์เชิงแก้ไข

1) กระตุ้นตลาดผลิตภัณฑ์ยางพาราในฝั่งอุปสงค์และส่งเสริมการจัดจำหน่ายผ่าน E-Commerce สามารถทำได้จากการส่งเสริมด้วยมาตรการลดหย่อนภาษี เป็นที่ทราบกันดีว่าการใช้ยางพาราในประเทศไทยยังมีปริมาณน้อย ทำให้ความต้องการวัสดุยางพาราและสินค้าผลิตภัณฑ์จากยางพาราน้อยตามไปด้วย ดังนั้น การเกิดขึ้นของการค้าแบบ E-commerce จึงเป็นการสร้างช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้น จากเดิมที่มีเพียงการจำหน่ายผ่านหน้าร้านแบบทั่วไปเท่านั้น การเพิ่มความต้องการใช้ยางพาราภายในประเทศ นอกจากการใช้ในโครงการภาครัฐแล้ว การเพิ่มการใช้ยางพาราในภาคเอกชน และภาคครัวเรือน ส่วนหนึ่งย่อมเป็นผลสืบเนื่องจากการเกิดขึ้นของ E-commerce ด้วยเช่นกัน หากการกระตุ้นตลาดผลิตภัณฑ์ยางพาราในฝั่งของอุปสงค์ (Demand) สามารถทำได้จากการส่งเสริมด้วยมาตรการลดหย่อนภาษี หรือการได้สิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้น ในรูปแบบการออมผ่านกองทุนการออมแห่งชาติแล้ว E-commerce จะเป็นเครื่องมือเสริมแรงอีกชนิดหนึ่งที่เกื้อหนุนให้เกิดการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศได้

2) สร้างการรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการเข้าสู่มาตรฐานฯ ให้เป็นที่แพร่หลายในวงกว้าง การที่ผู้ซื้อต่างประเทศมีแนวโน้มต้องการสินค้าและวัสดุยางพาราที่ได้รับรองมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้นนั้น จะเป็นแรงกดดันให้ทุกภาคส่วนเร่งผลักดัน ส่งเสริมให้การผลิตรายางพาราของไทยเข้าสู่มาตรฐานสากลโดยเร็ว เนื่องจากหากการเข้าสู่มาตรฐานมีความล่าช้า จะยิ่งทำให้ไทยสูญเสียโอกาสที่จะส่งออกสินค้ายางพาราในจังหวะเวลาและราคาที่เหมาะสมได้ ดังนั้น ควรใช้โอกาสนี้ในการเร่งสร้างการรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และกระบวนการเข้าสู่มาตรฐานฯ ให้เป็นที่แพร่หลายในวงกว้าง เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานเรื่องมาตรฐาน และเพิ่มศักยภาพการผลิตอย่างมีคุณภาพแก่เกษตรกรสวนยาง

3) ส่งเสริมให้มีผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำ ส่งเสริม จูงใจ ให้เกษตรกรเข้าสู่มาตรฐาน ผู้ซื้อต่างประเทศมีแนวโน้มมีความต้องการเฟอร์นิเจอร์ที่ทำจากไม้ยางพาราและต้องการไม้ที่ได้รับการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนมากขึ้น จึงควรส่งเสริมให้มีผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำ ส่งเสริม จูงใจ

ให้เกษตรกรเข้าสู่มาตรฐาน เพื่อให้มีไม้ยางพาราที่มีมาตรฐานเป็นวัสดุยางพาราในการผลิตเฟอร์นิเจอร์ ตามความต้องการของตลาดโลก

กลยุทธ์เชิงป้องกัน

1) **เพิ่มความหลากหลายในสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.)** ปัจจุบันไทยมีข้อตกลงการค้าเสรีกับหลายประเทศ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นตามมาคือการเข้ามาของสินค้าและบริการจากต่างประเทศ ที่อาจจะมิต้นทุนการผลิตต่ำกว่า แต่การมีสินค้าผลิตภัณฑ์จากยางพาราซึ่งผลิตในประเทศและที่ได้รับมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) จะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภค ต่อการตัดสินใจซื้อสินค้านี้ กล่าว แม้ว่าประเภทของสินค้าและผลิตภัณฑ์จากยางพาราที่ได้รับมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) ในปัจจุบันจะยังไม่หลากหลายมากเท่าที่ควร แต่การเพิ่มความหลากหลายในสินค้าและผลิตภัณฑ์จากยางพาราควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างแรงจูงใจผู้บริโภคโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์และการตลาด เป็นกลยุทธ์เชิงป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงของการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้ามาแข่งขันของสินค้าจากต่างประเทศได้

2) **ส่งเสริมการใช้ยางพาราในประเทศทุกมิติ** เพื่อเป็นการรักษาเสถียรภาพด้านราคา โดยมีเป้าหมายสำคัญคือนำยางพาราไปใช้ให้มากที่สุด ปัจจัยส่งเสริมที่สำคัญคือโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการในความรับผิดชอบของกระทรวงคมนาคม ที่ถูกกำหนดเป็นนโยบายอย่างชัดเจนถึงการนำส่วนผสมของยางพาราไปใช้ เช่น การทำถนนยางพารา การใช้ยางพาราทำเสาหลักนำทางในถนน และการใช้แบริเออร์จากยางพารา การใช้ยางพาราเป็นส่วนผสมในการทำขอบทางบนถนนหลวงและถนนชนบท การทำถนนยางพาราตามแนวคลองชลประทาน เป็นต้น นอกจากนี้ ควรเพิ่มความต้องการใช้ยางพาราของประชาชนในประเทศ ด้วยการสร้างสรรค์และแปรรูปยางพาราเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และในปัจจุบันไทยมีข้อตกลงการค้าเสรีกับหลายประเทศ ดังนั้นผลที่เกิดขึ้นตามมาคือ การเข้ามาของสินค้าและบริการจากต่างประเทศ หลายรายการมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ อีกทั้งรูปแบบและคุณสมบัติการใช้งานที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้บริโภคได้ ดังนั้น ควรสร้างการรับรู้ การเห็นคุณค่าของการใช้สินค้าผลิตภัณฑ์ยางพาราไทย เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่งทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนให้กับเกษตรกรไทยและประเทศไทย

3) **ส่งเสริมให้เพิ่มการใช้ยางภายในประเทศ** การที่ประเทศคู่ค้าของไทยได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของ COVID - 19 จนเกิดการชะงักงันทางเศรษฐกิจ และส่งผลให้นำเข้าสินค้ายางพาราจากไทยลดลง ดังนั้น การส่งเสริมให้เพิ่มการใช้ยางภายในประเทศจึงเป็นทางเลือกที่มีความเป็นไปได้มากทางหนึ่ง เพื่อชดเชยกับการลดลงของการส่งออก โดยใช้มาตรการทั้งด้านการสร้างแรงจูงใจในการซื้อ (Demand Pull) และพัฒนาการผลิตสินค้าให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างตรงจุด (Supply Push)

4) **การพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราที่มีศักยภาพในระดับสูงให้มีชื่อเสียงระดับนานาชาติ** แม้ว่าปัจจุบันยางพาราจะประสบกับปัญหาราคาที่ตกต่ำอย่างต่อเนื่อง ในทางกลับกันจะพบว่าอุตสาหกรรมยางพาราบางประเภทกลับมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุตสาหกรรมด้านยางพาราที่ผู้ประกอบการของประเทศไทยมีศักยภาพในระดับสูงจนเป็นที่ยอมรับในตลาดโลก นั่นคือ อุตสาหกรรมถุงมือยางทางการแพทย์ และอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา สำหรับถุงมือทางการแพทย์ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับในเรื่องของคุณภาพที่แตกต่างจากคู่แข่งอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันทั่วโลกประสบกับปัญหาโรคระบาด COVID -19 ทำให้ความต้องการถุงมือทางการแพทย์เพิ่มมากขึ้น แม้สินค้าประเภทอื่นจะได้รับผลกระทบแต่ถุงมือทางการแพทย์กลับมีอัตราการเติบโตที่สวนทาง ซึ่งในสถานการณ์ปกติถุงมือทางการแพทย์ของไทยก็ได้รับความไว้วางใจในระดับสูงอยู่แล้ว ดังนั้น จากจุดแข็งของอุตสาหกรรมถุงมือ

ทางการแพทย์ รัฐควรเร่งส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพด้วยนวัตกรรมให้เป็นอุตสาหกรรมที่มีชื่อเสียงในระดับโลก เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและเกิดความต้องการซื้อขายล่วงหน้า จะเป็นการลดความเสี่ยงด้านราคาพร้อมกับได้ระบายปริมาณยางของประเทศไทยอีกด้วย ในส่วนของอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพาราของประเทศไทย ก็ได้รับความสนใจในตลาดโลก ด้วยรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของไม้ยางพารา ประกอบกับการมีคุณภาพที่ดี และความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ ความต้องการเฟอร์นิเจอร์ไม้ในตลาดโลกนั้นยังคงมีอย่างต่อเนื่อง บริษัทของไทยที่ประกอบธุรกิจด้านนี้ควรได้รับการส่งเสริมให้มีชื่อเสียงเทียบเท่ากับแบรนด์ระดับโลก จะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมด้านยางพาราของประเทศไทยถือเป็นจุดแข็งสำคัญที่จะใช้ในการสร้างโอกาสทางธุรกิจ ประกอบกับยังใช้รองรับเหตุการณ์ความผันผวนทางเศรษฐกิจที่อาจเกิดขึ้นด้วย เมื่ออุตสาหกรรมทั้งสองประเภทสามารถดำเนินการได้ดี รัฐควรส่งเสริมให้เกิดความน่าเชื่อถือและคุณค่าภาพลักษณ์ในระดับโลก

4.5 แนวทางการส่งเสริมการใช้ยางในประเทศและการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล

1) แนวทางการส่งเสริมการใช้ยางภายในประเทศ

จากการวิเคราะห์ TOWS จะเห็นได้ว่า เนื่องจากการใช้ยางพาราในประเทศที่ผ่านมายังมีปริมาณน้อยและไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างต่อเนื่อง แนวทางการใช้ยางพาราในประเทศ จึงต้องดำเนินการผ่านโครงการขนาดใหญ่ที่เป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน และโครงการที่รัฐสามารถดำเนินการได้ทันที เพื่อเป็นการใช้ยางพาราแต่ละครั้งจำนวนมาก และจะทำให้ปริมาณยางพาราถูกดูดซับเข้าระบบจำนวนมาก จนทำให้ปริมาณยางพาราในสต็อกลดลง จึงสามารถสรุปแนวทางการส่งเสริมการใช้ยางภายในประเทศ ได้ดังนี้

1.1) ส่งเสริมการใช้ยางพาราในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถเริ่มต้นได้สะดวกกว่าภาคเอกชน เพราะรัฐมีเป้าหมายคือการช่วยเหลือเกษตรกร แต่ภาคเอกชนมองที่ผลกำไร โครงการขนาดใหญ่ของรัฐสามารถนำยางพาราเข้าไปเป็นส่วนผสมได้ทันที เช่น การนำยางพาราไปใช้บริเวณด้านข้างของถนนหลวงซึ่งรัฐเป็นเจ้าของอยู่แล้ว และมีเงื่อนไขการดำเนินการที่สะดวกกว่าการทำถนนสายหลัก และหากดำเนินการอย่างต่อเนื่องจะทำให้ดูดซับปริมาณยางจำนวนมาก

1.2) ส่งเสริมการใช้ยางพาราในภาคการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ไม่สูงมากนัก เครื่องมือทางการเกษตรเป็นต้นทุนสำคัญในการประกอบอาชีพ ภาครัฐต้องนำยางพาราเข้าไปใช้ในภาคเกษตร เช่น ล้อยางที่เป็นพาหนะทุกรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร รัฐสามารถส่งเสริมและอุดหนุนการเปลี่ยนล้อมาเป็นล้อชนิดพิเศษที่ถึกคิดค้นด้วยการนำยางธรรมชาติเข้าไปเป็นส่วนผสมมากขึ้น ยางล้อประเภทนี้จะเน้นใช้ในภาคการเกษตรมากกว่าบนท้องถนน จึงสามารถออกแบบให้มีส่วนผสมของยางธรรมชาติเพิ่มขึ้นได้อีกทั้งอุปกรณ์ทางการเกษตรขนาดใหญ่ก็สามารถส่งเสริมให้ใช้ยางมาทดแทนได้ทันที เช่น บ่อน้ำขนาดใหญ่ที่ทำจากยางพารา บ่อปลูกพืช หรือฝ้ายางพาราเพื่อรองรับผลผลิตหรือนำผลผลิตไปฝั่งแดด

1.3) ส่งเสริมการทำถนนยางพารารอบเขตชลประทาน ถนนบริเวณคลองชลประทานถือเป็นผลพลอยได้ที่สร้างประโยชน์ในพื้นที่ให้กับคนในชุมชน ถนนชลประทานจะใช้เป็นที่สัญจรของคนในชุมชนเป็นต้น ดังนั้น แม้การสร้างถนนยางพาราจะไม่ดีเท่ากับการสร้างถนนรูปแบบปกติ แต่ในภาพรวมถือว่าคุ้มค่าเพราะนอกจากจะทำให้เกิดการใช้จ่ายธรรมชาติจำนวนมากแล้ว คนในชุมชนจะได้รับประโยชน์พอเพียงต่อความต้องการพื้นฐาน คือ สัญจรไปมาได้ มีความปลอดภัย เป็นแนวกันดินถล่ม เพียงแต่อาจไม่ดีเท่าถนนรูปแบบปกติ แต่เป็นความคุ้มค่าที่คนในพื้นที่ไม่รู้สึกลัวเสียประโยชน์ นอกจากนี้ภาครัฐจะสร้างถนนตามแนวคลองชลประทานแล้ว หากต้องการให้มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นไปอีก การสร้างถนนชลประทาน

อาจสร้างเข้าไปถึงถนนในตรอก ซอก ซอย ที่มีชาวบ้านอาศัยอยู่ หรือสร้างถนนเชื่อมโยงตลอดแนวชลประทาน เพื่อเป็นถนนเชิงสัญลักษณ์ บ่งบอกถึงเขตชลประทานทั้งหมด

1.4) ส่งเสริมการใช้ยางพาราในกองทัพ ด้วยการส่งเสริมให้ยานพาหนะของกองทัพใช้ล้อที่มีส่วนของยางพาราผสม ไม่ว่าจะเป็ยพาหนะที่ใช้สัญจร หรือพาหนะที่ใช้ในการรบ นอกจากนั้นแล้ว สนามซ้อมรบและยุทธวิธีของกองทัพยังมีหลายส่วนที่สามารถนำยางพาราไปประยุกต์ใช้ได้ เช่น พื้นสนาม เป้ายิง ชุดเกราะ หรือแนวกันกระสุน หุ่นจำลอง เป็นต้น

1.5) ส่งเสริมการผลิตยางล้อทุกรูปแบบเพื่อจูงใจให้ประชาชนเปลี่ยนล้ออย่างเก่า อุตสาหกรรมการผลิตล้อรถยนต์ถือเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีการนำยางพาราเข้าไปใช้ และเป็นอุตสาหกรรมที่ผู้ผลิตไทยมีศักยภาพ ประกอบการอุตสาหกรรมล้อยนต์มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่องจากความต้องการใช้รถทั่วโลก ดังนั้นจึงใช้เป็นอุตสาหกรรมหลักเพื่อจะส่งเสริมการใช้ยางในประเทศในมากขึ้น โดย

5.1) ผลิตยางล้อสำหรับรถยนต์ปกติ แต่ผลิตในรูปแบบที่มีการกำหนดส่วนผสมยางพาราเป็นของตนเองโดยเฉพาะ ด้วยการเพิ่มส่วนผสมยางธรรมชาติให้มากขึ้นหากเป็นไปได้ เพื่อเป็นตัวล่อให้ประชาชนได้เปลี่ยนล้อยางรถที่มีคุณภาพในราคาที่ถูกว่าท้องตลาด โดยการผลิตล้อยางภาครัฐอาจมีส่วนเข้ามาช่วยดูแลในการผลิตให้มีราคาที่จูงใจต่อการใช้ เช่น การควบคุมต้นทุน การผลิตโดยปลอดภาษี

5.2) ผลิตยางล้อสำหรับภาคการเกษตร ถือเป็นภาคส่วนขนาดใหญ่ของประเทศ ภาคการเกษตรมีพาหนะและเครื่องจักรกลการเกษตรที่จำเป็นต้องมีการซ่อมบำรุงและปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เช่น รถไถ รถลาก รถขนส่งสินค้า รถเทียม เป็นต้น ล้อยางประเทศนี้เน้นการใช้ในประเทศและในภาคการเกษตร จึงไม่จำเป็นต้องมีมาตรฐานสูงสุด แต่ผลิตตามมาตรฐานที่กำหนดเองเพื่อการใช้เฉพาะส่วนเท่านั้น ซึ่งราคาและต้นทุนจะมีไม่สูง จะเป็นโอกาสให้เกษตรกรที่เคยมีความตั้งใจจะเปลี่ยนล้อยางทางการเกษตรแต่ขาดกำลังทรัพย์ ได้เปลี่ยนยางล้อเครื่องจักรกลและพาหนะทางเกษตรให้มีความปลอดภัยและดียิ่งขึ้น

5.3) ผลิตยางล้อที่ไม่ใช่สำหรับยานพาหนะ เช่น ยางล้อรถเข็น ยางล้อรถลากเลื่อนสำหรับขนของ แม้ยางล้อประเภทนี้จะมีขนาดเล็กและใช้ยางต่อล้อไม่มาก แต่ยางล้อประเภทนี้มีจำนวนมาก จึงเป็นโอกาสที่จะผลิตยางประเภทนี้ไว้ใช้เองในประเทศและมีตราสินค้าเป็นของประเทศไทยเอง

5.4) ผลิตยางล้อเพื่อใช้ในกองทัพ ได้แก่ ยางล้อพาหนะของกองทัพ ยางล้อรถที่เป็นยุทธโธปกรณ์ โดยการสนับสนุนให้กองทัพทุกหน่วยเปลี่ยนยางล้อมาใช้ยางล้อที่ผลิตขึ้นใช้เองในประเทศ

5.5) ผลิตยางล้อขนาดใหญ่สำหรับรถที่ใช้เป็นเครื่องมือในการทำงาน เช่น รถดัก รถแบ็คโฮ รถยกของ เนื่องจากยางล้อประเภทนี้มีขนาดใหญ่และมีราคาสูงกว่ายางล้อรถยนต์ทั่วไป จึงอาจทำให้ผู้ใช้ลังเลสำหรับการเปลี่ยนยางล้อแต่ละครั้ง การผลิตยางล้อขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพแต่ราคาถูกลง จะช่วยส่งเสริมการเปลี่ยนล้อยางชนิดนี้มากขึ้น

1.6) ส่งเสริมโครงการทางเลือกที่ใช้ยางพารา โครงการเหล่านี้มักดำเนินการด้วยภาคเอกชน และมีการดำเนินการมากขึ้นในปัจจุบัน ด้วยการใช้จ่ายเงินของยางพารามาดำเนินการ เช่น การทำลู่วิ่ง การทำพื้นสนามกีฬา การทำพื้นสนามเด็กเล่น เป็นต้น เป็นโครงการที่ใช้อรรถประโยชน์ของยางพาราเข้ามาเป็นจุดขาย ภาครัฐและผู้เกี่ยวข้องควรให้ความช่วยเหลือภาคเอกชนในการดำเนินการ เพราะการนำยางเข้ามาเป็นส่วนผสมทำให้มีต้นทุนเพิ่มขึ้น สภาพคล่องทางการเงินเป็นสิ่งที่ภาครัฐต้องอำนวยความสะดวกให้กับภาคเอกชนที่ดำเนินธุรกิจนี้

1.7) พัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราที่เป็นจุดแข็งให้บริษัทชั้นนำของโลก ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมถุงมือยางทางการแพทย์ และอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา บริษัทของประเทศไทย

ที่ประกอบธุรกิจด้านนี้ควรได้รับการส่งเสริมให้เทียบเท่ากับแบรนด์สินค้าในระดับโลก เพื่อการสร้างโอกาสทางธุรกิจในระยะยาว

2) แนวทางการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล

การวิเคราะห์ TOWS จะเห็นได้ว่า การดำเนินการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานที่นานาชาติยอมรับตามที่ตลาดต้องการนั้น ภาคผู้ประกอบการมีความเสี่ยงในการรับคำสั่งซื้อจากคู่ค้าเนื่องจากประเทศยังมีผลผลิตที่ได้รับการรับรองจำนวนไม่มาก และภาคเกษตรกรไม่มีข้อมูลการเข้าสู่การรับรองและความต้องการของตลาด รวมถึงความพร้อมของเกษตรกรสวนยางด้านองค์ความรู้ และเงินทุนในการจัดการสวนยางของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่นานาชาติยอมรับ ซึ่งการเข้าสู่ระบบมาตรฐานที่มีมูลค่าใช้จ่ายสูง ทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเข้ารับการรับรอง และความต้องการผลผลิตที่ได้รับการรับรองของตลาดโลก ดังนั้นเพื่อให้การส่งเสริมแนวทางการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนสัมฤทธิ์ผล จึงสามารถสรุปแนวทางการส่งเสริมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ได้ดังนี้

2.1) การใช้ตลาดนำการผลิต ในการจัดเก็บข้อมูลความต้องการผลผลิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน โดยการสำรวจความต้องการหรือจัดประชุมหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการในอุตสาหกรรมยางพาราทั้งระบบเพื่อจัดเป็นฐานข้อมูลความต้องการของผู้ประกอบการและเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้ารับการรับรองมาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลแนวโน้มความต้องการของสินค้าและผลิตภัณฑ์ยางพารามาตรฐานทั่วโลก

2.2) การศึกษาและงานวิจัยที่หลากหลายเพื่อให้ได้คู่มือการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลเพื่อเป็นองค์ความรู้และเสริมทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรสวนยางในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และเกษตรกรสวนยางสามารถดำเนินการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานที่นานาชาติยอมรับ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3) การสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาทักษะการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากลให้แก่เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสวนยาง เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้ารับการรับรองมาตรฐานที่นานาชาติยอมรับ ประสิทธิภาพ ให้มีการทำงานที่สอดประสานและเชื่อมโยงกันเพื่อการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ และทำให้อุตสาหกรรมยางพาราของประเทศไทยทั้งระบบมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในทุกกระบวนการ

2.4) ประเทศไทยมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก. 14061) ซึ่งได้รับการเทียบเคียงจาก PEFC ซึ่งอยู่มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละประเทศจัดทำมาตรฐานที่เป็นจุดร่วมในการปฏิบัติ ทั้งนี้ประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานเป็นหน่วยตรวจรับรองหรือผู้ตรวจที่สามารถตรวจประเมินและรับรอง ประสิทธิภาพ การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีหน่วยตรวจที่ได้มาตรฐานสากลและผู้ตรวจที่ผ่านการรับรองและขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบสากลเพื่อยกคุณภาพและมาตรฐานการรับรองสวนยางพาราของประเทศไทยให้ได้มาตรฐานที่นานาชาติยอมรับ

2.5) การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการขอรับการตรวจรับรองมาตรฐาน โดยภาครัฐให้คำแนะนำในการจัดตั้งเพื่อให้มีภารกิจในการช่วยเหลือเกษตรกร ด้วยการให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ชี้แจงและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการสวนยาง ที่จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรสวนยาง เช่น การสร้างองค์ความรู้ในการดูแลรักษาสวนยาง การใช้ปุ๋ย และเป็นตัวแทนให้แก่เกษตรกรสวนยางในการรับการตรวจประเมินแบบแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนในการตรวจรับรอง เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำงานสอดคล้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมขับเคลื่อนกันไปได้ทั้งระบบการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาโครงการบูรณาการสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน กรณีศึกษา : สินค้ายางพารา มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ รวมถึงศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลประกอบการเสนอแนะแนวทางในเชิงนโยบาย หรือมาตรการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศอย่างเต็มศักยภาพและตามความต้องการของผู้ใช้ และส่งเสริมสนับสนุนให้สวนยางพาราของเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานสากลอย่างเป็นระบบ ตลอดจนภาคเกษตรกรและผู้ประกอบการสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการตัดสินใจและเตรียมความพร้อม เพื่อให้สามารถดำเนินการตามแนวทางการรับรองการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล และนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการวางแผนทางการผลิตและการตลาด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ในปัจจุบันและอนาคต

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย (1) เกษตรกรที่ได้ขึ้นทะเบียนกับการยางแห่งประเทศไทย จำนวน 120 คน แบ่งเป็นจังหวัดละ 30 คน (2) ตัวแทนสหกรณ์ชาวสวนยาง จำนวน 25 แห่ง (3) พ่อค้าคนกลางตลาดยางพารา จำนวน 10 คน (4) หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 10 แห่ง และ (5) ภาคเอกชน และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 17 แห่ง โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีแบบจำลองเพชร SWOT Analysis และ TOWS Matrix โดยมีผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาจากการเก็บข้อมูลในพื้นที่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1) ด้านการเพิ่มการใช้ยางพาราภายในประเทศ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มภาคเกษตรกรสวนยางพาราส่วนใหญ่ มีความเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ยางพาราสำหรับการสิ่งของที่มีความจำเป็นและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับกลุ่มภาคตัวกลางรับซื้อยางพารา ภาคผู้ประกอบการแปรรูปยางขั้นต้น ภาคผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง และภาครัฐบาล สถานศึกษา มีความเห็นในทิศทางที่สอดคล้องกันว่า ควรส่งเสริมให้นำยางพาราไปใช้ในกิจการการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐที่สำคัญต่าง ๆ รวมถึงส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาเพื่อการแปรรูปในเชิงอุตสาหกรรมนำคุณสมบัติที่โดดเด่นของยางพารามาใช้ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้มีความหลากหลายตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในทุกระดับ

2) ด้านการส่งเสริมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนของประเทศ

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน และมีความพร้อมที่จะปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้ ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและมีผลต่อการพิจารณาตัดสินใจในการเข้าสู่มาตรฐานการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนของเกษตรกรนั้น คือ ราคาผลผลิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐานมีสูงกว่าราคาปกติในตลาดที่มีการซื้อขาย ซึ่งหากเกษตรกรเข้าใจและเห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับอย่างชัดเจน และภาครัฐเข้ามา มีบทบาทช่วยในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเงินทุน รวมถึงองค์ความรู้ด้านการดำเนินการต่าง ๆ แล้ว จะทำให้เกษตรกรมีแนวโน้มดำเนินการตามแนวทางมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนได้ในท้ายที่สุด จะสามารถช่วยลดข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคทางการค้าในระดับประเทศ และเพิ่มขีด

ความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่มากขึ้น ตลอดจนสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ทำให้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

5.1.2 โครงสร้างสถานการณ์ปัจจุบันด้านการส่งเสริมการใช้ยางในประเทศ และการส่งเสริมการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล

ผลการศึกษาโครงสร้างสถานการณ์ในภาพรวมของการส่งเสริมการใช้ยางในประเทศ และการส่งเสริมการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล จากการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง Diamond Model พบว่า

1. ด้านเงื่อนไขปัจจัยการผลิต แบ่งออกเป็น เชิงบวก ได้แก่ การมีวัตถุดิบยางพาราขั้นต้นและกลางเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สำหรับผลิตภัณฑ์ยางพาราที่ครอบคลุมทุกรูปแบบและผลงานวิจัยทางด้านยางพาราเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้อย่างเพียงพอที่จะสามารถนำไปใช้ในการต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าให้แก่ภาคเกษตรกรและผู้ผลิต เชิงลบ ได้แก่ วัตถุดิบยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในปัจจุบันนั้นยังมีน้อย รวมถึงมีจำนวนแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราที่น้อย ซึ่งส่งผลให้ความสามารถในการผลิตที่ต่ำ และมีต้นทุนการผลิตที่สูง ตลอดจนการขาดแคลนแรงงานวัยทำงาน เนื่องจากปัจจุบันโครงสร้างของประชากรไทยนั้น เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

2. เงื่อนไขด้านอุปสงค์ แบ่งออกเป็น เชิงบวก ได้แก่ ความต้องการใช้ยางพาราที่เพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากการกระตุ้นนโยบายภาครัฐ รวมถึงความต้องการสินค้าและวัสดุยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับสากล ซึ่งจะทำให้มีแนวโน้มโอกาสที่จะสามารถจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้มากขึ้น เชิงลบ ได้แก่ ความต้องการวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ยางพาราในประเทศยังมีเป็นจำนวนไม่มาก นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มความต้องการสินค้าและวัตถุดิบยางพาราจากต่างประเทศที่เพิ่มสูงมากขึ้นในแต่ละปี

3. อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน แบ่งออกเป็น เชิงบวก ได้แก่ การมีอุตสาหกรรมที่รองรับภายในประเทศเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่ขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปี นอกจากนี้ ยังมีนิคมอุตสาหกรรมยางพาราเฉพาะด้านเพื่อสร้างเครือข่ายให้เกิดความเชื่อมโยงผลักดันให้เกิดการเพิ่มปริมาณการใช้ยางพารา เชิงลบ ได้แก่ อุตสาหกรรมขึ้นปลายน้ำมีจำนวนน้อย ทำให้การแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายออกสู่ตลาดไม่มีความหลากหลาย รวมถึงการขาดทิศทางการชัดเจนในกระบวนการดำเนินการเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

4. ด้านกลยุทธ์ของกิจการ โครงสร้าง และการแข่งขัน แบ่งออกเป็น เชิงบวก ได้แก่ คุณภาพของวัตถุดิบยางพาราที่มีคุณสมบัติโดดเด่นแตกต่างจากผู้ผลิตอื่น ๆ รวมถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการผลิตถุงมือยางล้อรถยนต์ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคตลาดโลกที่เติบโตสูงขึ้นในแต่ละปี และการมีความพร้อมด้านการส่งเสริมการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ซึ่งแสดงให้เห็นจากความพร้อมด้านหน่วยงานกำกับดูแล และเชิงลบ ได้แก่ มีวัตถุดิบอื่นที่สามารถใช้ผลิตทดแทนยางพารา เช่น ยางสังเคราะห์ ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนของการผลิตผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันในราคาที่ถูกลง ซึ่งทำให้ยางพาราสูญเสียส่วนแบ่งตลาดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในตลาดต่างประเทศ การรับรองมาตรฐานการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืน ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อจำกัดมาตรการหนึ่งในการกีดกันทางการค้าของต่างประเทศ และความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

5. โอกาสและการเปลี่ยนแปลง แบ่งออกเป็น ในเชิงบวก ได้แก่ ศักยภาพของผู้ประกอบการในการแปรรูปผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ไม้ที่สอดคล้องกับความต้องการของต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจุบันมีแนวโน้มความต้องการวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์แปรรูปที่เพิ่มสูงขึ้น เชิงลบ ได้แก่ ความเข้มงวดของกฎระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ ซึ่งอาจทำให้เกิดข้อจำกัดในการนำยางพาราไปใช้ในการดำเนิน

โครงการต่าง ๆ ของทั้งภาครัฐและเอกชน และการเปิดเสรีทางการค้าในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยทางด้านการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากโรคระบาด

6. บทบาทของภาครัฐ แบ่งออกเป็น ในเชิงบวก ได้แก่ นโยบายการส่งเสริมการใช้จ่ายพาราในภาครัฐด้วยการลงทุนในโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ของประเทศ และการส่งเสริมด้านเงินทุนแก่กลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการในทุกระดับ ตลอดจนมีการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบกำกับดูแลในการส่งเสริมการเข้าสู่มาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน สำหรับในเชิงลบ ได้แก่ ขาดการประสานงานเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน จึงทำให้การกำหนดแนวทางการเพิ่มการนำยางพาราไปใช้ไม่เกิดการบูรณาการที่ชัดเจน รวมถึงการขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงาน เพื่อลดข้อผิดพลาด และสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

5.1.3 การกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพารา

ผลการศึกษาโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพาราของประเทศไทย พบว่า จุดแข็งของอุตสาหกรรมยางพารา ได้แก่ การมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสำหรับผลิตภัณฑ์ยางพาราที่ครอบคลุมเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้บริโภค คุณสมบัติเฉพาะของยางพาราของประเทศไทยที่โดดเด่นเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งประเทศอื่น และรัฐบาลให้การสนับสนุนการเพิ่มการใช้จ่ายในประเทศและการส่งเสริมการรับรองมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน รวมถึงการเติบโตของอุตสาหกรรมยานยนต์ในประเทศ ซึ่งจัดอยู่ในประเภทอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ และจุดอ่อน ได้แก่ ความต้องการในวัตถุดิบยางพารามีจำนวนไม่มาก เนื่องจากอุตสาหกรรมแปรรูปยางพารามีจำนวนที่น้อย ประกอบกับแรงงานที่อยู่ในช่วงวัยทำงานมีแนวโน้มที่ลดลง อีกทั้งปริมาณความต้องการคำสั่งซื้อของผู้บริโภคในวัตถุดิบยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานมีจำนวนที่ต่ำ นอกจากนี้ ในส่วนการผลักดันให้เข้าสู่มาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนนั้น พบว่า ปัจจุบันประเทศไทยยังขาดแคลนบุคลากรมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ทั้งในส่วนของกาให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินการและการตรวจประเมิน รวมถึงการขาดการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานดังกล่าวของเกษตรกร ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อกรดำเนินการเพื่อเข้าสู่กระบวนการรับรองตามมาตรฐาน

โอกาสของอุตสาหกรรมยางพาราไทย ได้แก่ การยอมรับในผลิตภัณฑ์ยางพาราที่ได้รับมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนในตลาดต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ส่วนแบ่งทางการตลาดในผลิตภัณฑ์ประเทศไทยของต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งยังมีแนวโน้มของความต้องการวัตถุดิบที่ได้รับการรับรองเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการค้าในปัจจุบันที่เปิดเสรี ทำให้มีช่องทางการค้าในหลายช่องทาง ซึ่งเป็นโอกาสในสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการในหลายทางอุปสรรคทางการค้า ได้แก่ การเปิดเสรีทางการค้า ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์สินค้าจากหลายประเทศสามารถมาแข่งขันกับประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น แนวโน้มความต้องการสินค้าของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีความต้องการในผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีลักษณะโดดเด่นเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น และการได้รับการยกเว้นภาษีทางการค้าจากการเปิดเสรีของตลาด ประกอบกับยังมีด้านปัจจัยภายนอก ได้แก่ การชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากโรคระบาด และการลดลงของราคาน้ำมันในตลาดโลก

จากการกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของโครงสร้างอุตสาหกรรมยางพารา จึงนำไปสู่แนวทางเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก ซึ่งประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) การพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ยางพาราให้เกิดการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าและมีคุณภาพ รวมถึงสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์โดยคำนึงถึงความต้องการของตลาด พร้อมกับอาศัยช่องทางการค้าออนไลน์เป็นช่องทางในการกระจายผลิตภัณฑ์ไปสู่กลุ่มผู้บริโภค (2) ส่งเสริมการนำนโยบายของภาครัฐไปสู่การปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการนำ

ยางพาราไปใช้ในกลุ่มต่าง ๆ ของประเทศ ผ่านโครงการของภาครัฐต่าง ๆ และภาคเอกชน โดยการส่งเสริม
 จูงใจด้วยมาตรการทางภาษี รวมถึงภาคประชาชน ผ่านการคิดค้นนวัตกรรมใหม่เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์
 ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการผู้บริโภค (3) การสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ
 ผ่านการรับรองมาตรฐานสากล เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภค (4) พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการไทยและ
 ผลิตภัณฑ์ผ่านนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐที่ให้การสนับสนุน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถผลิตภัณฑ์ยางพารา
 ของประเทศกลยุทธ์เชิงรับ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปในระดับชุมชน
 พร้อมกับพัฒนาทักษะองค์ความรู้เกี่ยวกับยางพาราและการแปรรูปให้แก่เกษตรกร เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้
 สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่สร้างความแตกต่างสอดคล้องกับแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน
 (2) พัฒนาผลิตภัณฑ์ยางพาราให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคทุกกลุ่มเป้าหมาย (3) กระตุ้น
 ความต้องการใช้ยางพาราในประเทศผ่านการประชาสัมพันธ์สื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจ
 เกี่ยวกับยางพารา รวมถึงผลิตภัณฑ์ยางพารา

กลยุทธ์เชิงแก้ไข ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์
 ยางพารา เพื่อสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคในทุกกลุ่ม (2) เร่งรัดการส่งเสริมวัตถุดิบ รวมถึงผลิตภัณฑ์ให้ได้รับ
 มาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน (3) พัฒนาผู้เชี่ยวชาญให้มีความรู้ทางด้านมาตรฐานการจัดการ
 สวนยางอย่างยั่งยืน เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำแก่เกษตรกร ผู้ประกอบการ รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
 ในการดำเนินการเพื่อให้ได้การรับรองมาตรฐาน กลยุทธ์เชิงป้องกัน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่
 (1) ยกกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานเพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน (2) ส่งเสริมการนำยางพาราไปใช้ใน
 เชิงรุก ทั้งในโครงการภาครัฐและภาคเอกชนในผลิตภัณฑ์สำหรับในชีวิตประจำวัน (3) ส่งเสริมการใช้ยางพารา
 ในประเทศ เพื่อลดการพึ่งพาจากต่างประเทศ (4) พัฒนาคุณภาพของวัตถุดิบยางพาราให้เป็นที่ยอมรับในระดับ
 สากล เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในคุณภาพของวัตถุดิบและเป็นการลดความเสี่ยงจากความผันผวนทางด้าน
 ราคาในตลาดโลก

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 แนวทางการส่งเสริมการใช้ยางในประเทศ

ผลจากการวิเคราะห์ SWOT, TOW Matrix แสดงให้เห็นว่า ที่ผ่านมการใช้ยางพารา
 ในประเทศยังมีปริมาณน้อย อีกทั้งยังไม่สามารถนำผลิตภัณฑ์ยางพารามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
 ได้เท่าที่ควร ดังนั้น ในระยะแรกแนวทางการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศจึงควรดำเนินการผ่านโครงการ
 ขนาดใหญ่ของภาครัฐ ที่เป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ยังควรส่งเสริมให้เกิดการใช้ยางพารา
 ในภาคเอกชนและภาคประชาชนไปพร้อมกัน คณะผู้ศึกษาจึงสรุปแนวทางการส่งเสริมการใช้ยางพารา
 ภายในประเทศ ได้ดังนี้

1) ส่งเสริมการใช้ยางพาราในโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถ
 เริ่มต้นได้สะดวกกว่าภาคเอกชน เนื่องจากภาครัฐมีเป้าหมายคือการช่วยเหลือเกษตรกร ดังนั้น ในระยะแรก
 ควรดำเนินการในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐที่สามารถนำยางพาราไปใช้ได้ทันที ผ่านระบบงบประมาณของ
 ประเทศ นอกจากนี้ ควรอุดหนุนงบประมาณบางส่วน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างถนนพาราซอยด์
 ซีเมนต์ในหมู่บ้านหรือพื้นที่ทุรกันดาร รวมถึง การนำยางพาราไปเป็นส่วนผสมการสร้างขอบทางของถนนหลวง
 ก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจ อีกทั้งการใช้อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจราจร การคมนาคมขนส่ง ที่ผลิตจาก
 ยางพารา เช่น หมอนรองรางรถไฟ เสาลักน้ำทาง แบร์รีเออร์ เรือท้องแบน เสื้อชูชีพ เป็นต้น หากดำเนินการ
 ได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง จะดูดซับปริมาณยางพาราได้เป็นจำนวนมาก

2) **ส่งเสริมการใช้ยางพาราในภาคการเกษตร** เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ไม่สูงมากนัก อีกทั้งเครื่องมือทางการเกษตรจัดเป็นต้นทุนสำคัญอย่างหนึ่งในการประกอบอาชีพ ภาครัฐควรส่งเสริมการนำยางพาราเข้าไปใช้ในภาคเกษตรให้มากขึ้น เช่น ล้อยางในพาหนะทุกรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น รถอีแต๋น รถลากจูง หรือรถเข็น ที่ใช้ในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น ภาครัฐสามารถส่งเสริมและอุดหนุนการเปลี่ยนล้อในรถดังกล่าว มาเป็นล้อชนิดพิเศษที่ถูกคิดค้นด้วยการนำยางธรรมชาติเข้าไปเป็นส่วนผสมมากขึ้น โดยยางล้อประเภทนี้จะเน้นใช้ในภาคการเกษตรมากกว่าใช้บนท้องถนน ดังนั้น จึงสามารถออกแบบให้มีส่วนผสมของยางธรรมชาติเพิ่มขึ้นได้ตามสัดส่วนที่ต้องการอย่างเหมาะสม อีกทั้งอุปกรณ์ทางการเกษตรขนาดใหญ่ก็สามารถส่งเสริมให้ใช้ยางมาทดแทนได้ทันที เช่น บ่อน้ำขนาดใหญ่ หรือธนาคารน้ำที่ปูพื้นและผนังด้วยยางพารา หรือฝ้ายางพาราเพื่อรองรับผลผลิตหรือนำผลผลิตไปฝังแดด แผ่นยางพาราปูพื้นในคอกปศุสัตว์ ฝายชะลอน้ำ เป็นต้น

3) **ส่งเสริมการทำถนนยางพารารอบเขตชลประทาน** เนื่องจากถนนบริเวณคลองชลประทานถือเป็นผลพลอยได้ที่สร้างประโยชน์ในพื้นที่ให้กับคนในชุมชน ถนนชลประทานจะถูกใช้เป็นที่สัญจรของคนในชุมชน ดังนั้น ในภาพรวมนับว่ามีความคุ้มค่า นอกจากจะทำให้เกิดการใช้จ่ายธรรมชาติจำนวนมากแล้ว คนในชุมชนจะได้รับประโยชน์ขั้นพื้นฐาน คือ มีถนนสัญจรไปมาได้โดยสะดวก มีความปลอดภัย นอกจากภาครัฐจะสร้างถนนตามแนวคลองชลประทานแล้ว หากต้องการให้มีการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นอีก อาจสร้างขยายจากแนวคลองชลประทานเข้าไปในบริเวณที่มีประชาชนอาศัยอยู่โดยรอบ

4) **ส่งเสริมการใช้ยางพาราในกองทัพ** ด้วยการส่งเสริมให้ยานพาหนะของกองทัพใช้ล้อที่มียางพาราเป็นส่วนผสมมากขึ้น ทั้งพาหนะที่ใช้สัญจร หรือพาหนะที่ใช้ในการรบ นอกจากนี้ ในสนามซ้อมรบ และยุทธวิธีของกองทัพยังสามารถนำยางพาราไปประยุกต์ใช้ได้ เช่น พื้นสนาม เป้ายิง ชุดป้องกันการกระแทก หรือแนวกันกระสุน หุ่นจำลอง เป็นต้น

5) **ส่งเสริมการผลิตยางล้อทุกรูปแบบ** เพื่อจูงใจให้ประชาชนเปลี่ยนล้ออย่างเก่า อุตสาหกรรมการผลิตล้อรถยนต์ถือเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีการนำยางพาราเข้าไปใช้ และเป็นอุตสาหกรรมที่ผู้ผลิตไทยมีศักยภาพ ประกอบการอุตสาหกรรมล้อยนต์มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่องจากความต้องการใช้รถทั่วโลก ดังนั้นจึงใช้เป็นอุตสาหกรรมหลักเพื่อจะส่งเสริมการใช้ยางในประเทศในมากขึ้น ดังนี้

5.1 **ผลิตยางล้อสำหรับรถยนต์ปกติ** แต่ผลิตในรูปแบบที่มีการกำหนดส่วนผสมยางพาราเป็นของตนเองโดยเฉพาะ ด้วยการเพิ่มส่วนผสมยางธรรมชาติให้มากขึ้นหากเป็นไปได้ เพื่อเป็นตัวเลือกให้ประชาชนได้เปลี่ยนล้อยางรถที่มีคุณภาพในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด โดยการผลิตล้อยางภาครัฐอาจมีส่วนเข้ามาช่วยดูแลในการผลิตให้มีราคาที่จูงใจต่อการใช้ เช่น การควบคุมต้นทุน การผลิตโดยปลอดภัย

5.2 **ผลิตยางล้อที่ไม่ใช่สำหรับยานพาหนะ** เช่น ยางล้อรถเข็น ยางล้อรถลากเลื่อน สำหรับขนของ แม้ยางล้อประเภทนี้จะมีขนาดเล็กและใช้ยางต่อล้อไม่มาก แต่ยางล้อประเภทนี้มีจำนวนมาก จึงเป็นโอกาสที่จะผลิตยางประเภทนี้ไว้ใช้เองในประเทศและมีตราสินค้าเป็นของประเทศไทยเอง

5.3 **ผลิตยางล้อขนาดใหญ่สำหรับรถที่ใช้เป็นเครื่องมือในการทำงาน** เช่น รถขุด รถตัก รถเกรด รถยกของ เนื่องจากยางล้อประเภทนี้มีขนาดใหญ่และมีราคาสูงกว่ายางล้อรถยนต์ทั่วไป จึงอาจทำให้ผู้ใช้เกิดความลังเลสำหรับการเปลี่ยนยางล้อแต่ละครั้ง การผลิตยางล้อขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพแต่ราคาถูกลง จะส่งเสริมให้การเปลี่ยนล้อยางชนิดนี้มีมากขึ้น

6) **ส่งเสริมโครงการทางเลือกที่ใช้ยางพารา** เช่น การใช้เบาะยางพาราในยานยนต์ รถจักรยานยนต์ อุปกรณ์ประดับยนต์ต่าง ๆ การทำลู่วิ่ง การทำพื้นสนามกีฬา การทำพื้นสนามเด็กเล่น เป็นต้น ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความช่วยเหลือภาคเอกชนในการดำเนินการในโครงการลักษณะ

ดังกล่าว เนื่องจากการใช้ยางพาราเป็นส่วนผสมในวัสดุนั้นทำให้ต้นทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้น การจูงใจภาคเอกชน ด้วยการลดหย่อนภาษี และการขยายระยะเวลาที่ได้สิทธิประโยชน์ในการลงทุน รวมทั้งการอุดหนุนสภาพคล่องทางการเงิน เป็นสิ่งที่ภาครัฐควรจัดหามาและอำนวยความสะดวกให้กับภาคเอกชน ที่ให้ความร่วมมือในการนำยางพาราไปใช้ และที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวข้องกับการแปรรูปยางพารา

7) **พัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราที่เป็นจุดแข็งของไทยให้เป็นบริษัทชั้นนำของโลก** ประกอบด้วย การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิปัญญาทางการแพทย์ และอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นจุดแข็งของไทย ควรได้รับการส่งเสริมให้มีศักยภาพและขนาดธุรกิจเทียบเท่าผู้ผลิตสินค้าในระดับโลก เพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางธุรกิจและสร้างรายได้แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืนในระยะยาว

8) **ภาครัฐควรใช้มาตรการสนับสนุนเพื่อเป็นการเสริมแรงและกระตุ้นให้เกิดการใช้ผลิตภัณฑ์ยางพาราในประเทศมากขึ้น** ดังนี้

8.1.1) แนวทางเชิงรุก

1) **สนับสนุนให้ประชาชนใช้ผลิตภัณฑ์จากยางพารา** โดยใช้จุดแข็งที่ประเทศไทยมีคือ การเป็นแหล่งผลิตวัสดุยางพาราที่มีคุณภาพระดับโลก ผสมรวมกับการนำแพลตฟอร์ม ไทยชนะ และ E - commerce ระดับโลก ได้แก่ Alibaba, Lazada, Shopee มาเป็นเครื่องมือในการขยายช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีแนวคิดตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1) นำร้านค้าที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราทุกชนิด ไปไว้ในแพลตฟอร์ม “ไทยชนะ”, LAZADA, SHOPEE ฯลฯ โดยจัดหมวดหมู่สินค้าตามประเภท (Products by category) ได้แก่ **ผลิตภัณฑ์ใช้ในครัวเรือนและผู้สูงอายุ (Household & Aging)** เช่น แผ่นรองกันลื่นในห้องน้ำ แผ่นรองรับการหกหล่นในห้องนอน **ผลิตภัณฑ์เชิงการแพทย์ เวชภัณฑ์ และสุขภาพ (Medical & Healthy)** เช่น หน้ากากอนามัยที่ใช้แผ่นกรองจากยางพารา แผ่นปิดแผลจากยางพารา **ผลิตภัณฑ์เวชสำอาง (Cosmetic)** เช่น ครีมบำรุงผิวจากน้ำยางพารา **ผลิตภัณฑ์ในการก่อสร้างและขนส่ง (Construction & Transportation)** เช่น ฉนวนกันความร้อน เสาทาง แผ่นรองแท่นเครื่องยนต์ หมอนรองรางรถไฟ เป็นต้น

1.2) จัดให้มีการลงทะเบียนผู้ซื้อในระบบ และจำแนกผู้ซื้อเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามสถานภาพและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มรับจ้างทั่วไป กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน กลุ่มข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐ กลุ่มสถานประกอบการ/ร้านค้า ฯลฯ

1.3) เชื่อมโยงแพลตฟอร์ม “ไทยชนะ” LAZADA, SHOPEE กับฐานข้อมูลของกองทุนต่าง ๆ เช่น กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) กองทุนประกันสังคม กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ฐานข้อมูลผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภงด.) ฐานข้อมูลผู้เสียภาษีนิติบุคคล เป็นต้น

1.4) เมื่อผู้ซื้อที่ลงทะเบียนตามข้อ 1.2) ซื้อผลิตภัณฑ์ยางพาราที่ผลิตภายในประเทศจากแพลตฟอร์มในข้อ 1.1) ระบบจะประมวลผลเพื่อให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ซื้อแตกต่างกันไปตามกลุ่มที่จำแนกไว้ในข้อ 1.2) เช่น คืนผลประโยชน์ให้ผู้ซื้อในรูปแบบของการเพิ่มเงินสมทบการออมในกองทุนฯ (กอช.) หรือเพิ่มเงินสมทบในกองทุนประกันสังคม รวมทั้งเพิ่มวงเงินลดหย่อนภาษีหรือผลตอบแทนรายปีแก่สมาชิกกองทุน กบข. เป็นต้น ตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดที่ตั้งไว้

8.1.2) แนวทางเชิงป้องกันและแก้ไข

นำร้านค้าที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราทุกชนิด ไปไว้บนแพลตฟอร์ม ALIBABA, Taopao พร้อมทั้งจัดหมวดหมู่สินค้าตามประเภท (Products by category) ตามข้อ 1.1) โดยจุดประสงค์หลักคือ การมุ่งเน้นทำการตลาดในประเทศจีนเป็นหลัก แม้ปัจจุบันเศรษฐกิจจีนมีแนวโน้มชะลอตัว แต่ประชาชนบางส่วนยังคงมีกำลังซื้ออยู่ในระดับสูง ประกอบกับสินค้ายางพาราจากประเทศไทยค่อนข้างมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับที่ดีจากผู้บริโภคชาวจีน ดังนั้น หากรัฐบาลไทยสามารถเจรจากับแพลตฟอร์ม ALIBABA, Taopao ซึ่งมีฐานลูกค้าจำนวนมากในจีน จนสามารถนำร้านค้าที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางพาราทุกชนิดของไทย ไปวางจำหน่ายบนแพลตฟอร์มดังกล่าวได้ จะสร้างโอกาสทางธุรกิจมหาศาลแก่ผู้ประกอบการแปรรูปยางพาราไทย และส่งผลดีต่อส่วนต้นน้ำคือเกษตรกรสวนยางพารา

8.1.3) แนวทางเชิงรับ

ปัจจุบันความต้องการวัสดุและสินค้าผลิตภัณฑ์จากยางพาราในประเทศไทยยังมีจำนวนไม่มากนัก ประกอบกับการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศจีนและประเทศคู่ค้าของไทย ทำให้ไทยไม่สามารถส่งออกยางพาราได้มากเท่าที่ควร เมื่อปริมาณผลผลิตยางพารามีจำนวนมาก แต่ความต้องการในประเทศและต่างประเทศไม่สมดุลกับผลผลิต ดังนั้น จึงควรกำหนดแนวทางเชิงรับ เพื่อเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศไทยให้มากขึ้น ดังนี้

1.) **ภาครัฐควรใช้มาตรการสนับสนุน** ให้ผู้ประกอบการโรงแรม และสถานที่พักที่มีลักษณะคล้ายกัน ปรับเปลี่ยนหมอนและที่นอนเป็นหมอนที่นอนยางพารา หรือผลิตภัณฑ์ยางพาราอื่น โดยผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับสิทธิพิเศษการลดหย่อนภาษีหรือค่าธรรมเนียม ตามเงื่อนไขหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2.) **ภาครัฐควรสนับสนุนการจัดตั้งโรงแรม/ที่พัก ตามบริเวณที่พักริมทาง (Rest area)** ของกรมทางหลวง หรือบริเวณสถานีบริการน้ำมันที่มีความพร้อม รวมถึงสถานีขนส่งขนาดใหญ่ ที่มีผู้ใช้บริการจำนวนมาก เช่น สถานีขนส่งหมอชิต สถานีขนส่งสายใต้ สถานีขนส่งเอกมัย สถานีขนส่งนครราชสีมา เชียงใหม่ ขอนแก่น อุดรธานี ฯลฯ โดยอาจตั้งชื่อโรงแรมว่า **“หลับดี @ (ที่) Rubber Land”** เพื่อให้ให้นักเดินทางหรือนักท่องเที่ยว ที่ต้องการพักผ่อนระหว่างการเดินทาง เพื่อรอการเปลี่ยนเส้นทางหรือยานพาหนะได้ใช้บริการโดยโรงแรม/ที่พัก ดังกล่าวมีจุดเด่นที่ค่าบริการย่อมเยา และใช้ผลิตภัณฑ์จากยางพาราเป็นส่วนประกอบหลัก เช่น หมอน ที่นอน แผ่นปูพื้นในห้องนอน ห้องน้ำ ฉนวนกันความร้อน เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีโอกาสได้ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากยางพารา และเกิดประสบการณ์จากการใช้ผลิตภัณฑ์ (Enhance Experience) เมื่อเกิดความประทับใจจากการใช้ผลิตภัณฑ์แล้ว โอกาสที่จะซื้อผลิตภัณฑ์ยางพาราจะสูงขึ้นตามไปด้วย และจะเกิดการส่งต่อหรือสื่อสารความประทับใจไปสู่บุคคลอื่นต่อไป

3.) **ภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการนำยางพาราไปใช้ในเรือนจำ** โดยจัดทำที่นอนแบบหลายชั้น ลักษณะคล้ายรังผึ้ง เพื่อลดความแออัดในเรือนจำ เพิ่มคุณภาพชีวิตแก่ผู้ต้องขังและยังเป็นการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ

4.) **ภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการปรับเปลี่ยนที่นอน** หมอนตลอดจนอุปกรณ์อื่นในโรงพยาบาล บ้านพักเด็ก บ้านพักคนชรา ค่ายทหาร ฯลฯ เป็นผลิตภัณฑ์จากยางพาราให้มากขึ้น

5.2.2 แนวทางการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล

ภาคผู้ประกอบการยางพาราไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการรับคำสั่งซื้อจากคู่ค้า เนื่องจากประเทศไทยยังมีผลผลิตยางพาราที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากลจำนวนไม่มาก ในส่วนของการดำเนินการ

จัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานสากลตามที่ตลาดต้องการนั้น ปัจจุบันภาคเกษตรกรรมไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานและความต้องการที่แท้จริงของตลาด รวมถึงความพร้อมของเกษตรกรสวนยางด้านองค์ความรู้ และเงินทุนในการจัดการสวนยางของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่นานาชาติยอมรับ การเข้าสู่ระบบมาตรฐานนั้นมีความคุ้มค่าใช้จ่ายสูง ทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเข้ารับการรับรอง ดังนั้นเพื่อให้การส่งเสริมแนวทางการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนสัมฤทธิ์ผล จึงสรุปแนวทางการส่งเสริมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ได้ดังนี้

5.2.1 **การใช้ตลาดนำการผลิต** ในการจัดเก็บข้อมูลความต้องการผลผลิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน โดยการสำรวจความต้องการหรือจัดประชุมหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการในอุตสาหกรรมยางพาราทั้งระบบ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลความต้องการของผู้ประกอบการและเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมให้เกษตรกรเข้ารับการรับรองมาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลแนวโน้มความต้องการของสินค้าและผลิตภัณฑ์ยางพารามาตรฐานทั่วโลก

5.2.2 **การศึกษาและวิจัย** รวมทั้งการพัฒนาต่อยอดงานวิจัยเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้ได้คู่มือการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแล และเป็นองค์ความรู้เพื่อเสริมทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรสวนยางในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และเกษตรกรสวนยางสามารถดำเนินการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานที่นานาชาติยอมรับ

5.2.3 **การสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาทักษะการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล** ให้แก่เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสวนยาง เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้ารับการรับรองมาตรฐานที่นานาชาติยอมรับ ให้ทุกภาคส่วนมีการทำงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันเพื่อการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ และทำให้อุตสาหกรรมยางพาราของประเทศไทยทั้งระบบมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในทุกกระบวนการ

5.2.4 ประเทศไทยมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก. 14061) ซึ่งได้รับการเทียบเคียงจาก PEFC ซึ่งเกิดจากการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละประเทศจัดทำมาตรฐานที่เป็นจุดร่วมในการปฏิบัติ ทั้งนี้ ประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานตรวจรับรองหรือผู้ตรวจที่สามารถตรวจประเมินและรับรองมาตรฐานได้ ดังนั้น ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีหน่วยตรวจที่ได้มาตรฐานสากล รวมถึงผู้ตรวจที่ผ่านการรับรองและขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการรับรองสวนยางพาราของประเทศไทยให้ได้มาตรฐานที่นานาชาติยอมรับ

5.2.5 การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มแบบแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการตรวจรับรองมาตรฐาน รวมถึงมีหน่วยงานภาครัฐให้คำแนะนำในการจัดตั้งเพื่อให้มีภารกิจในการช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกรด้วยกันในการให้คำแนะนำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างองค์ความรู้ในการดูแลรักษาสวนยาง การใช้ปุ๋ย และเป็นตัวแทนให้แก่เกษตรกรสวนยางในการรับการตรวจประเมินแบบแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนในการตรวจรับรอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการเกษตร. *สถิติยางประเทศไทย*. ปีที่ 47 (2561) ฉบับที่ 4 . กองการยางกรมวิชาการเกษตร. กรุงเทพฯ
- กระทรวงพาณิชย์. (2562). *การค้าไทย*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://tradereport.moc.go.th/DashBoard/Default.aspx> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 29 มกราคม 2563).
- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2542). *สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬา.
- การยางแห่งประเทศไทย. (2560). *สร้างเสถียรภาพยางพารา*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.raot.co.th/ewt_news.php?nid=6164&filename=webboard (วันที่สืบค้นข้อมูล: 29 มกราคม 2563).
- การยางแห่งประเทศไทย. (2560). *ยุทธศาสตร์ยางพารา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) การยางแห่งประเทศไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: https://km.raot.co.th/uploads/dip/userfiles/intra_ฝ่ายยุทธศาสตร์องค์กร/Final%20Edit%20เลขหน้า%20RSP20Y-Revised4Cabinet%20Rev60.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล: 29 มกราคม 2563).
- การยางแห่งประเทศไทย. (2561). *ข่าวประชาสัมพันธ์การยาง*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://raot.co.th/mobile_detail.php?cid=386&nid=7226 (วันที่สืบค้นข้อมูล: 29 มกราคม 2563).
- การยางแห่งประเทศไทย. (2563). *สถานการณ์ยางพาราเดือนมิถุนายน 2563*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.raot.co.th/ewt_dl_link.php?nid=5659 (วันที่สืบค้นข้อมูล: 29 มกราคม 2563).
- คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ. (2563). รายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ ครั้งที่ 1/2563. ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ ครั้งที่ 1/2563. กรุงเทพฯ.
- คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2561). *ความรู้ทั่วไปและทฤษฎีระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามแนวทางมาตรฐาน เอฟ เอส ซี (Forest Stewardship Council™) และมาตรฐานอื่น ๆ*. กรุงเทพฯ: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2561). *การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามแนวทางมาตรฐาน FSC*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.thaiexplore.net/file_upload/submitter/file_doc/105a1aa727aaa7e35cb054929f99764c.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล: 18 กุมภาพันธ์ 2563).
- ชัยวัช โขเวเจริญสุข. (2562). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2562 - 2564 อุตสาหกรรมยางพาราแปรรูป* [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: https://www.krungsri.com/bank/getmedia/2c557fe2-dee8-45aa-b57c-9b757ac4e131/IO_Rubber_190617_TH_EX.aspx (วันที่สืบค้นข้อมูล: 18 กุมภาพันธ์ 2563).
- ชาย โพธิ์สิตา สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2550). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2561). รายงานราคาสินค้าเกษตรสำคัญของไทย ไตรมาสที่ 3 ปี 2561. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/RegionalEconomy/DocLib9/CommodityReport_Q32561.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล: 29 มีนาคม 2563).
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). รายงานราคาสินค้าเกษตรสำคัญของไทย ไตรมาสที่ 4 ปี 2562. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/RegionalEconomy/DocLib9/CommodityReport_Q42562.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล: 25 มีนาคม 2563).
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). สถิติอัตราแลกเปลี่ยน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/FinancialMarkets/ExchangeRate/_layouts/Application/ExchangeRate/ExchangeRate.aspx (วันที่สืบค้นข้อมูล: 22 มกราคม 2563).
- ไพโรจน์ ขาวสีทิวงษ์. (2559). การวิเคราะห์กระบวนการทำงานด้วย SIPOC. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.sc.su.ac.th/sc_new/590223_SIPOC.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล: 7 กรกฎาคม 2563).
- ศูนย์กลางข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมไม้ยางและผลิตภัณฑ์ไม้ยางพารา. (2562). แผนยุทธศาสตร์ยางพารา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://rubber.oie.go.th/Article.aspx?aid=61248> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 30 มกราคม 2563).
- วรยุทธ วงศ์นิล. (2556). 1104 141 สถิติเบื้องต้น (*Elementary Statistics*). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://worayoot.files.wordpress.com/2013/06/10-e0b881e0b8b2e0b8a3e0b8a7e0b8b4e0b980e0b884e0b8a3e0b8b2e0b8b0e0b8abe0b98ce0b884e0b8a7e0b8b2e0b8a1e0b896e0b894e0b896e0b8ade0b8a2.pdf> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 10 มีนาคม 2563).
- วรรณวิษา วรฤทธิณา. (2555). การศึกษาปัญหาและกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร กรณีศึกษา บริษัท This Work จำกัด. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://department.utcc.ac.th/library/onlinethesis/264284.pdf> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 7 กุมภาพันธ์ 2563).
- สมคิด ชื่นอารมณ. (2557). แนวทางการแปรรูปยางพารา [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://rubberdigest.com/?p=85> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 23 กุมภาพันธ์ 2563).
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน). แนวทางลดมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี ภาคสินค้าเกษตรกร ปศุสัตว์ และประมง ในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน +6 (จีน เกาหลี ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย อินเดีย นิวซีแลนด์). 2559. สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง. นนทบุรี.
- สถาบันวิจัยยาง การยางแห่งประเทศไทย. (2561). ข้อมูลวิชาการยางพารา ปี 2561. กรุงเทพฯ: บริษัท นวัตกรรมดาการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด.
- สิทธิชัย ฝรั่งทอง. (2561). แนวทางการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ผลิตเครื่องปรับอากาศที่มีประสิทธิภาพพลังงานสูงในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://cms.dru.ac.th/jspui/bitstream/123456789/1478/6/Unit%202.pdf> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 16 มีนาคม 2563).

- สิริภักย์ บุญยนต์. (2561). *การศึกษาปัจจัยที่เหมาะสมในการแยกเลชิตินจากน้ำมันธัญพืชด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและกำหนดการไม่เชิงเส้น*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2105/1/60405203.pdf> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 15 มกราคม 2563).
- สำนักงานการรับรองไม้เศรษฐกิจไทย. (2563, 8 กันยายน). *มาตรฐานการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนของ PEFC. สัมภาษณ์*.
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. (2561). *ความรู้ทั่วไปและทฤษฎี ระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามแนวทางมาตรฐาน FSC และมาตรฐานอื่น ๆ*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. (2562). *วช. จับมือ สกสว. หนุน 6 มาตรการ แก่วิกฤตหลังยางพาราไทย ถูกกีดกันทางการค้าด้วยมาตรการทางการค้าที่มีใช้ภาษียางพารา*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.nrct.go.th/news/วชจับมือ-สกสว-หนุน-6-มาตรการ-แก้วิกฤต-หลังยางพาราไทยถูกกีดกันทางการค้า-ด้วย-มาตรการทางการค้าที่มีใช้ภาษี> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 30 กุมภาพันธ์ 2563).
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *GDP ไตรมาสที่สี่ ปี 2561 ทั้งปี 2561 และแนวโน้มปี 2562*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=8659 (วันที่สืบค้นข้อมูล: 14 มกราคม 2563).
- สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2556). *การจัดการความรู้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๖* [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: http://www.nakhonsri.doae.go.th/dat_56/kasatpasom.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล: 23 มกราคม 2563).
- สำนักรับรองการป่าไม้ กรมป่าไม้. (2561). *คู่มือ การจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน*. หจก. แอลซีพี ลูติพรการพิมพ์. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562). *สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2562*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/journal/2563/yearbook62edit.pdf> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 17 มีนาคม 2563).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2562). *สารสนเทศเศรษฐกิจการเกษตรรายสินค้า ปี 2562*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.oae.go.th/assets/portals/1/ebookcategory/38_commodity2562/#page=37 (วันที่สืบค้นข้อมูล: 29 มกราคม 2563).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2563). *สถิติการค้าสินค้าเกษตรไทยกับต่างประเทศ ปี 2562*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/journal/2563/tradestat62.pdf> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 17 กุมภาพันธ์ 2563).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2563). *สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2562*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/journal/2563/yearbook62edit.pdf> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 17 มกราคม 2563).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2563). *ยางพารา : ราคาขายแผ่นดิบชั้น 3 รายเดือนที่เกษตรกรขายได้ที่สวนทั้งประเทศ ปี 2540 - 2563*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/price/monthly_price/rubber3.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล: 30 กุมภาพันธ์ 2563).

- Forest Stewardship Council. (2019). *FSC Facts & Figures December 4, 2019*. [online] เข้าถึงจาก: <https://fsc.org/en/facts-figures> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 24 มกราคม 2563).
- Francisco Ehrenberg-Azcárate and Marielos Peña-Claros. (2020). Twenty years of forest management certification in the tropics: Major trends through time and among continents. In *Forest Policy and Economics* (Vol. 111). [online] เข้าถึงจาก: <https://fsc.org/en/facts-figures> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 16 กรกฎาคม 2563).
- German International Cooperation to support sustainable development in Thailand and ASEAN. (2018). *FSC™ certification FSC Rubber wood and Latex in Thailand RAOT, 5th November 2018*. [online] เข้าถึงจาก: https://www.asean-agrifood.org/?wpfb_dl=459 (วันที่สืบค้นข้อมูล: 26 มีนาคม 2563).
- Greedisgoods. (2017). การสร้างกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix. [online] เข้าถึงจาก: <https://greedisgoods.com/tows-matrix-คือ/> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 26 มีนาคม 2563).
- Leam Wongphabood, Orachart Choomsai Saito and Chika Ishiyama. (1998). *A Study of the Market for Agricultural Products and Product Improvements for Exportation to Japan*. Bangkok. Ministry of Agriculture and Cooperatives.
- Lars H. Gulbrandsen. (2005). *Sustainable Forestry in Sweden: The Effect of Competition Among Private Certification Schemes*. Fridtj of Nansen Institute in Norway (Vol. 14). [online] เข้าถึงจาก: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1070496505280061> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 16 กุมภาพันธ์ 2563).
- PEFC International. (2018). *PEFC Global Statistics: SFM & CoC Certification*. [online] เข้าถึงจาก: <https://cdn.pefc.org/pefc.org/media/2019-04/e7c9eb68-cf8e-44dd-870b-b14108c30ccb/7747906b-375a-534c-a1e3-f71559ed0dc1.pdf> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 16 กุมภาพันธ์ 2563).
- World Bank. (2019). *GDP growth (annual %)* [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG> (วันที่สืบค้นข้อมูล: 29 มีนาคม 2563).

ภาคผนวก

ประมวลภาพการศึกษาดูงาน และการลงพื้นที่ ๔ ภาค ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม ๒๕๖๓

จังหวัดระยอง ในระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

๑. ตลาดกลางยางพารา อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง โดย นายอุทัย สอนหลักทรัพย์ นายกสมาคมสหพันธ์ชาวสวนยางแห่งประเทศไทย และอื่น ๆ

๒. การลงพื้นที่ เรื่อง การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เชิงบูรณาการเพื่อการปฏิรูปประเทศ ในวันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เวลา ๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ณ วัดหนองพวา จังหวัดระยอง รวมเกษตรกรผู้เข้าร่วม จำนวน ๗๐ คน

จังหวัดสงขลา ในระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

๑. สมาคมน้ำยางชั้นไทย โดย นายชัยพนธ์ เรืองวรรณวัฒนา นายกสมาคมน้ำยางชั้นไทย

๒. สมาคมยางพาราไทย โดย นายศุภเดช อ่องสกุล รองเลขาธิการสมาคมยางพาราไทย

๓. Rubber City นิคมอุตสาหกรรมยางพารา โดย นายจตุรงค์ เจริญสุขหนอ ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้

๔. การลงพื้นที่ เรื่อง การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เชิงบูรณาการเพื่อการปฏิรูปประเทศ ในวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๑.๓๐ น. ณ การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา โดยประดิษฐ์ ร่มสุข ผู้ช่วยผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดสงขลา และนายบุญมี แป้นจันทร์ ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทย สาขาหาดใหญ่

**๕. สรุปผลการลงพื้นที่ เรื่อง การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์
เชิงบูรณาการเพื่อการปฏิรูปประเทศ ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.
ณ ศาลาประชาม หมู่ ๓ จังหวัดสุราษฎร์ธานี**

๖. สถาบันวิจัยและพัฒนานวัตกรรมยางพารา ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา

๗. ศูนย์การเรียนรู้ยางพารา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยนายอำนวยการสำเร็จ นักวิชาการเกษตร ระดับ ๗
ศูนย์การเรียนรู้ยางพารา จังหวัดนครศรีธรรมราช

๘. ตลาดกลางยางพารา โดย นายธาดา พรหมมี ผู้อำนวยการสำนักงานตลาดกลางยางพารา จังหวัดสงขลา

จังหวัดพิษณุโลก ในระหว่างวันที่ ๔ - ๖ มีนาคม ๒๕๖๓

๑. แปลงยางพาราของเกษตรกรอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก และ บริษัท ไอดีเอ็น ลาเท็กซ์ จำกัด

๒. การลงพื้นที่ เรื่อง การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เชิงบูรณาการ เพื่อการปฏิรูปประเทศ ในวันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดพิษณุโลก

จังหวัดบึงกาฬ ในระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

๑. การลงพื้นที่ เรื่อง การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์
เชิงบูรณาการเพื่อการปฏิรูปประเทศ ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๘.๓๐ - ๐๙.๓๐ น.
ณ สำนักงานการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดบึงกาฬ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

กำหนดการลงพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลใน ๔ ภูมิภาคของประเทศไทย

กำหนดการการเดินทาง	กิจกรรมการดำเนินงาน
ภาคตะวันออก	
วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จังหวัดตราด	เวลา ๑๓.๐๐ น. ศึกษาดูงาน ณ สหกรณ์ตราดยางพารา จำกัด
วันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จังหวัดระยอง	เวลา ๐๙.๐๐ น. เข้าพบเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ร่วมกับ การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดระยอง เพื่อสำรวจและจัดเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย
ภาคใต้	
วันจันทร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จังหวัดสงขลา	เวลา ๐๙.๐๐ น. ศึกษาดูงาน ณ สมาคมน้ำยางชั้นไทย
	เวลา ๑๓.๐๐ น. ศึกษาดูงาน ณ สมาคมยางพาราไทย
วันอังคารที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จังหวัดสงขลา	เวลา ๐๙.๐๐ น. ศึกษาดูงาน ณ สมาคมธุรกิจไม้อยางพาราไทย
	เวลา ๑๓.๐๐ น. ศึกษาดูงาน ณ นิคมอุตสาหกรรมยางพารา
วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จังหวัดสงขลา	เวลา ๐๙.๐๐ น. เข้าพบเกษตรกรเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัย
	เวลา ๑๓.๐๐ น. ศึกษาดูงาน ณ สถาบันวิจัยและพัฒนานวัตกรรมยางพารา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จังหวัดนครศรีธรรมราช	เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ศึกษาดูงาน ณ ศูนย์การเรียนรู้ยางพารากองจัดการโรงงาน กองจัดการสวนยาง กองจัดการโรงงานไม้ยาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
วันศุกร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	เวลา ๐๙.๐๐ น. เข้าพบเกษตรกรเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัย
	เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. ศึกษาดูงาน ณ ตลาดกลางยางพาราและสวนยางพาราที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน FSC และ/หรือ PEFC จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ภาคเหนือ	
วันพฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ จังหวัดพิษณุโลก	เวลา ๑๔.๐๐ น. ศึกษาดูงาน ณ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา
วันศุกร์ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓ จังหวัดพิษณุโลก	เวลา ๐๙.๐๐ น. เข้าพบเกษตรกรเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๓ จังหวัดบึงกาฬ	เวลา ๐๙.๐๐ น. เข้าพบเกษตรกรเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัย
	เวลา ๑๑.๐๐ - ๑๒.๓๐ น. ศึกษาดูงาน ณ สหกรณ์กองทุนสวนยางหอคำ
	เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๕.๓๐ น. เข้าพบเกษตรกรเพื่อเก็บข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัย

หมายเหตุ : กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

๑๖๓๖๖

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนและการเพิ่มการใช้ยางพาราภายในประเทศ

วันที่ ๒๙ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

ณ สถานที่ไม่ต่างจังหวัด.....

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
๑	นายนิพนธ์ ธรรมสาริกัม	จนร. 5	กคท.สวนยางสุราษฎร์ธานี		022-4336568
๒	นายพิทักษ์ ๑๕๖๖	ผู้เชี่ยวชาญ FSC/INAA	ไมโคร เอ็ม ดี. โอน		๐๒๘ ๒๙๗๘๗๖๗
๓	นายสุเมธ ๑๕๖๖	ผอ. สอท. ๕๗	กรมยาง ป่าไม้ ๗๗		๐๙๕-๙๙๖-๙๙๗
๔	นางสาวอรุณรัตน์ ๑๕๖๖	เจ้าหน้าที่ FSC/จกท	ไมโคร เอ็ม ดี. โอน		๐๙๑-๐๒๓๖๓๖๐
๕	นายสุวิมล ๑๕๖๖	นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ ๗๐๗๗ ๗๗๗๗๗๗	กรมส่งเสริมการค้า		๐๘๙-๘๒๓๙๙๒๒
๖	นายสุวิมล ๑๕๖๖	๑๕๖๖๖๖	สำนักงานส่งเสริมการค้า	เสาวรส	๐๘๗๕๑๐๗๑๐
๗	นายวิวัฒน์ ๑๕๖๖	นักวิชาการ สกค. ๖๖	สกค. สกค. ๖๖		๐๙๑๗๙๙๙๙๙๙
๘	นายวิวัฒน์ ๑๕๖๖	นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ ๗๐๗๗ ๗๗๗๗๗๗	กรมส่งเสริมการค้า		๐๘-๑๔๙๙-๐๖๑๕
๙	นายวิวัฒน์ ๑๕๖๖	นักวิชาการ ๗๐๗๗ ๗๗๗๗๗๗	สำนักงานส่งเสริมการค้า	๖๖	๐๙๐๙๔๕๖๗๘๙
๑๐	นายวิวัฒน์ ๑๕๖๖	นักวิชาการ ๗๐๗๗ ๗๗๗๗๗๗	สำนักงานส่งเสริมการค้า		๐๙๒๙๕๐๔๕๖
๑๑	นายวิวัฒน์ ๑๕๖๖	นักวิชาการ ๗๐๗๗ ๗๗๗๗๗๗	สำนักงานส่งเสริมการค้า		๐๙๕-๕๕๕-๕๕๕

๑๕
๑๖

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
๑๒	นาง ละเอียด ไพรธรมาง	ผู้อำนวยการ		ละเอียด	๐๖๕๖๕๕๕๖๙
๑๓	นางอรทัย พัฒนพันธ์	ผู้อำนวยการ		อรทัย	๐๖๕๔๙๓๙๐๒
๑๔	นาง อมร ฤทธิ	เกษตรกร		อมร	๐๔๕๕๕๕๕๕๕๕
๑๕	นางสมานพร แก้วถาวร	เกษตรกร		นาง สมานพร	๐๙๕๐๙๕๕๕๕๕
๑๖	นาง สุวิภา ฤกษ์ดี	เกษตรกร		สุวิภา	๐๘๕๕๕๕๕๕๕๕
๑๗	นาง นันทา ธีรขจร	เกษตรกร		นันทา	๐๘๕๕๕๕๕๕๕๕
๑๘	นางวิไลวรรณ วัฒนศิริ	เกษตรกร		วิไลวรรณ	๐๘๕๕๕๕๕๕๕๕
๑๙	นาย นพวิทย์ วัฒนศิริ	เกษตรกร		นพวิทย์	๐๘๕๕๕๕๕๕๕๕
๒๐	นายสมาน วัฒนศิริ	เกษตรกร		สมาน	๐๘๕๕๕๕๕๕๕๕
๒๑	นางสุวิภา วัฒนศิริ	เกษตรกร		สุวิภา	๐๘๕๕๕๕๕๕๕๕
๒๒	นายสมาน วัฒนศิริ	เกษตรกร		สมาน	๐๘๕๕๕๕๕๕๕๕
๒๓	นางวิไลวรรณ วัฒนศิริ	เกษตรกร		วิไลวรรณ	๐๘๕๕๕๕๕๕๕๕
๒๔	นายสมาน วัฒนศิริ	เกษตรกร		สมาน	๐๘๕๕๕๕๕๕๕๕
๒๕	นายสุวิภา วัฒนศิริ	เกษตรกร		สุวิภา	๐๘๕๕๕๕๕๕๕๕

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
๒๖	นายสมชาย ธรรมรัตน์	นายช่าง			๐๘๖๕๖๖๕๖๕๖
๒๗	ร.ส. อธิการ์ ฐาน์ อธิการ	เกษตรกร			๐๖๖-๙๘๖๑๐๖๐
๒๘	นาย อภิบาล อดุลย์	นักวิชาการ			๐๘๙-๘๙๑๖๘๖๖
๒๙	นาย วิชาญ อดุลย์	นักวิชาการ			
๓๐	อ. วิชาญ อดุลย์	นักวิชาการ			๐๘๖-๐๖๘๐๖๖๖
๓๑	นาย วิชาญ อดุลย์	เกษตรกร			
๓๒	ร.ส. อดุลย์ อดุลย์	นักวิชาการ			๐๙๙-๐๖๕๕๕๕๕๕
๓๓	นาย อดุลย์ อดุลย์	นักวิชาการ			๐๙๕-๖๕๕๕๕๕๕
๓๔	นาย อดุลย์ อดุลย์	นักวิชาการ			๐๘๖-๕๕๕๕๕๕๕
๓๕	นาย อดุลย์ อดุลย์	นักวิชาการ			๐๙๕-๕๕๕๕๕๕๕
๓๖	ร.ส. อดุลย์ อดุลย์	เกษตรกร			๐๙๕-๕๕๕๕๕๕๕
๓๗	นาย อดุลย์ อดุลย์	นักวิชาการ			๐๘๖-๕๕๕๕๕๕๕
๓๘	นาย อดุลย์ อดุลย์	นักวิชาการ			๐๘๖-๕๕๕๕๕๕๕
๓๙	นาย อดุลย์ อดุลย์	นักวิชาการ			๐๙๕-๕๕๕๕๕๕๕

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
๔๐	นางอัมพร ศรีสวัสดิ์	กองช่าง		นางอัมพร ส	๐๙๕๑๑๖๐๙๙
๔๑	นายเสฐติพงษ์ คุ้มดี	เกษตรกร			๐๙๖๕๕๕๘๗
๔๒	นายสุชาติ คุ้มดี	—			๐๘๗๓๘๐๗๑๘
๔๓	นาย.ศ.พร. ธนวิบูลย์	นักบริหารงานพิเศษ	น.ร.น.น.น.	ศ.พร.	๐๙๑-๕๐๕๕๕๕๕
๔๔	นายสุวิทย์ คำดี	ช่างเทคนิค	ส.ค.	สุวิ.	๐๒-๕๗๙๐๖๑๒
๔๕					
๔๖					
๔๗					
๔๘					
๔๙					
๕๐					
๕๑					
๕๒					
๕๓					

เจ้าชาย
พชรพล

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม
เรื่อง การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนและการเพิ่มการใช้ยางพาราภายในประเทศ
วันที่ ๕ - ๖ มีนาคม ๒๕๖๓
ณ สถานที่ในต่างจังหวัด.....

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
๑	นายอนุวัฒน์ วัฒนศิริ	ผ.อ. ผ.อ.อ.	กรม.อ. วัฒนศิริ	[ลายเซ็น]	0626054533
๒	นาย อำนวย วัฒนศิริ	ผอ.อ.	กรม.อ.	[ลายเซ็น]	099-7979294
๓	นาย อำนวย วัฒนศิริ	ผอ.อ.	กรม.อ.	[ลายเซ็น]	091-645884
๔	นาย อำนวย วัฒนศิริ	ผอ.อ.	กรม.อ.	[ลายเซ็น]	081-5651349
๕	นาย อำนวย วัฒนศิริ	ผอ.อ.	กรม.อ.	[ลายเซ็น]	099 0909453089
๖	นาย อำนวย วัฒนศิริ	ผอ.อ.	กรม.อ.	[ลายเซ็น]	0154936651
๗	นาย อำนวย วัฒนศิริ	ผอ.อ.	กรม.อ.	[ลายเซ็น]	091 7979738
๘	นาย อำนวย วัฒนศิริ	ผอ.อ.	กรม.อ.	[ลายเซ็น]	081 699 0615
๙	นาย อำนวย วัฒนศิริ	ผอ.อ.	กรม.อ.	[ลายเซ็น]	087 ๕ ๐ 7 190
๑๐	นาย อำนวย วัฒนศิริ	ผอ.อ.	กรม.อ.	[ลายเซ็น]	069 ๕ 3 9 122
๑๑	นาย อำนวย วัฒนศิริ	ผอ.อ.	กรม.อ.	[ลายเซ็น]	099 ๕ ๖ ๖ ๖ ๖

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ถ่ายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
๑๒	น.ส.กาญจนา อ่อนสินธุ์			กาญจนา	061-5591839
๑๓	นาง นิตยา ใจพิสุทธิ์	นางนิตยาใจพิสุทธิ์		นิตยา	087-0841814
๑๔	นาง สนิท ใจพิสุทธิ์	นางสนิทใจพิสุทธิ์		สนิท	084-3827486
๑๕	คุณ นันทิยา ใจพิสุทธิ์	นางนันทิยาใจพิสุทธิ์		นันทิยา	0895153967
๑๖	นาง สุนิษา นันทิษา	นางสุนิษานันทิษา		สุนิษา	061 3359177
๑๗	นาง นันทิษา นันทิษา	นางนันทิษานันทิษา		นันทิษา	0864102393
๑๘	นาง รินทิษา นันทิษา	นางรินทิษานันทิษา		รินทิษา	064-4021009
๑๙	นาง นันทิษา นันทิษา	นางนันทิษานันทิษา		นันทิษา	
๒๐	น.ส. นันทิษา นันทิษา	นางนันทิษานันทิษา		นันทิษา	08216177
๒๑	นาง สุวิไล นันทิษา	นางสุวิไลนันทิษา		สุวิไล	082615645
๒๒	นาง นันทิษา นันทิษา	นางนันทิษานันทิษา		นันทิษา	0819955569
๒๓	นาง นันทิษา นันทิษา	นางนันทิษานันทิษา		นันทิษา	094-1651280
๒๔	นาง นันทิษา นันทิษา	นางนันทิษานันทิษา		นันทิษา	085-2286741
๒๕	น.ส. นันทิษา นันทิษา	นางนันทิษานันทิษา		นันทิษา	090-1973867

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
๒๖	นางภาวณา นิลทิพย์วิภากร	เลขาธิการสหภาพเกษตรกรไทย		กนกน	080-1448648
๒๗	ชื่อ: สิริขวัญกร	ฯ			080 1471586
๒๘	อนิชา นะปะพันธ์	เลขาธิการ สหภาพแรงงานภาค ๑๕๖		อนิชา	0624246836
๒๙	นาง ปิยะ ใจดี	เลขาธิการ สหภาพช่างไม้ ๓๐.๑๕๐		ปิยะ	089 0124437
๓๐	นาง ขุฑุษา นระพันธ์	เลขาธิการ สหภาพช่างไม้ ๓๐.๑๕๐		ขุฑุษา	087-1287485
๓๑	ช.ม. ศุภเมธี ฉายาศุขารอด	เลขาธิการ สหภาพช่างไม้ ๓๐.๑๕๐		ศุภเมธี	089-2954827
๓๒	นายมนต์ศักดิ์ ชัยศิริกรศรี	เลขาธิการ สหภาพช่างไม้ ๓๐.๑๕๐		มนต์ศักดิ์	081 4987936
๓๓	นาง กัญจน หามณี	เลขาธิการ		กัญจน	097 4898654
๓๔	นาย อธิวัฒน์ เทวโสมพะณี	เลขาธิการ		อธิวัฒน์	084-268251
๓๕	ท.น. ภัชดา ทองสงวน	เลขาธิการ		ภัชดา	093692096
๓๖	นาย อมร วรรณศรี	ฯ		อมร	0616055798
๓๗	นาย สิทธิชัย ใจพิสุทธิ์	เลขาธิการ		สิทธิชัย	089-8843534
๓๘	นายสมชาย ใจมั่นคง	เลขาธิการ		สมชาย	082-8815254
๓๙	นายสมชาย ใจมั่นคง	เลขาธิการ		สมชาย	

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
๔๐	นางลำดวนพร เจริญอ่อน	เกษมทรัพย์	-	ลำดวน	๐๕๕-๒๑๐๓๐๔
๔๑	นาง นิตยา อภิบาล	เกษตร	-	นิตยา	๐๕๕-๓๐๓๗๑๓
๔๒	เสด็จ คำประเสริฐ	เกษตร	-	เสด็จ	๐๕๖-๕๑๐๗๘๔๑
๔๓	ด.ญ. กนกนา ชัยหาญ	เกษตร	-	กนกนา	๐๑๓-๑๒๑๓๓๓๑
๔๔					
๔๕					
๔๖					
๔๗					
๔๘					
๔๙					
๕๐					
๕๑					
๕๒					
๕๓					

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
 เรื่อง การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนและการเพิ่มการใช้ยางพาราภายในประเทศไทย
 วันที่ ๒๐ - ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
 ณ สถานที่ในต่างจังหวัด.....

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	จังหวัด/อำเภอ/ตำบล/หมู่บ้าน	ลายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
๑	สุชาติโพธิ์ทอง นศจว.๑๖๖		๑๒10500192476	สุชาติโพธิ์ทอง	088 1608755
๒	นายคำมก อ่วมกอก		32105 00208 185	คำมก อ่วมกอก	013-6632019
๓	นายประสิทธิ์ นนทพันธ์		32105 00207 198	ประสิทธิ์ นนทพันธ์	085-4311743
๔	นายสุวิทย์ กิ่งทอง		3210500207961	สุวิทย์ กิ่งทอง	081-7717907
๕	น.ส.สุวิภา แสงอรุณ		32105002157893	สุวิภา แสงอรุณ	099-445784
๖	นางจตุรนต์ วัฒนศิริ			จตุรนต์ วัฒนศิริ	0927279151
๗	นางฉวีมาลี สิมพันธ์		321050192114	ฉวีมาลี สิมพันธ์	086 1027202
๘	นางสาวสุวิภา สิมพันธ์		32105 00085121	สุวิภา สิมพันธ์	080 832 7269
๙	นายอรุณ ประภอพงษ์		32105 9000 333	อรุณ ประภอพงษ์	092 8579325
๑๐	นางสาวนิรมล สอนรัมย์		3210500223851	นิรมล สอนรัมย์	092 9155564
๑๑	นายสุวิภา ประจักษ์		32105 00192246	สุวิภา ประจักษ์	-

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	เลขที่บัญชี -หน่วยงาน-	ลายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
๑๒	นส. ดวอ เสริญชัย		32105 00024611		-
๑๓	นางสุวิภากร์ อรุณรัตน์		32105 00221271		081 743 4457
๑๔	นาย เสือ วงศ์สุวรรณ		32105 00209173		080 042 5241
๑๕	น.ส. ศิษณุภรณ์ สอนประเสริฐ		32105 0041329		061-9464563.
๑๖	นาง อรุณรัตน์ สุชาติ		32105 00212689		0850229259
๑๗	นาย อรุณกร ศรีธรรม		32105 9002450		0848 633771
๑๘	นาง อรุณ อุตระสมิท		321 0500 213383		-
๑๙	นาย พิเศษ นนทชัย		32105 00 229042		0 87002 0862
๒๐	นาง อรุณรัตน์ บุญเกิด				086 164 2786
๒๑	นางสุวรรณา บุญเกิด		51105 9901 00368		0951129911
๒๒	นาย ชนวิทย์ วิฑูรย์		32101 00264908		0871413718
๒๓	นาย สอนวิภา สอน		32105 00084955		089-5028632
๒๔	นางบุญยืน สอนประเสริฐ		321 05 0020668		063 9702674
๒๕					

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	หน่วยงาน 101-4 ร. 1/66	ลายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
๔๐	กัมมว งามอึ้งชัย ๖			The	๐๘๑-๙๕๐๐๘๐
๔๑	เกษ ๑๐๗๗๗๑๗			๖๕๖	๐๘๗-๒๕๕๐๒๒
๔๒	สมัยรัตน์ นวรัตน์			สมัยรัตน์	๐๘๙-๐๙๕๕๕๕
๔๓	วิภา วัฒน			วิภา	
๔๔	อรวรรณ วงศ์อัญ			อรวรรณ	๐๘๖-๙๕๒-๒๕๕๑
๔๕	อัมภา นพารักษ์			อัมภา	๐๘๙-๕๐๕-๙๕๕๐
๔๖	นงนารถิณี วัฒนสัมพันธ์		๓๒๑๙๑๐๑๓๑๑๗๖	นงนารถิณี	๐๙๖-๙๕๗-๙๕๕๖
๔๗	นพพร นพสัมพันธ์		๓๒๑๐๕ ๐๐๒๕๖๑๓๙	นพพร	
๔๘	ไกรสร นพสัมพันธ์		๓๒๑๐๕ ๐๐๐๔๓๒๗๕	ไกรสร	๐๘๙๕๕๓๑๗๐๖
๔๙	อภัสร์ นพสัมพันธ์			อภัสร์	๐๘๖๘๕๒๓๘๐๓
๕๐	อัมภาวิภา นพสัมพันธ์			อัมภาวิภา	๐๙๕.๐๕๐๑๖๙๖
๕๑	ชญชญา นพสัมพันธ์		๓๒๑๐๗ ๐๐๐๔๒๑๕๕	ชญชญา	๐๘๕๖๗๗๐๙๗๕
๕๒	อัมภาวิภา นพสัมพันธ์			อัมภาวิภา	๐๘๙๕๕๒๕๕๑๑
๕๓	ชญชญา นพสัมพันธ์			ชญชญา	

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	ลายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
	นาย สุทธิธรรม วัฒนศิริ		3 2105 00106 47 3		091 960 1959
	นาง รัชดา วัฒนศิริ		3 2105 00196 53 5		081 002 2516
	นาง ศุภมาส วัฒนศิริ		3 2105 00198 48		0854356942
	นาย สุวิทย์		3 2105 00221 24 6		0869274306
	นาย ชัยวัฒน์ วัฒนศิริ		3 2105 00198 93 7		0814523340
	นาย. ศุภมาส วัฒนศิริ		3 2105 00213 78 2		081-2626108
	นาย ดอญ วัฒนศิริ		3 2105 00192 47 5		089237164
	นาย วัฒนศิริ วัฒนศิริ		3 2105 00182 76 0		080 6694686
	นาย ตรีศร วัฒนศิริ		3 2105 00192 90 7		088-1885882
	นาย ธีรพร วัฒนศิริ		3 2105 00552 95 1		080 8922180
	นาย อดิชา วัฒนศิริ		3 2105 00213 88 0		081-7109105
	นาย ธีรพร วัฒนศิริ		3 2105 00239 12 9		0861120882
	นาย ธีรพร วัฒนศิริ		3 2105 00192 81 5		086-145 8689
	นาย ธีรพร วัฒนศิริ	หัวหน้า	3 2105 00189 47 4		089 9964027

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล (เขียนตัวบรรจง)	ตำแหน่ง	หน่วยงาน (ทศ./ศร./ศบ.)	ลายเซ็น	โทรศัพท์ / โทรสาร
	ธวัช วัฒนชัย				038-64151
	ท.ศ. เกตุภา น้อมนิมิต		3210500193307.	เกตุภา	091-4394190
	ทศพร วัฒนชัย			ทศพร	099-102562
	ธวัช วัฒนชัย			ธวัช	0812882180
	ทศพร วัฒนชัย			ทศพร	0990494845
	ทศพร วัฒนชัย			ทศพร	0831135668
	ทศพร วัฒนชัย			ทศพร	0928753998
	ทศพร วัฒนชัย			ทศพร	061-549207
	ทศพร วัฒนชัย		32105 00022610	ทศพร	0808309385
	ทศพร วัฒนชัย		32101004	ทศพร	0860229571
	ทศพร วัฒนชัย		3210100827686	ทศพร	
	ทศพร วัฒนชัย		3210500224474	ทศพร	0894051507
	ทศพร วัฒนชัย		3210300635115	ทศพร	0817937655
	ทศพร วัฒนชัย		3210500226183	ทศพร	0887875482

(สำเนา)

ที่ กษ ๑๓๐๔.๐๑/ ๑๓๐๖

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้วย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
ดำเนินการพัฒนาข้าราชการภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ (Strategist
Development Program) ในโจทย์ เรื่อง การบูรณาการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน : กรณียางพารา
รวมระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น ๑ ปี (ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓) โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาแนวทางและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนและการเพิ่มการใช้
ยางพาราในประเทศ ซึ่งขณะนี้ได้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ในการนี้ สศก. พิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานของท่านมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา
การจัดการสวนไม้เศรษฐกิจที่ได้รับรองตามมาตรฐานสากล เรื่อง รูปแบบการจัดการสวนยางพาราที่เหมาะสม
ในประเทศไทยเพื่อรองรับการตรวจรับรองตามมาตรฐาน การรับรองการจัดการป่าไม้ระดับสากล FSC (Forest
Stewardship Council) ซึ่งเป็นโครงการภายใต้การสนับสนุนทุนวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์
ให้คณะนักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการเข้าพบ เพื่อขอคำปรึกษา องค์ความรู้ รวมถึง
คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ตามวัน และเวลาที่ท่านเห็นสมควร โดยมอบหมายให้ นางชมพูนุท โภชน์มาก ยองโย
นักพัฒนาการท่องเที่ยวชำนาญการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๑๔๔๔ ๐๖๑๕ เป็นผู้ประสานงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายพลเชษฐ์ ตราโช)

ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
หัวหน้าโครงการบูรณาการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน : กรณียางพารา

โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โทร. ๐ ๒๔๗๐ ๔๖๕๕

เลขาฯ รัง เสงี่ยมพิมพ์.....ทาน.....ตรวจ

(สำเนา)

ที่ กษ ๑๓๐๔.๐๑/ ๑๓๐๗)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตรบัณฑิตสิรินธร ไทย - เยอรมัน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ด้วย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
ดำเนินการพัฒนาข้าราชการภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ (Strategist
Development Program) ในโจทย์ เรื่อง การบูรณาการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน : กรณียางพารา
รวมระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น ๑ ปี (ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓) โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาแนวทางและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนและการเพิ่มการใช้
ยางพาราในประเทศ ซึ่งขณะนี้ได้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ในการนี้ สศก. พิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานของท่านมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา
การแปรรูป สร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองต่ออุตสาหกรรมของประเทศ รวมถึงกิจกรรม
การให้คำปรึกษาแนะนำด้านการเพิ่มผลิตภาพและสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบอุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง
ภายใต้โครงการเพิ่มศักยภาพและยกระดับเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนา
นวัตกรรม เรื่อง ถนนยางพาราตินซีเมนต์ ที่ได้นำยางพาราธรรมชาติ (น้ำยางพาราสด และน้ำยางพาราข้น)
มาคัดแปรโครงสร้างทางเคมีให้ยางพาราสามารถนำมาใช้ร่วมกับวัสดุอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลงานวิจัยและอนุสิทธิบัตร
ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จึงขอความอนุเคราะห์ให้คณบดีนักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูป
ประเทศเชิงบูรณาการเข้าพบ เพื่อขอคำปรึกษา องค์ความรู้ รวมถึงคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ตามวัน และเวลา
ที่ท่านเห็นสมควร ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้นางชมพูนุท โภชน์มาก ยองโย นักพัฒนาการทองเที่ยวชำนาญการ
หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๑๔๔๔ ๐๖๑๕ เป็นผู้ประสานงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายพลเชษฐ์ ตราโช)

ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

หัวหน้าโครงการบูรณาการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน : กรณียางพารา

โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โทร. ๐ ๒๙๔๐ ๗๒๕๕

.....รับ!.....พิมพ์.....ทาน.....ตรวจ

สำเนาฉบับ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร โทร. ๐ ๒๔๔๐ ๗๒๕๕

ที่ กษ ๑๓๐๔/๒๕๖๒

วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าศึกษาดูงาน

เรียน ผู้ว่าราชการยวแห่งประเทศไทย

ด้วย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ดำเนินการ พัฒนาข้าราชการภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ (Strategist Development Program) ภายใต้โจทย์ “บูรณาการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน : กรณียางพารา” มีความประสงค์จะให้นักยุทธศาสตร์ฯ เข้ารับฟังบรรยายและศึกษาดูงาน เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ ยางพารา ๒๐ ปี พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย และการบริหารการจัดเก็บเงินสงเคราะห์การทำสวนยาง (Cess) ซึ่งการยางแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์สินค้า และกำหนดนโยบายแนวทางดำเนินการทั้งด้านการผลิต การตลาด และการแปรรูป ของยางพาราทั้งระบบ

ในการนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การยางแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญและรับผิดชอบโดยตรง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ คณะนักยุทธศาสตร์ เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ พร้อมเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวมจำนวน ๑๒ คน ได้เข้าศึกษาดูงานพร้อมรับฟังการบรรยาย ณ การยางแห่งประเทศไทย ตามวันและเวลาที่ท่านเห็นสมควร ทั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้มอบหมายให้ นายทินกร เพชรสูงเนิน เศรษฐกรปฏิบัติการ โทรศัพท์ ๐๔ ๕๕๕๒ ๗๘๗๒ เป็นผู้ประสานงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณมาก

(นางสาวทัศนีย์ เมืองแก้ว)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

นายพิชิตพงษ์ พิษิตพงษ์

คำแถลงฉบับ

ที่ กษ ๑๓๐๔/๕๐๘๑

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

ด้วย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้ดำเนินการพัฒนาข้าราชการภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ (Strategist Development Program) ในโจทย์เรื่อง การบูรณาการพัฒนากิจกรรมผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน : กรณียางพารา ซึ่งโครงการดังกล่าวมีระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น ๑ ปี (ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC (Forest Stewardship Council) และการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ โดยขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาเอกสารและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

ในการนี้ สศก. พิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานของท่านในฐานะเป็นผู้ให้การสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม การขับเคลื่อนและประสานการดำเนินงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมที่สำคัญของประเทศ การส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้เพื่อให้ประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการวิจัยเรื่อง (๑) การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามแนวทางมาตรฐาน FSC (Forest Stewardship Council) และ (๒) การพัฒนามาตรฐาน FSC สำหรับประเทศไทย เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์จากไม้ของประเทศสู่ตลาดสากล ซึ่งเป็นโครงการวิจัยที่ดำเนินการโดยคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ภายใต้การสนับสนุนทุนวิจัยของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ดังนั้น สศก. จึงขอความอนุเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องโครงการวิจัยดังกล่าว อาทิเช่น (๑) ระบบการจัดการสวนยางพาราอย่างยั่งยืนตามแนวทางมาตรฐาน FSC และมาตรฐานอื่นๆ (๒) คำอธิบายตัวชี้วัดและแนวทางมาตรฐานการรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนตามแนวทางมาตรฐาน FSC ฯลฯ เพื่อใช้ประโยชน์ในทางราชการ โดยมอบหมายให้ นางชมพูนุท โภชน์มาก ยองโย นักพัฒนาการท่องเที่ยวชำนาญการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๑๔๔๔ ๐๖๑๕ เป็นผู้ประสานงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวหัตถิณี เมืองแก้ว

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ
โทร. ๐ ๒๔๗๐ ๔๒๕๕

ร่าง พ.พ. ๒๕๖๒

(สำเนาฉบับ)

ที่ กษ ๑๓๐๔/๕๐๕๗

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย และเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษา
เรียน ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ด้วย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
ดำเนินการพัฒนาข้าราชการภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ (Strategist
Development Program) ในโจทย์ เรื่อง การบูรณาการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน : กรณียางพารา
ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการ ๑ ปี (ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาแนวทางและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนและการเพิ่มการใช้ยางพารา
ในประเทศ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ในการนี้ สศก. พิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานของท่านเป็นหน่วยงานกำกับดูแล (National
Governing Body : NGB) การรับรองตามมาตรฐาน PEFC ซึ่งเป็นระบบการรับรองตามมาตรฐานระดับ
นานาชาติ ภายใต้การรับผิดชอบของสำนักงานการรับรองไม้เศรษฐกิจไทย (TFCC) สศก. จึงขอความอนุเคราะห์ให้
คณะนักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ เข้าพบเพื่อขอคำปรึกษา องค์ความรู้ รวมถึงคำแนะนำ
ที่เป็นประโยชน์ ตามวันและเวลาที่ท่านเห็นสมควร ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้นางชมพูนุท โภชน์มาก ยองโย นักพัฒนาการ
ท่องเที่ยวชำนาญการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๑๔๔๙ ๐๖๑๕ เป็นผู้ประสานงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวทัศนีย์ เมืองแก้ว)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ

โทร. ๐ ๒๕๔๐ ๗๒๕๕

ส่ง รัง เสงี่ยมพ... เสงี่ยมพ... เสงี่ยมพ...
..... รัง เสงี่ยมพ... เสงี่ยมพ... เสงี่ยมพ...
..... รัง เสงี่ยมพ... เสงี่ยมพ... เสงี่ยมพ...

สำเนาคืน

ที่ กษ ๑๓๐๔/๕๖๗๐

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๗ ธันวาคม ๒๕๖๒

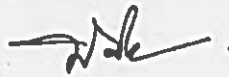
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย และเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษา
เรียน อธิบดีกรมบัญชีกลาง

ด้วย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนดำเนินการพัฒนาข้าราชการภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ (Strategist Development Program) ในโจทย์ เรื่อง การบูรณาการพัฒนากิจการผลผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน : กรณียางพารา ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการ ๑ ปี (ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนและการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ในการนี้ สศก. พิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานของท่านเป็นหน่วยงานกำกับดูแล หลักเกณฑ์ และวิธีการกำหนดราคากลางงานดินซีเมนต์ผสมยางพารา ในงานก่อสร้างทาง สะพาน ท่อเหลี่ยม และชลประทาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและถูกต้องในการก่อสร้างทุกชนิด เป็นการส่งเสริมปริมาณการใช้ยางพาราในประเทศให้สูงขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล สศก. จึงขอความอนุเคราะห์ให้คณะนักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ เข้าพบกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อขอคำปรึกษาองค์ความรู้ รวมถึงคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ตามวันและเวลาที่ท่านเห็นสมควร ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้นายฉัตรธรรมธร ยิ่งยวดอำไพ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๙๘๒๓ ๙๙๒๒ เป็นผู้ประสานงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวทัศนีย์ เมืองแก้ว)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ

โทร. ๐ ๒๙๔๐ ๗๒๕๕

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

(สำเนา)

ที่ กษ ๑๓๐๔.๐๑/ ๑๖

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐

๑) มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย และเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษา

เรียน ผู้อำนวยการทรัพยากรบุคคล บริษัท เอสซีจี เคมิคอลส์ จำกัด

ด้วย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ดำเนินการพัฒนาข้าราชการภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ (Strategist Development Program) ในโจทย์ เรื่อง การบูรณาการพัฒนากิจการผลผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน : กรณียางพารา ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการ ๑ ปี (ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนและการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ในการนี้ สศก. พิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานของท่านเป็นองค์กรต้นแบบชั้นนำแถบภูมิภาคเอเชียในการดำเนินธุรกิจผู้ผลิตเคมีภัณฑ์ครบวงจรรายใหญ่ของประเทศไทย และมุ่งเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ ตอบสนองความต้องการแก่ผู้บริโภค ดังนั้น สศก. จึงขอความอนุเคราะห์ให้คณะนักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ เข้าพบกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อขอคำปรึกษา องค์ความรู้ รวมถึงคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการใช้ยางพาราในชีวิตประจำวัน ตามแนวทางนโยบายส่งเสริมให้เกิดการเพิ่มปริมาณการใช้ยางพาราภายในประเทศของภาครัฐ ตามวันและเวลาที่ท่านเห็นสมควร ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้ นายฉัตรธรรมธร ยิ่งยวดอำไพ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๙๘๒๓ ๙๙๒๒ เป็นผู้ประสานงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(น.ระพีภัท ไทยอิน)

ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ

โทร. ๐ ๒๙๔๐ ๗๒๕๕

ร่าง.....พิมพ์.....ทาน.....ตรวจ

(สำเนา)

ที่ กษ ๑๓๐๔.๐๑/ ๕๗

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐

๕๗) มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย และเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษา

เรียน ประธานกลุ่มผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยาง สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (คุณเอกชัย ลิ้มปิไชติพงษ์)

ด้วย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) ดำเนินการพัฒนาข้าราชการภายใต้โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ (Strategist Development Program) ในโจทย์ เรื่อง การบูรณาการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน : กรณียางพารา ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการโครงการ ๑ ปี (ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางและปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน และการเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ในการนี้ สศก. พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญโดยดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และประธานบริษัท โอตานิ จำกัด โดยดำเนินธุรกิจผลิตภัณฑ์ยางล้อรถยนต์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแปรรูปยางธรรมชาติอย่างครบวงจร และได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ในระดับสากล สามารถส่งออกจำหน่ายในหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งที่ผ่านมาท่านได้ให้ความร่วมมือด้วยดีกับรัฐบาลในการเข้าร่วมโครงการสำคัญที่มีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยาง จึงนับได้ว่าท่านเป็นผู้ที่มีคุณูปการ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการแปรรูปยางพารารวมทั้งการค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ดังนั้น สศก. จึงขอความอนุเคราะห์ให้คณะนักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการเข้าพบท่าน เพื่อขอคำปรึกษา องค์กรความรู้ รวมถึงคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ตามวันและเวลาที่ท่านเห็นสมควร ทั้งนี้ ได้มอบหมายให้ นางสาวเสาวรส อนุพงษ์กุลกิจ ตำแหน่งเศรษฐกรชำนาญการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๗ ๘๑๐ ๗๑๕๐ เป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายทงกิต ไทโยธิน)

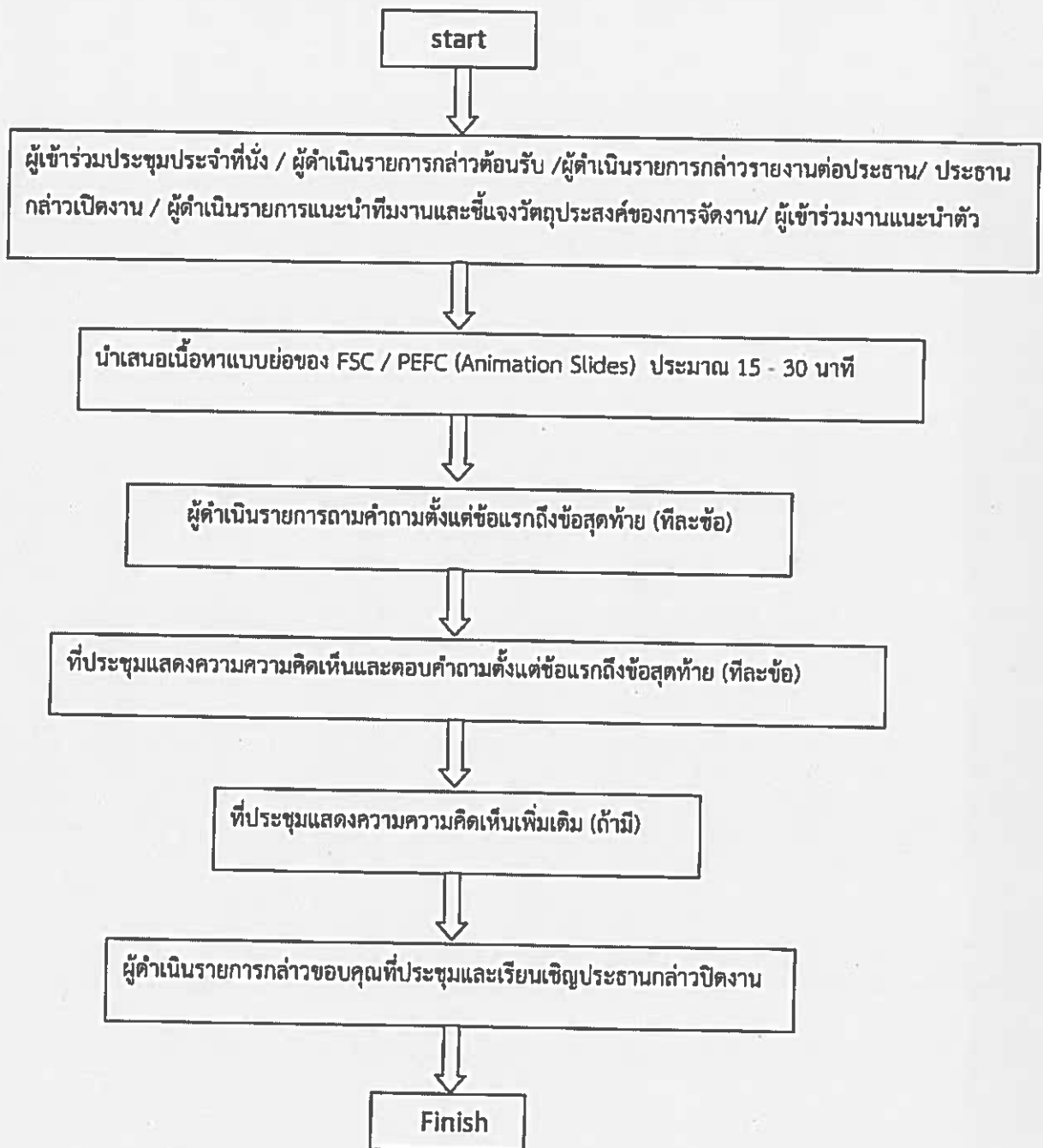
ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ

โทร. ๐ ๒๕๔๐ ๗๒๕๕

.....ร่าง.....พิมพ์.....ทำน.....ตรวจ

กระบวนการทำอภิปรายกลุ่ม (Focus Group)

หมายเหตุ : บันทึกเทปตลอดการประชุม และถอดเทปเมื่อการประชุมแล้วเสร็จ

แนวทางการทำ Focus Group

หัวข้อ การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนและโครงการเพิ่มการใช้ยางในหน่วยงานภาครัฐ

ดำเนินการสนทนาเมื่อ เวลา

สถานที่

ผู้ดำเนินรายการ ผู้จัดบันทึก

ผู้ช่วยดำเนินการ

รายชื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

1.

2.

3.

....

แนวคำถาม

การถามจะเกิดขึ้นหลังจากการบรรยายสรุปสั้นๆ เกี่ยวกับ FSC /PEFC ซึ่งใช้เวลาประมาณ 15 - 30 นาที

1. ตามความเข้าใจของท่าน คำว่า “การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน” หมายความว่าอย่างไร
2. ก่อนหน้านี้ ท่านเคยรู้จักการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC หรือ PEFC หรือไม่
3. ตามความเข้าใจของท่าน ท่านคิดว่า กระบวนการเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน FSC / PEFC มีความยุ่งยาก ซับซ้อนหรือไม่
4. หากท่านทราบว่าผู้ซื้อไม้ยางและผลิตภัณฑ์จากยางที่อยู่ต่างประเทศ มีการตั้งเงื่อนไขว่าจะซื้อก็ต่อเมื่อยางและผลิตภัณฑ์ยางนั้น มาจากสวนยางที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน FSC / PEFC เท่านั้น ท่านจะสมัครใจเข้าร่วมโครงการเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานดังกล่าวหรือไม่
5. ที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐเคยเข้ามาให้ความรู้แก่ท่านเกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC/PEFC หรือไม่
6. ที่ผ่านมา เคยมีหน่วยงานบริษัทเอกชนเข้ามาติดต่อเพื่อชักชวนท่านให้เข้าร่วมโครงการรับรองมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนหรือไม่ ถ้ามี โปรดอธิบาย
7. หากมีข้อเสนอให้เกษตรกรสวนยางรวมกลุ่มกันเพื่อขอรับการรับรองมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน FSC/PEFC (ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการดำเนินการตรวจสอบของท่าน) ท่านจะยินดีเข้าร่วมหรือไม่
8. ท่านคิดว่าควรจะนำยางพารามาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้สอยในชีวิตประจำวันหรือไม่ ถ้าใช่ ควรจะนำยางพารามาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อะไรบ้าง จึงจะเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคมากที่สุด
9.เพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม.....

การสนทนากลุ่ม เรื่อง การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

ผู้ดำเนินรายการ ผู้จัดบันทึก

ดำเนินการสนทนาวันที่..... เวลา

สถานที่..... จังหวัด.....

รายชื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

1..... 9.....

2..... 10.....

3..... 11.....

4..... 12.....

5..... 13.....

6..... 14.....

7..... 15.....

8..... 16.....

I. การรับรู้

1) ท่านรู้จักเรื่องการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนหรือไม่ รู้จัก / ไม่รู้จัก

2) ท่านเคยได้ยินมาตรฐาน FSC หรือ PEFC หรือไม่ เคย / ไม่เคย

2.1 หากเคยได้ยิน

2.1.1 หน่วยงานใดเป็นผู้ให้ความรู้ในเรื่องการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

.....

.....

.....

.....

2.1.2 ท่านกำลังดำเนินการตามมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนหรือไม่

ใช่ (ถ้าใช่ ข้ามไปหน้า 4) / ไม่ใช่

2.2 หากไม่เคยได้ยิน ท่านเคยได้ยินมาตรฐาน GAP หรือไม่ เคย / ไม่เคย

II. การอธิบายว่าการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนมีความสำคัญอย่างไรกับเกษตรกร

1) อธิบายว่าการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนคืออะไร

แนวการตอบ

2) เกษตรกรจะได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

แนวการตอบ

- ราคา

- คุณภาพ

- ผู้ซื้อเป็นผู้กำหนด ซื้อไม่ซื้อ

3) หากไม่จัดการสวนยางอย่างยั่งยืนในอนาคตจะมีผลกระทบต่ออย่างไรกับเกษตรกร

แนวการตอบ

III. อธิบายว่าเกษตรกรจะต้องเตรียมตัวอย่างไรเพื่อเข้าสู่ระบบ จะต้องเตรียมหลักฐานอะไรบ้าง

1) เกณฑ์พื้นฐานในการทำสวนยางอย่างยั่งยืน

แนวการตอบ

- ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

2) จะมีหน่วยงานไหนที่ให้ความรู้และคำแนะนำกับเกษตรกร

แนวการตอบ

- รัฐบาลกำลังมีมาตรการที่จะสนับสนุนให้เกษตรกรทำสวนยางอย่างยั่งยืนโดยที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานอย่างเช่น กยท. ภาครัฐ เอกชน
- การจัดการผ่านกลุ่ม

IV. ความสนใจในการเข้าสู่ระบบการจัดการยางอย่างยั่งยืน

➤ กรณีที่เกษตรกรยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการจัดทำมาตรฐานการจัดการสวนยางยั่งยืน

1) จากที่ฟังมาท่านคิดว่าท่านสามารถทำได้ตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นหรือไม่

ได้ / ไม่ได้

2) ท่านคิดว่าจะเข้าร่วมหรือไม่

เข้าร่วม / ไม่เข้าร่วม

3) ถ้าไม่สนใจเข้าร่วม เป็นเพราะอะไร

4) ถ้าเข้าร่วมคิดว่าจะมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมตั้งแต่เมื่อไร (เดือน ปี)

5) ท่านต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนทางด้านใดเพื่อให้สามารถทำได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

➤ กรณีที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการจัดทำมาตรฐานการจัดการสวนยางยั่งยืนแล้ว

1. ท่านทราบเรื่องการจัดการสวนยางยั่งยืนได้อย่างไร

2. ทำไมท่านจึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

3. ท่านเริ่มต้นเข้าร่วมโครงการเมื่อไหร่ (เดือน ปี)

4. ในการทำสวนยางยั่งยืน ท่านดำเนินการด้วยตนเอง หรือมีองค์กรจากรัฐ/เอกชนใดเป็นผู้สนับสนุนหรือไม่

5. ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการตรวจประเมินอย่างไร และเป็นจำนวนเงินเท่าใด มีองค์กรหรือหน่วยงานใดให้การสนับสนุนหรือไม่

การสนทนากลุ่ม เรื่อง การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

ผู้ดำเนินรายการ ผู้จัดบันทึก

ดำเนินการสนทนาวันที่..... เวลา

สถานที่..... จังหวัด.....

รายชื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

1..... 9.....

2..... 10.....

3..... 11.....

4..... 12.....

5..... 13.....

6..... 14.....

7..... 15.....

8..... 16.....

I. การรับรู้

1) ท่านรู้จักเรื่องการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนหรือไม่ รู้จัก / ไม่รู้จัก

2) ท่านเคยได้ยินมาตรฐาน FSC หรือ PEFC หรือไม่ เคย / ไม่เคย

2.1 หากเคยได้ยิน

2.1.1 หน่วยงานใดเป็นผู้ให้ความรู้ในเรื่องการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

.....

.....

.....

.....

2.1.2 ท่านกำลังดำเนินการตามมาตรฐานการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนหรือไม่

ใช่ (ถ้าใช่ ชำมไปหน้า 4) / ไม่ใช่

.....

2.2 หากไม่เคยได้ยิน ท่านเคยได้ยินมาตรฐาน GAP หรือไม่ เคย / ไม่เคย

.....
.....
.....

II. การอธิบายว่าการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนมีความสำคัญอย่างไรกับเกษตรกร

1) อธิบายว่าการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืนคืออะไร

แนวการตอบ

.....
.....

2) เกษตรกรจะได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน

แนวการตอบ

- ราคา
- คุณภาพ
- ผู้ซื้อเป็นผู้กำหนด ซื้อไม่ซื้อ

3) หากไม่จัดการสวนยางอย่างยั่งยืนในอนาคตจะมีผลกระทบต่ออย่างไรกับเกษตรกร

แนวการตอบ

.....
.....
.....

III. อธิบายว่าเกษตรกรจะต้องเตรียมตัวอย่างไรเพื่อเข้าสู่ระบบ จะต้องเตรียมหลักฐานอะไรบ้าง

1) เกณฑ์พื้นฐานในการทำสวนยางอย่างยั่งยืน

แนวการตอบ

- ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

.....
.....
.....

.....

 2) จะมีหน่วยงานไหนที่ให้ความรู้และคำแนะนำกับเกษตรกร

แนวการตอบ

- รัฐบาลกำลังมีมาตรการที่จะสนับสนุนให้เกษตรกรทำสวนยางอย่างยั่งยืนโดยที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานอย่างเช่น กยท. ภาครัฐ เอกชน
 - การจัดการผ่านกลุ่ม
-

IV. ความสนใจในการเข้าสู่ระบบการจัดการยางอย่างยั่งยืน

➤ กรณีที่เกษตรกรยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการจัดทำมาตรฐานการจัดการสวนยางยั่งยืน

1) จากที่ฟังมาท่านคิดว่าท่านสามารถทำได้ตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นหรือไม่

ได้ / ไม่ได้

.....

2) ท่านคิดว่าจะเข้าร่วมหรือไม่

เข้าร่วม / ไม่เข้าร่วม

.....

3) ถ้าไม่สนใจเข้าร่วม เป็นเพราะอะไร

.....

4) ถ้าเข้าร่วมคิดว่าจะมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมตั้งแต่เมื่อไร (เดือน ปี)

5) ท่านต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนทางด้านใดเพื่อให้สามารถทำได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

➤ กรณีที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการจัดทำมาตรฐานการจัดการสวนยางยั่งยืนแล้ว

1. ท่านทราบเรื่องการจัดการสวนยางยั่งยืนได้อย่างไร
2. ทำไมท่านจึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ
3. ท่านเริ่มต้นเข้าร่วมโครงการเมื่อไหร่ (เดือน ปี)
4. ในการทำสวนยางยั่งยืน ท่านดำเนินการด้วยตนเอง หรือมีองค์กรจากรัฐ/เอกชนใดเป็นผู้สนับสนุนหรือไม่
5. ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการตรวจประเมินอย่างไร และเป็นจำนวนเงินเท่าใด มีองค์กรหรือหน่วยงานใดให้การสนับสนุนหรือไม่

รายชื่อคณะผู้วิจัย

โครงการพัฒนานักยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปประเทศเชิงบูรณาการ
ภายใต้โจทย์ โครงการบูรณาการพัฒนากิจการผลิตสินค้าเกษตรสู่ความยั่งยืน กรณียางพารา
ณ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปีงบประมาณ 2563

1. นางชมพูนุท โภชน์มาก ยองใย	นักพัฒนาการท่องเที่ยวชำนาญการ	กรมการท่องเที่ยว
2. นายจีระศักดิ์ อูราสาย	นักวิชาการสถิติชำนาญการ	สำนักงานสถิติแห่งชาติ
3. นางสาวเสาวรส อนุพงษ์กุลกิจ	เศรษฐกรชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
4. นายฉัตรธรรมธร ยิ่งยวดอำไพ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กรมทรัพยากรธรณี
5. นางสาวศิริพร ธรรมทิกุล	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ	สำนักงาน ก.พ.

ข้าราชการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรผู้เข้าร่วมปฏิบัติงาน

1. นางจีราภา อินธิแสง ไธฉิม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
2. นางสาวชิตชนก เล็กขาว	นักวิชาการสถิติชำนาญการพิเศษ
3. นายทินกร เพชรสูงเนิน	เศรษฐกรปฏิบัติการ
4. นางสาวพรรัชกร แก้วงามพรรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

